

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Tarpininkavimas>Tarpininkavimas ES šalyse**Tarpininkavimas ES šalyse**

Tarpininkavimas nėra vienodai išplėtotas valstybėse narėse. Kai kuriose valstybėse narėse taikomi išsamūs teisės aktai dėl procesinių tarpininkavimo taisyklių. Kitose teisėkūros organai neteikia didelės reikšmės tarpininkavimo reglamentavimui. Vis dėlto yra valstybių narių, kuriose yra susiformavusi nuosekli tarpininkavimo kultūra, iš esmės grindžiama savireguliacija.

Vis daugiau ginčų perduodama teismui. Todėl tai lemia ne tik ilgesnį laukimo, kol bus išspręsti ginčai, laiką, bet ir tokias padidėjusias teises išlaidas, kurios dažnai gali būti neproporcingos ginčo vertei.

Daugeliu atvejų tarpininkavimas yra greitesnė ir todėl paprastesnė už įprastą teismo procesą pigesnė procedūra. Tai itin būdinga šalims, kurių teismų sistema pasižymi dideliu neišnagrinėtų bylų skaičiumi, o vidutinis teismo procesas užtrunka kelerius metus.

Dėl šių priežasčių visoje Europos Sąjungoje, nepaisant tarpininkavimo sričių ir metodų įvairovės, vis labiau domimasi šiuo ginčų sprendimo būdu kaip alternatyva teismo sprendimams.

Spustelėjus kurios nors šalies vėliavą, bus pateikta išsami tos šalies informacija.

Paskutinis naujinimas: 17/11/2021

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba () neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Tarpininkavimas ES šalyse - Belgija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Belgijos vyriausybė, ir teisininkai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?**Federacinė tarpininkavimo komisija**

Federacinė komisija pati visai netarpininkauja, bet nustato taisykles šios profesijos atstovams ir atnaujina patvirtintų tarpininkų sąrašą.

Komisijos sekretoriatoje informacija teikiama olandų ir prancūzų kalbomis. Jai galima rašyti e. paštu ir šiuo pašto adresu:

SPF Justice

Commission fédérale de médiation

Rue de la Loi, 34

1000 Bruxelles

Tel. (+32) 2 224 99 01

Faksas (+32) 2 224 99 07

Federacinė tarpininkavimo komisija, patvirtindama tarpininkus, užtikrina tarpininkavimo kokybę ir plėtimą.

Tarpininkų sąrašas pateikiamas olandų ir prancūzų kalbomis.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkauti galima šiose srityse:

civilinės teisės (įskaitant šeimos bylas),

komercinės teisės,

darbo teisės,

taip pat galima tarpininkauti baudžiamosios teisės ir žalos atlyginimo klausimais, bet šios sritys nepriskiriamos Federacinės tarpininkavimo komisijos kompetencijai.

Dažniausiai tarpininkaujama civilinės teisės, konkrečiau – šeimos bylų, srityje.

Kokių taisyklių reikia laikytis?

Tarpininkavimą šalys **pasirenka savo noru**; nepasiekus susitarimo sankcijos netaikomos.

Pagal naujausias šeimos teisės nuostatas teisėjas privalo šalims pranešti apie tarpininkavimą ir galimybes jį taikyti.

Yra priimtas tarpininkų **elgesio kodeksas**, jis pateikiamas olandų ir prancūzų kalbomis.

Informacija ir mokymas

Daug informacijos įvairiais tarpininkavimo klausimais (tarpininkavimo eiga, išlaidos, adresai ir kt.) pateikiama interneto svetainėje olandų ir prancūzų kalbomis.

Specialistų skiltis

Šioje interneto svetainės dalyje pateikiama informacija apie tarpininkų **patvirtinimo kriterijus ir mokymo sąlygas**.

Federacinė tarpininkavimo komisija nustatė tarpininkų mokymo taisykles, bet patį mokymą vykdo privataus sektoriaus atstovai.

Programą sudaro bendras 60 valandų kursas: ne mažiau kaip 25 valandos skiriamos teoriniam mokymui ir ne mažiau kaip 25 valandos – praktiniam mokymui.

Į bendrą kursą įtraukti bendrieji tarpininkavimo principai (etika ir (arba) filosofija), įvairių **alternatyvaus ginčų sprendimo priemonių** tyrimas, taikytina teisė, sociologiniai bei psichologiniai aspektai ir tarpininkavimo procesas.

Per pratybas mokomasi pagal programos medžiagą; vaidybiniais žaidimais ugdomas gebėjimas derėtis ir bendrauti.

Be šio bendro kurso, vykdomos atskiros kiekvienos rūšies tarpininkavimo programos (ne mažiau kaip 30 valandų, teorinio ir praktinio mokymo laikas laisvai paskirstomas).

Vykdomos atskiros tarpininkavimo šeimos, civilinėje, komercinėje ir socialinėje srityse programos.

Patvirtinimo kriterijai

Tarpininkų patvirtinimo kriterijai;

nurodymai dėl dokumentų pateikimo tarpininkui siekiant gauti patvirtinimą pagal 2005 m. vasario 21 d. įstatymą;

prašymo pripažinti tarpininku registracija (*Word*).

Mokymo ir (arba) tęstinio mokymo kriterijai

Pagrindinis mokymas

2007 m. vasario 1 d. Sprendimas, kuriuo nustatomos mokymo centrų ir patvirtintų tarpininkų mokymo sąlygos ir patvirtinimo tvarka (PDF);

Federacinės tarpininkavimo komisijos patvirtintos tarpininkų mokymo institucijos.

Tęstinis mokymas

2008 m. gruodžio 18 d. Sprendimas, kuriuo nustatomos patvirtintų tarpininkų tęstinio mokymo prievolės ir šios srities programų tvirtinimo kriterijai.

Gero elgesio kodeksas

Patvirtinto tarpininko gero elgesio kodeksas (*Word*).

Skundų tvarkymas

Sprendimas dėl patvirtinimo panaikinimo tvarkos, sankcijų pagal Gero elgesio kodeksą nustatymo ir šių sankcijų taikymo tvarkos.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimas yra mokamas. Dėl tarpininko **užmokesčio tariasi** privatus tarpininkas ir šalys. Teisės aktais užmokestis neregamentuojamas. Paprastai kiekviena šalis moka po pusę užmokesčio.

Šalis gali gauti **pagalbą** tarpininko užmokesčiui sumokėti, jeigu šalies pajamos nedidelės ir jeigu tarpininkas yra patvirtintas.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

Pagal **Europos Sąjungos direktyvą 2008/52/EB** turi būti suteikiama galimybė prašyti, kad po tarpininkavimo priimtas rašytinis susitarimas būtų vykdomas privalomai. Valstybės narės praneša, kokie teismai ar kitos valdžios institucijos atsakingi už tokių prašymų priėmimą. Belgija šios informacijos dar nepranešė.

Tačiau pagal Teismų kodekso 1733 ir 1736 straipsnius galima prašyti, kad po tarpininkavimo priimtą susitarimą patvirtintų teisėjas, paskelbdamas šį susitarimą autentišku ir vykdytinu. Tuomet susitarimas įforminamas kaip teismo sprendimas.

Alternatyva teisėjo patvirtinimui egzistuoja. Galima prašyti, kad po tarpininkavimo priimtą susitarimą notariu akto įtvirtintų notaras. Taip susitarimas taip pat tampa autentiškas ir vykdytinas nesikreipiant į teisėją. Šį variantą galima rinktis tik tuomet, jeigu visos šalys dėl to sutaria.

Susijusios nuorodos

 Federacinė viešojo teisingumo tarnyba

 Federacinė tarpininkavimo komisija

Paskutinis naujinimas: 06/08/2019

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Bulgarija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčą jums gali padėti išspręsti tarpininkas? Tarpininkavimas yra alternatyvus ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Bulgarijos Vyriausybė ir teisės specialistai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

Bulgarijos teisingumo ministerija įsteigė tarpininkų registrą, kuris yra pelno nesiekiančių juridinių asmenų, teikiančių visuomenei naudingas viešąsias paslaugas, centrinio registro dalis.

 Teisingumo ministerijos interneto svetainėje galima rasti:

 tarpininkų sąrašą,

 privačias organizacijas, rengiančias tarpininkų mokymą.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkauti galima daugelyje teisės sričių. Tačiau šios sritys nėra reglamentuotos ar apribotos teisės aktais. Iki šiol daugumos registruotų tarpininkų specializacija yra komercinis ir verslo tarpininkavimas.

Ar yra konkrečių taisyklių?

Tarpininkavimas yra visiškai savanoriškas. Nors jis yra alternatyvi ginčų sprendimo nesikreipiant į teismą priemonė, tai nėra būtina išankstinė sąlyga pradedant teismo procesą.

Nėra specialaus tarpininkų elgesio kodekso. Tačiau etikos standartus reglamentuojančios nuostatos yra išdėstytos Tarpininkavimo įstatyme ir 2007 m. kovo 15 d. potvarkyje Nr. 2, kuriuo nustatytos tarpininkų mokymų rengiančių organizacijų aprobavimo sąlygos ir tvarka.

Informacija ir mokymas

Tarpininkų mokymą rengia privačiojo sektoriaus organizacijos.

Mokymo seminarų temos, be kita ko, yra teisinis procesas ir tarpininkų elgesio etikos taisyklės bei **Tarpininkavimo įstatyme ir 2007 m. kovo 15 d. potvarkyje Nr. 2** nustatyta tvarka.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimas nėra nemokamas. **Užmokestis** nustatomas tarpininko ir susijusių šalių susitarimu.

Ar galima užtikrinti tarpininkaujant pasiektą susitarimo vykdymą?

Pagal **Direktyvą 2008/52/EB** (kuria skatinamas tarpininkavimas kaip alternatyvi tarpvalstybinių ginčų sprendimo ES priemonė ir sudaromos jam palankesnės sąlygos) turi būti galima prašyti, kad rašytinio susitarimo, pasiektą pasitelkus tarpininkavimą, turinys būtų privalomai vykdomas.

 Direktyvos 2008/52/EB nuostatos dėl tarpininkavimo (mediacijos) būdu pasiektų susitarimų privalomo vykdymo perkeltos į Tarpininkavimo įstatymą.

Valstybės narės praneša apie tai teismams ir kitoms tokius prašymus gauti kompetentingoms institucijoms.

Paskutinis naujinimas: 22/05/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Čekija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas?

Tai yra alternatyvus ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Pranašumas naudojantis tarpininkavimo paslaugomis yra tas, kad taip sprendžiant ginčą sutaupoma laiko (palyginti su ilgai trunkančiomis teisminėmis procedūromis) ir dažnai pinigų (palyginti su bylinėjimosi išlaidomis teisme).

Kur kreiptis?

Čekijos **probacijos ir tarpininkavimo tarnyba** (*Probační a mediační služba ČR*) yra centralizuota įstaiga, atsakinga už tarpininkavimą tarp kaltininko ir nukentėjusiojo, nagrinėjant nusikalstamos veikos padarinius baudžiamojoje byloje. Už šią tarnybą atsakinga **Čekijos Respublikos teisingumo ministerija**.

Dėl tarpininkavimo civilinės teisės klausimais galite kreiptis į vieną iš tokių paslaugą teikiančių tarpininkų. Čekijoje veikiančių tarpininkų duomenis ryšiams galima rasti įvairiose svetainėse į paieškos langelį įrašius raktinį žodį „mediace“.

Tarpininkų sąrašą galima rasti, pavyzdžiui, Čekijos tarpininkų asociacijos, Čekijos advokatų asociacijos ir Čekijos arbitražo ir tarpininkavimo procedūrų sąjungos svetainėse. Čekijos probacijos ir tarpininkavimo tarnybos, veikiančios pagal atitinkamų apylinkių teismų teritorinę jurisdikciją, duomenis ryšiams galima rasti tarnybos svetainėje.

Teisingumo ministerijos tvarkomas Tarpininkų, įregistruotų pagal Įstatymą Nr. 202/2012 dėl tarpininkavimo, sąrašas pateikiamas [čia](#).

Tarpininkavimo srityje dirba keletas kitų nevyriausybinių organizacijų (NVO) ir subjektų.

Kokiose srityse galima tarpininkauti arba dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkauti galima visose teisės srityse, išskyrus tas, kuriose jis draudžiamas įstatymais. Jis leidžiamas **šeimos, komercinės teisės ir baudžiamosios teisės srityse**. Remiantis Civilinio proceso kodeksu, pirmininkaujantis teisėjas, jei įmanoma ir tikslinga, gali liepti teismo bylos šalims surengti pradinį trijų valandų susitikimą su tarpininku. Tokiais atvejais teismo bylos nagrinėjimas gali būti sustabdomas iki trijų mėnesių.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Taip, tarpininkavimas reglamentuojamas ir Įstatymu Nr. 202/2012 dėl tarpininkavimo, o baudžiamojo proceso srityje – Įstatymu Nr. 257/2000 dėl Čekijos Respublikos probacijos ir tarpininkavimo tarnybos.

Informacija ir mokymas

Registruotas tarpininkas, veikiantis pagal Įstatymą Nr. 202/2012 dėl tarpininkavimo, privalo sėkmingai išlaikyti kvalifikacinį egzaminą, kurį rengia Teisingumo ministerijos paskirta komisija. Tarpininkas, veikiantis probacijos ir tarpininkavimo tarnybos kompetencijos srityje pagal Įstatymą Nr. 257/2000 dėl Čekijos Respublikos probacijos ir tarpininkavimo tarnybos, privalo sėkmingai išlaikyti kvalifikacinį egzaminą.

Tarpininkų, veikiančių baudžiamosios teisės sistemoje, mokymą užtikrina Lygtinės baudsmės laikotarpio programų ir tarpininkavimo tarnyba. Kitų, išskyrus baudžiamosios teisės, sričių tarpininkavimo mokymo paslaugas teikia įvairios teisinės ir švietimo įstaigos.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Lygtinės baudsmės laikotarpio programų ir tarpininkavimo tarnybos teikiamos tarpininkavimo paslaugos yra nemokamos (arba jų išlaidas dengia valstybė). Jeigu teismas sustabdo civilinės bylos nagrinėjimą ir nurodo šalims surengti pradinį susitikimą su tarpininku, pirmosios trys tarpininkavimo susitikimo valandos yra mokamos taikant įkainius, nustatytus įgyvendinimo teisės aktais (400 CZK už kiekvieną pradėtą valandą) ir ši suma padalijama šalims po lygiai (jei šalys yra atleistos nuo teismo mokesčių, sumą apmoka valstybė). Jei tarpininkavimas trunka ilgiau nei tris valandas, tolesnes išlaidas abi šalys dengia vienodai iki tos **sumos**, dėl kurios susitarė tarpininkas ir tarpininkavimo (t. y. teismo bylos) šalys.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

[Direktyvoje 2008/52/EB](#) numatyta ginčo šalių teisė reikalauti tarpininkavimo būdu sudaryto raštiško susitarimo pripažinimo vykdytinu. Šalių susitarimas dėl tarpininkavimo civilinėje byloje gali būti teikiamas teismui tvirtinti tolesnių procedūrų atveju. Į Lygtinės baudsmės laikotarpio programų ir tarpininkavimo tarnybos tarpininkavimo baudžiamosiose bylose rezultatus gali atsižvelgti prokuroras ir teismas, priimdami sprendimą dėl atitinkamos bylos.

Paskutinis naujinyas: 14/01/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Danija

Danijoje galima prašyti privačių tarpininko paslaugų. Privatus tarpininkavimas įstatymais nereguliuojamas, ir šalis turi padengti su juo susijusias išlaidas. Be to, pagal įstatymus tarpininkavimas galimas apylinkės teisme, aukštajame teisme arba Jūrų ir komerciniame teisme nagrinėjamose civilinėse bylose, taip pat siekiant konfliktų sprendimo baudžiamosiose bylose (žr. toliau).

Tarpininkavimas civilinėse bylose

Teisingumo vykdymo įstatymo 27 skyriuje nustatytos taisyklės, kurios taikomos tarpininkavimui apylinkės teisme, aukštajame teisme arba Jūrų ir komerciniame teisme nagrinėjamose civilinėse bylose.

Šalių prašymu teismas gali paskirti teismo tarpininką, kad šalys pačios pasiektų susitarimą dėl ginčo (tarpininkavimas teisme).

Šia procedūra siekiama teisme nagrinėjamų bylų šalims, jei jos to nori, suteikti galimybę išspręsti ginčą kitokiu būdu nei pasitelkiant tradicinę taikinimo pagal galiojančias teisės normas procedūrą teisme arba teismo sprendimu. Tarpininkavimas teisme gali padėti pasiekti bendrą susitarimą dėl ginčo; jis laikomas palankesniu abiem šalims, nes susitarimo siekdamas tarpininkavimo būdu šalys gali daryti didesnę įtaką įvykiams ir atsižvelgti į savo esminius interesus, poreikius ir ateitį.

Tarpininku gali būti teisėjas ar tarpininku paskirtas atitinkamo teismo pareigūnas arba advokatas, jei teismo administracija pritarė tam, kad jis būtų atitinkamos apygardos aukštojo teismo tarpininku.

Tarpininkas dėl tarpininkavimo eigos nusprendžia pasikonsultavęs su šalimis. Šalims pritarus tarpininkas susitikimus gali rengti su kiekviena šalimi atskirai. Kiekviena šalis apmoka savo su tarpininkavimu teisme susijusių išlaidų dalį, nebent jos susitaria kitaip.

Jei tarpininkavimu pasiekiamas bendras susitarimas, jį galima oficialiai įforminti ir tą padarius bylą užbaigti.

Pagal Teisingumo vykdymo įstatymo 478 straipsnio 1 dalies 2 punktą vykdymą galima užtikrinti remiantis teisme arba kitose institucijose priimta taikos sutartimi, jei pagal įstatymus leidžiama vykdyti teismo sprendimus.

Pagal 478 straipsnio 1 dalies 4 punktą vykdymą galima užtikrinti remiantis rašytine neteismine taikos sutartimi dėl nesumokėtų skolų, jei sutartyje konkrečiai nurodoma, kad ja galima remtis siekiant vykdymo.

Teisingumo vykdymo įstatymas pateikiamas interneto svetainėje [Retsinformation](#).

Tarpininkavimas baudžiamosiose bylose

2009 m. birželio 12 d. įstatymu Nr. 467 dėl konfliktų, susijusių su nusikaltimais, sprendimo tarybų (jis įsigaliojo 2010 m. sausio 1 d.) sukuriamu nuolatinė nacionalinė konfliktų sprendimo baudžiamosiose bylose sistema.

Visų policijos apygardų policijos komisarijai įkuria konfliktų sprendimo tarybas, kur įvykus nusikaltimui nukentėjusysis ir kaltininkas gali susitikti su neutraliu tarpininku.

Tarpininkavimas konfliktų sprendimo taryboje galimas tik tada, jei šalys sutinka dalyvauti. Vaikai ir jaunesni nei 18 metų asmenys gali dalyvauti, tik jei sutinka jų teisėtas globėjas. Tarpininkavimas konfliktų sprendimo taryboje galimas tik tada, jei kaltininkas iš esmės prisipažįsta padaręs nusikaltimą.

Tarpininkas dėl klausimo nagrinėjimo konfliktų sprendimo taryboje eigos nusprendžia pasitaręs su šalimis. Sprendžiant konfliktą tarpininkas padeda šalims aptarti nusikaltimą ir gali joms padėti suformuluoti susitarimus, kuriuos jos norėtų sudaryti.

Tarpininkavimas konfliktų sprendimo tarnyboje nepakeičia baudsmės ar bet kokios kitos teisinės pasekmės už padarytą nusikaltimą.

Įstatymas dėl konfliktų, susijusių su nusikaltimais, sprendimo tarybų pateikiamas interneto svetainėje [Retsinformation](#).

Į ką galima kreiptis?

Civilinių bylų atveju galima kreiptis į bylą nagrinėjantį teismą. Atitinkamo teismo adresą, telefono numerį ir kt. galima rasti interneto svetainėje [📄](#)

[Domstolsstyrelsen](#) [📄 Teismo administracija](#)).

Baudžiamųjų bylų atveju galima kreiptis į bylą nagrinėjančią apygardos policijos tarnybą. Atitinkamos apygardos policijos tarnybos adresą, telefono numerį ir kt. galima rasti [📄 Danijos valstybinės policijos](#) interneto svetainėje.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Žr. pirmiau.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Žr. pirmiau.

Informacija ir mokymas

Žr. pirmiau.

Su tarpininkavimu susijusios išlaidos

Žr. pirmiau.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

Žr. pirmiau.

Paskutinis naujinimas: 04/05/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Vokietija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tarpininkavimas yra alternatyvus ginčų sprendimas (angl. Alternative Dispute Resolution, ADR) – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti.

Į ką kreiptis?

Tarpininkavimo paslaugas teikia daugybė organizacijų. Toliau pateikiamas nebaigtinis kai kurių didesnių asociacijų sąrašas:

[📄 Federalinė šeimos tarpininkavimo asociacija](#) (*Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation e.V.*, BAMF, Fritschestraße 22, 10585 Berlin)

[📄 Federalinė tarpininkavimo asociacija](#) (*Bundesverband Mediation e.V.*, BM, Wittestr. 30K, 13509 Berlin)

[📄 Tarpininkavimo komercinėje ir darbo aplinkoje federalinė asociacija](#) (*Bundesverband Mediation in Wirtschaft und Arbeitswelt e.V.*, BMWA, Prinzregentenstr. 1, 86150 Augsburg)

[📄 Tarpininkavimo centras](#) (*Centrale für Mediation GmbH & Co.KG*, CfM, Gustav-Heinemann-Ufer 58, 50968 Köln)

[📄 Vokietijos advokatų asociacija](#) (*Arbeitsgemeinschaft Mediation im Deutschen Anwaltverein*, Littenstraße 11, 10179 Berlin)

Vokietijos tarpininkavimo draugija (DGM, Friedrich-Ebert-Strasse 10, 59425 Unna)

Vokietijos tarpininkavimo forumas (DFfM, Hohe Str. 11, 04107 Leipzig)

[📄 Tarptautinis tarpininkavimo šeimos ginčų ir vaikų grobimo bylose centras](#) (MiKK e.V., Fasanenstraße 12, 10623 Berlin)

Šios asociacijos padeda ginčo šalims, norinčioms pasinaudoti tarpininko paslaugomis, rasti tarpininką.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Paprastai ginčą galima spręsti per tarpininką, jei tik šalims leidžiama naudotis kitais nei teisminiais ginčo ir kitų klausimų sprendimo metodais. Dažniausia tarpininkavimas naudojamas šeimos teisės, paveldėjimo teisės ir komercinės teisės ginčiuose.

Ar yra konkrečių taisyklių?

2012 m. liepos 26 d. Vokietijoje įsigaliojo Tarpininkavimo įstatymas (*Mediationsgesetz*) (2012 m. liepos 21 d. Tarpininkavimo skatinimo ir kitų neteisminių ginčų sprendimo procedūrų skatinimo įstatymo 1 straipsnis, paskelbta Federaliniame teisės aktų leidinyje BGBl I, p. 1577). Šiuo įstatymu tarpininkavimas Vokietijoje pirmą kartą įstatymiškai reglamentuojamas. Be to, įstatymu perkeliama Europos tarpininkavimo direktyva (2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų, OL L 136, 2008 5 24, p. 3). Tarpininkavimo įstatymas apima daugiau nei Europos tarpininkavimo direktyva. Direktyva galioja tik tarptautinėms civilinėms ir komercinėms byloms. Tuo tarpu Tarpininkavimo įstatymas taikomas visoms tarpininkavimo rūšims Vokietijoje, nepriklausomai nuo ginčo pobūdžio ir ginčo šalių gyvenamosios vietos.

Vokietijos tarpininkavimo įstatyme pateikiami tik pagrindiniai principai. Tarpininkams ir ginčo šalims reikia nemažos veiksmų laisvės vykstant tarpininkavimo procesui. Kad tarpininkavimas būtų atskirtas nuo kitų ginčų sprendimo formų, įstatyme pirmiausia apibrėžiamos sąvokos „tarpininkavimas“ ir „tarpininkas“.

Pagal įstatymą tarpininkavimas yra struktūrinis procesas, kurio metu šalys, padedant tarpininkui arba keliems tarpininkams savo valia ir prisiimdamos atsakomybę siekia rasti abiem šalims tinkamą konflikto sprendimą. Tarpininkai yra nepriklausomi ir nešališki asmenys, kurie neturi sprendimų priėmimo galios ir vadovauja šalims tarpininkavimo procese. Išsamus tarpininkavimo procedūros elgesio kodeksas nenustatytas. Vis dėlto įstatyme nustatytos tam tikros prievolės atskleisti informaciją ir tam tikri veiklos apribojimai, taip siekiant užtikrinti tarpininkų nepriklausomumą ir nešališkumą. Be to, įstatymu tarpininkams ir jų padėjėjams aiškiai nustatoma pareiga išlaikyti kliento konfidencialumą.

Siekiant skatinti neteisminį ginčų sprendimą, pagal įstatymą į kai kuriuos procesinės teisės aktus (įskaitant Civilinio proceso kodeksą) įtraukiamos įvairios skatinamosios nuostatos. Todėl šalys, teikdamos prašymą pradėti teisinę procedūrą civiliniuose teismuose, turės nurodyti, ar bandė išspręsti ginčą neteisminiu keliu, pavyzdžiui, ar kreipėsi į tarpininką, ir ar, jų nuomone, yra priežasčių to nedaryti. Be to, teismas šalims gali pasiūlyti kreiptis į tarpininką arba spręsti ginčą kitu neteisminiu keliu; jei šalys su tokiu pasiūlymu nesutinka, teismas procedūrą gali sustabdyti. Šiuo metu pagalba, susijusi su tarpininkavimo išlaidomis, tarpininkavimui nenumatyta. Pagal Civilinio proceso kodekso § 278 straipsnio 5 dalį teismas gali nukreipti šalis pas specialiai šiai užduočiai paskirtą taikinimo teisėją (vok. *Güterichter*) taikinimo procedūrai ir kitiems mėginimams taikiai išspręsti ginčą. Taikinimo teisėjas gali naudoti visus ginčų sprendimo būdus, įskaitant tarpininkavimą.

Vokietijos Federalinė Vyriausybė, 2017 m. liepos 20 d. pateikusi Bundestagui įstatymo poveikio ataskaitą praėjus penkeriems metams nuo jo įsigaliojimo, įvykdė jai įstatymu nustatytą prievolę. Ataskaitą galima rasti čia [📄 čia](#). Iš jos matyti, kad Vokietijoje tarpininkavimas kaip alternatyvus ginčų sprendimo būdas dar nėra naudojamas taip plačiau kaip norėtųsi. Ataskaitoje nenurodoma, kad reikia nedelsiant imtis teisėkūros priemonių. Tačiau Vokietijos Federalinė Vyriausybė, remdamasi ataskaita, išnagrinės, kaip geriau pasiekti tarpininkavimo skatinimo tikslo, kaip nustatyta tarpininkavimo įstatyme.

Informacija ir mokymas

Bendrą informaciją galima rasti [📄 Vokietijos federalinės teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

Tam tikros tarpininko mokymo programos nėra. Apribojimų tapti tarpininku taip pat nėra. Tarpininkas pats privalo užtikrinti, kad jis yra įgijęs tinkamą išsilavinimą, turi reikiamų žinių ir patirties, kad galėtų kompetentingai patarti ginčo šalims. Įstatyme nustatyta, kokias temas turi apimti mokymas, kad tarpininkas įgytų reikiamų žinių, įgūdžių ir susipažintų su atitinkamais metodais. Kiekvienas šiuos reikalavimus atitinkantis asmuo gali tapti tarpininku. Minimalus tarpininko amžius arba išsilavinimo lygis (pvz., būtinos universitetinės studijos) nenustatytas.

Jei šalis pageidauja tam tikros garantijos, kad jų tarpininkas yra baigęs kvalifikuotus mokymus ir turi pakankamai praktinės patirties, jos gali pasirinkti vadinamąjį sertifikuotą tarpininką. Šiuo tikslu Vokietijos federalinė teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerija pasinaudojo savo teisėkūros įgaliojimais ir priėmė „Reglamentą dėl sertifikuotų tarpininkų mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo“; jame nustatė išsamesnes nuostatas dėl sertifikuotų tarpininkų mokymo ir jų kvalifikacijos tobulinimo, taip pat dėl mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo įstaigoms taikomų reikalavimų.

Oficiali procedūra nenumatyta.

Mokymą teikia asociacijos, organizacijos, universitetai, įmonės ir pavieniai specialistai.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimas yra mokamas. Mokestis priklauso nuo tarpininko ir ginčo šalių susitarimo.

Tarpininkavimo įkainiai nėra reglamentuojami, statistikos apie paslaugų kainas taip pat nėra. Apytikslis mokestis yra apie 80–250 EUR už valandą.

Ar galima užtikrinti tarpininkaujant pasiekto susitarimo vykdymą?

Apskritai susitarimo, sudaryto tarpininkavimo proceso pabaigoje, įvykdymas gali būti užtikrintas pasitelkiant advokatą (susitarimas per advokatą, vok.

Anwaltsvergleich) arba notarą (oficialus notaro dokumentas, Civilinio proceso kodekso §§ 796 skirsnio a–c punktai, 794 skirsnio 1 pastraipos 5 punktas).

Susijusios nuorodos

 [Federalinė šeimos tarpininkavimo asociacija](#)

 [Federalinė tarpininkavimo asociacija](#)

 [Tarpininkavimo komercinėje ir darbo aplinkoje federalinė asociacija](#)

 [Tarpininkavimo centras](#)

 [Vokietijos advokatų asociacija](#)

Paskutinis naujinytas: 17/05/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Estija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai alternatyvaus ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Estijos vyriausybė, ir praktikuojantys teisininkai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

Taikinimas reiškia taikintojo arba taikinimo institucijos veiklą civilinėse bylose. Taikinimas reglamentuojamas Taikinimo įstatymu. Taikinimo įstatymas parengtas į Estijos teisę perkeliant Direktyvą 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų.

Taikinimo įstatyme numatyta, kad taikintoju gali būti bet kuris fizinis asmuo, į kurį šalys kreipiasi prašydamos būti taikintoju. Taikintojais taip pat gali būti advokatai ir notarai. Pagal šį įstatymą taikinimo funkcija gali būti patikėta valstybės ar vietos valdžios institucijai.

Notarų sąrašą galima rasti Notarų rūmų [svetainėje](#).

Advokatų, galinčių būti taikintojais, sąrašą galima rasti Estijos advokatūros [svetainėje](#).

Taip pat galima kreiptis į nevyriausybinės organizacijas:

 [Estijos taikinimo tarpininkų asociacija](#) teikia informaciją estų ir anglų kalbomis.

 [Estijos vaikų gerovės sąjunga](#) – ne pelno asociacija, ginanti vaiko teises. Be kitos veiklos, ji teikia konsultacijas tėvams, ketinantiems gyventi skyrium ar nutraukti santuoką, skatina juos pasinaudoti taikintojų paslaugomis, kad būtų apsaugoti vaikų interesai. Ši sąjunga rengia taikinamojo tarpininkavimo šeimos ginčiuose kursus.

 [Estijos draudimo asociacija](#) įsteigė taikinamojo tarpininko draudimo ginčiuose pareigybę – jis pasitelkiamas draudėjų, draudikų ir draudimo brokerių ginčiuose.

Prie Teisingumo ministerijos įsteigtas Autorių teisių komitetas yra taikinimo institucija pagal Taikinimo įstatymo 19 straipsnį. Komitetas nagrinėja prašymus pritaikyti priemones, kuriomis tam tikrais atvejais leidžiama laisvai naudoti autorių teisių saugomus darbus ar su šiomis teisėmis susijusią medžiagą. Vadovaudamasi Kolektyvinių darbo ginčų sprendimo įstatymu, šalis turi teisę kreiptis į valstybės taikintoją kilus kolektyviniam darbo ginčui (dėl kolektyvinės darbo sutarties sąlygų). Valstybės taikintojas – nešališkas specialistas, padedantis darbo ginčo šalims susitarti. Valstybės taikintojas kolektyviniuose darbo ginčiuose yra Meelis Virkebau, e. paštas: meelis.virkebau@riikliklepitaja.ee. Daugiau informacijos galima rasti Valstybės taikintojo [svetainėje](#).

Kai kuriais atvejais tarpininku gali būti teisingumo kancleris. Nors Teisingumo kanclerio įstatyme terminas ombudsmenas nevartojamas, teisingumo kancleris vykdo ir ombudsmeno funkcijas – kontroliuoja, ar valstybės institucijos užtikrina pagrindines žmogaus teises ir laisves, laikosi gero valdymo principų, ir atlieka vietos valdžios institucijų, viešųjų ir privačių juridinių asmenų vykdomų viešųjų funkcijų stebėseną. Nuo 2011 m. pagal Vaiko teisių konvencijos 4 straipsnį teisingumo kancleris taip pat vykdo Vaiko teisių ombudsmeno pareigas. Daugiau informacijos galima rasti Teisingumo kanclerio [svetainėje](#).

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Taikinimo įstatyme numatytas tarpininkavimas paprastai gali būti taikomas sprendžiant įvairiausius civilinius ginčus. Taikinimo procedūra taikoma civilinėse bylose, kai ginčas yra susijęs su privatinės teisės santykiais ir nagrinėjamas apygardos teismo. Nors ir nėra lyginamosios statistikos, tarpininkavimu turbūt dažniausiai naudojamos šeimos teisės srityje.

Teisingumo kancleris sprendžia ginčus, susijusius su diskriminavimu, kai asmuo pareiškia, jog jis diskriminuojamas dėl lyties, rasės, tautybės (etninės kilmės), odos spalvos, kalbos, kilmės, religijos, politinių ir kitų įsitikinimų, finansinės ar socialinės padėties, amžiaus, neįgalumo, lytinės orientacijos ar kitais įstatyme numatytais pagrindais. Tarpininkai taip pat gali imtis veiksmų, jei pažeidžiamos pagrindinės teisės.

Valstybės taikintojas padeda susitaikyti kilus kolektyviniams darbo ginčams.

Ar yra nustatyta konkrečių taisyklių?

Pagal Estijos įstatymus taikinimu dažniausiai naudojamosi savanoriškai. Taikinimo tvarka ir sąlygos, kuriomis vykdomi taikinimo būdu pasiekti susitarimai, nustatytos [Taikinimo įstatymu](#).

Estijos civilinio proceso kodekse yra speciali nuostata, pagal kurią teisėjas tėvus taikina tais atvejais, kai vienas iš tėvų pažeidžia nutarimą dėl bendravimo su vaiku. Remiantis šio kodekso 563 straipsniu, vieno iš tėvų prašymu teismas gali iškviesti į teismą abu tėvus, kad toks ginčas būtų išspręstas susitarimo būdu. Teismas nurodo tėvams atvykti į teismą asmeniškai ir informuoja juos apie galimas teises neatvykimo pasekmes (bauda arba sulaikymas).

Civilinio proceso kodekse taip pat numatyta, kad jeigu teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes ir pirminę proceso dalį, mano, kad tai padėtų išnagrinėti bylą, jis gali nurodyti šalims dalyvauti taikinimo procedūroje pagal Taikinimo įstatymą.

Estijos draudimo asociacijos taikinimo tarpininkų darbo tvarkos taisyklės galima rasti [internete](#).

Taikinimas dalyvaujant Teisingumo kancleriui reglamentuojamas Teisingumo kanclerio įstatymu. Kolektyvinių darbo ginčų sprendimą, valstybės taikintojo ir procedūros šalių teises bei pareigas reguliuoja Kolektyvinių darbo ginčų sprendimo įstatymas.

Specifiniai Autorių teisių komiteto vykdomos taikinimo procedūros aspektai išdėstyti Autorių teisių įstatyme.

Informacija ir mokymas

Informacijos apie Taikinimo įstatyme numatytus taikintojus, įskaitant notarų ir advokatus, galima rasti taikinimo paslaugas teikiančių subjektų interneto svetainėse. Notarų sąrašą galima rasti Notarų rūmų [svetainėje](#). Advokatų, galinčių būti taikintojais, sąrašą galima rasti Estijos advokatūros [svetainėje](#). Informacijos apie Teisingumo kanclerio taikinamąją veiklą galima rasti Teisingumo kanclerio [svetainėje](#). Informacijos apie taikinimą diskriminacijos ginčiuose galima rasti Teisingumo kanclerio [svetainėje](#).

Informacijos apie Valstybės taikintojo taikinamąją veiklą galima rasti Valstybės taikintojo [svetainėje](#).

Taikinimo tarpininkų mokymą organizuoja privatusis sektorius (pvz., Taikinimo tarpininkų asociacija). Taikinimo tarpininkų mokymas nėra reglamentuojamas.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Taikinimo įstatyme nustatyta, kad taikinimas nėra nemokamas; taikinimo mokestis priklauso nuo taikinimo tarpininko ir ginčo šalių tarpusavio susitarimo.

Tais atvejais, kai teismas pasiūlo bylos šalims kreiptis į taikintoją arba nurodo joms vykdyti Taikinimo įstatyme nustatytą procedūrą, bet kuri šalis, neturinti lėšų taikinimo procedūrai, turinti jų nepakankamai arba galinti mokėti tik dalimis, gali paprašyti teisinės pagalbos, t. y., kad Estijos valstybė visiškai arba iš dalies atleistų ją nuo taikinimo procedūros išlaidų.

Teisingumo kancleriui mokestis už taikinimą nemokamas. Tačiau gali būti papildomų su taikinimo procedūra susijusių išlaidų. Tokiu atveju Teisingumo kancleris nusprendžia, kas šias išlaidas padengia.

Valstybės taikintojas kolektyvinius darbo ginčus taip pat sprendžia nemokamai. Išlaidas, susijusias su kolektyvinio darbo ginčo sprendimu, padengia kaltoji šalis arba jos pasidalijamos bendru šalių susitarimu.

Už Estijos draudimo asociacijos samdomo tarpininko paslaugas mokamas administracinis 50 EUR mokestis, o už šios įstaigos taikintojo paslaugas – ne didesnis kaip 160 EUR mokestis. Įskaičius socialinio draudimo išlaidas ir nedarbo draudimą tai sudaro 214,08 EUR. Nesėkmingo taikinimo atveju taikintojui mokama tik pusė mokesčio.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas tarpininkaujant priimtas susitarimas?

Taikinimo įstatyme nustatyta, kad taikinimo metu sudarytas susitarimas tampa vykdytinas, kai pagal pateiktą prašymą atliekama jo pripažinimo vykdytinu procedūra (Civilinio proceso kodekso § 6271 arba § 6272 straipsniai). Taikos sutartį, sudarytą notaro arba advokato vykdytoje taikinimo procedūroje, pripažinti vykdytina gali notaras, vadovaudamasis Notarinio tvirtinimo įstatyme nustatytais taisyklėmis. Civilinio proceso kodekso 563 straipsnyje nustatytos specialios taisyklės, pagal kurias vykdomi susitarimai dėl bendravimo su vaiku.

Visi per taikinimą pasiekti susitarimai, kuriuos patvirtino Teisingumo kancleris, yra vykdytini.

Tarpininkaujant Valstybės taikintojui pasiektas susitarimas kolektyviniame darbo ginče abiem šalims yra privalomas ir įsigalioja pasirašymo dieną, nebent susitariama dėl kitos įsigaliojimo datos. Tačiau šios rūšies susitarimas nėra vykdytinas dokumentas.

Paskutinis naujinimas: 14/01/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Airija

2018 m. sausio 1 d. įsigaliojo [2017 m. Taikinamojo tarpininkavimo įstatymas](#). Įstatyme išdėstytos visapusiškos teisės aktų sistemos nuostatos, kuriomis skatinama ginčus spręsti taikinamojo tarpininkavimo, o ne teismo proceso būdu. Esminis įstatymo tikslas – skatinti taikinamąjį tarpininkavimą kaip perspektyvią, veiksmingą ir ekonomišką teismo proceso alternatyvą, taip sumažinant teisinės išlaidas, pagreitinant ginčų sprendimą ir sumažinant su teismo procesu dažnai susijusį stresą ir priešiškumą.

Įstatyme:

išdėstyti bendrieji kvalifikuotų tarpininkų vykdomo taikinamojo tarpininkavimo principai (6–8 straipsniai);

numatyta priimti kvalifikuotų tarpininkų vykdomo taikinamojo tarpininkavimo praktikos kodeksą (9 straipsnis);

numatyta, kad šalių bendravimas taikinamojo tarpininkavimo metu turi būti konfidencialus (10 straipsnis);

numatyta, kad ateityje galbūt bus sukurta Taikinamojo tarpininkavimo taryba, kuri prižiūrėtų sektoriaus raidą (12 straipsnis);

advokatams nustatyta prievolė patarti ginčų šalims apsvarstyti taikinamojo tarpininkavimo galimybę kaip priemonę ginčams išspręsti (14 ir 15 straipsniai);

numatyta, kad teismas savo iniciatyva arba šalių iniciatyva gali paraginti šalis apsvarstyti taikinamojo tarpininkavimo galimybę kaip priemonę ginčiui išspręsti (16 straipsnis);

numatytas taikinamojo tarpininkavimo poveikis senaties terminams (18 straipsnis);

numatyta, kad jeigu teismas, priteisdamas įstatymo 16 straipsnyje nurodytas proceso išlaidas, mano, kad tai teisinga, jis atsižvelgia į nepagrįstą proceso šalies atsisakymą naudotis taikinamuoju tarpininkavimu arba nesinaudojimą juo, arba į nepagrįstą šalies atsisakymą dalyvauti taikinamajame tarpininkavime arba nedalyvavimą jame, jeigu dalyvauti jame pagal 16 straipsnį paragina teismas (20 ir 21 straipsniai).

Įstatymo taikymo sritis apima visus civilinius procesus, kurie gali būti pradėti teisme, išskyrus tam tikras įstatymo 3 straipsnyje numatytas išimtis.

Paskutinis naujinimas: 18/01/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Graikija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus galima išspręsti tarpininkavimo būdu? Tai yra alternatyvus ginčų sprendimo forma – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Graikijos vyriausybė, ir teisingumo sistemos teisininkai atsižvelgia į tarpininkavimo naudą.

Į ką kreiptis?

Graikijoje tarpininkavimo paslaugas teikia toliau nurodyti asmenys ir institucijos.

Pagal Įstatymą Nr. 4640/2019 ([Vyriausybės leidinys, I serija, Nr. 190, 2019 m.](#)), kuriuo į nacionalinę teisę perkelta Direktyva 2008/52/EB, tarpininkas: a) turi būti baigęs aukštąjį mokslą arba turėti lygiavertį pripažintos tarptautinės reputacijos institucijos diplomą; b) turi būti baigęs Centrinės tarpininkavimo tarybos tarpininkų mokymo organizatoriaus surengtus mokymus arba turėti kitos Europos Sąjungos valstybės narės akreditacijos laipsnį ir c) turi būti akredituotas Centrinės tarpininkavimo tarybos ir užregistruotas tarpininkų registre. Dakto laipsnį arba lygiavertį užsienio laipsnį tarpininkavimo srityje turintis asmuo, norėdamas būti akredituotas, neprivalo išklausti papildomų tarpininkų mokymo organizatoriaus rengiamų mokymų ir gali iš karto laikyti akreditacijos egzaminus. Valdžios, savivaldybių ir teismų pareigūnai arba viešąja teise reglamentuojamų teisės subjektų ir institucijų darbuotojai, taip pat pareigas einantys teismo pareigūnai ar valstybės pareigūnai verstis tarpininko profesija neturi teisės. Valstybės pareigūnai ir viešąja teise reglamentuojamų juridinių asmenų darbuotojai akredituotų tarpininkų funkcijas gali atlikti tik savo pareigų vykdymo tikslais ir tik savo darbo poreikiams.

Kandidatus į tarpininkus bent du kartus per metus egzaminuoja Centrinės tarpininkavimo tarybos paskirta egzaminavimo komisija. Egzaminai apima rašytinius ir žodinius testus ir sumodeliuotomis situacijomis grindžiamą vertinimą.

Egzaminavimo komisija nusprendžia, kur, kada ir kaip rengiami egzaminai. Apie jos sprendimą pranešama licencijuotiems mokymo organizatoriams ir jis bent prieš 30 dienų paskelbiamas Teisingumo ministerijos interneto svetainėje.

Centrinė tarpininkavimo taryba parengia ir elektronine forma tvarko tarpininkų registrus, jie skelbiami Teisingumo ministerijos interneto svetainėje: a) bendrasis tarpininkų registras, kuriame tik abėcėlės tvarka išvardyti akredituoti visoje šalyje veikiantys tarpininkai; b) specialusis tarpininkų registras, kuriame išvardyti kiekvieno pirmosios instancijos teismo apylinkėje veikiantys akredituoti tarpininkai.

Po egzaminų tarpininkus akredituoja ir tarpininkų registruose registruoja Centrinė tarpininkavimo taryba. Tarpininkai, kurie Įstatymo Nr. 4640/2019 įsigaliojimo momentu jau buvo akredituoti, ir toliau laikomi akredituotais.

Darbo, socialinės apsaugos ir gerovės ministerija teikia valstybinę paslaugą, kuria naudodamasis darbuotojas gali prašyti surengti oficialų su darbo santykiais susijusio ginčo svarstymą. Šį procesą vykdo Darbo inspekcija (gr. *Epitheorisi Ergasias*). Atitinkamos specializacijos inspektorius paskiria posėdį su darbdaviu, kuriame jis gali paaiškinti savo poziciją. Šis posėdis nėra teismo proceso dalis.

Vartotojų ombudsmeno (gr. *Sinigoros tou Katanaloti*) institucija yra nepriklausoma institucija, veikianti prie Regionų plėtros ir konkurencingumo ministerijos. Ombudsmenas yra neteisminė vartotojų ginčus bendru sutarimu sprendžianti institucija ir konsultacinė įstaiga, savo kompetencijos srityje padedanti valstybei spręsti kylančias problemas. Ombudsmenas taip pat prižiūri vietos prefektūrų tarybų (gr. *Nomarchiakes Aftodioikiseis*) [taikaus ginčų sprendimo komisijas](#) (gr. *Epitropes Filikou Diakanonismou*), kurios gali imtis veiksmų, jeigu tuo pačiu metu nevyksta teismo procesas.

Kokiose srityse tarpininkavimas galimas ir (arba) dažniausiai taikomas?

Tarpininkavimo procedūra gali apimti esamus arba būsimus civilinius ir komercinius nacionalinio arba tarpvalstybinio pobūdžio ginčus, jeigu atitinkamos šalys pagal materialinės teisės nuostatas turi įgaliojimus susitarti dėl ginčo dalyko.

Be to, tarpininkavimo procedūra taikoma toliau nurodytiems ginčams, o jos neatlikus ieškinys nenagrinėjamas:

a) aukštų arba butų savininkų ginčams dėl aukštų nuosavybės santykių, ginčams dėl paprastos ir sudėtingos vertikaliosios nuosavybės, aukštų ir vertikaliojo nekilnojamojo turto valdytojų ir aukštų, butų ir vertikaliojo nekilnojamojo turto savininkų ginčams, taip pat ginčams, priklausantiems Civilinio kodekso 1003–1031 straipsnių reglamentavimo sričiai;

b) ginčams dėl reikalavimų atlyginti su automobiliu susijusią žalą, žalos atlyginimo gavėjų ar jų teisių perėmėjų ir žalos atlyginimo skolininkų ar jų teisių perėmėjų ginčams, taip pat draudimo bendrovių ir draudimo liudijimų turėtojų arba jų teisių perėmėjų ginčams, susijusiems su automobilio draudimo sutartimi, jeigu per žalą sukėlusį įvykį niekas nežuvo ir nebuvo sužalotas;

c) ginčams, susijusiems su mokesčiais pagal Civilinio proceso kodekso 22A straipsnį;

d) šeimos ginčams, išskyrus nustatytus Civilinio proceso kodekso 592 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose;

e) ginčams dėl pacientų arba jų artimųjų reikalavimų gydytojams dėl žalos, padarytos vykdant gydytojų profesinę veiklą, atlyginimo;

f) ginčams dėl prekių ženklų, patentų, pramoninio dizaino ar modelių pažeidimo;

g) ginčams dėl biržinių sutarčių.

ginčams darbo teisės srityje ir, kaip nurodyta pirmiau, vartotojų ginčams;

ginčams, kuriuose dalyvauja smurto namuose aukos (Įstatymas Nr. 3500/2006);

padarius tam tikrus pažeidimus pagal Įstatymą Nr. 3094/2010.

Ar yra konkrečių taisyklių?

- Naudotis tarpininkavimu Įstatyme Nr. 4640/2019 nustatytuose ginčiuose leidžiama šiais atvejais:

jeigu šalys naudotis tarpininkavimu susitaria jau kilus ginčui;

jeigu šalys paraginamos kreiptis tarpininkavimo ir su tuo sutinka;

jeigu kreiptis tarpininkavimo nurodo kitos valstybės narės teisminė institucija ir toks kreipimasis neturi poveikio moralei ir viešajai tvarkai;

jeigu naudotis tarpininkavimo procedūra reikalaujama įstatymu;

jeigu tarpininkavimo sąlyga yra įtraukta į rašytinį šalių susitarimą.

– Teismas, turintis nagrinėti ginčą, kuriam gali būti taikomas tarpininkavimas, savo nuožiūra atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, prireikus bet kuriuo proceso etapu gali sušaukti šalis pasinaudoti tarpininkavimo procedūra ginčui išspręsti. Jeigu šalys susitaria, atitinkamas rašytinis susitarimas įtraukiamas į teismo posėdžio protokolą. Šiuo atveju teismas turi atidėti teisminį bylos nagrinėjimą iki naujos datos, kuri turi būti ne anksčiau kaip po trijų mėnesių ir ne vėliau kaip po šešių mėnesių, neatsižvelgiant į teismo atostogas. Pasekmė yra tokia pati ir kitais atvejais, kai kreipiamasi tarpininkavimo, kol byla nėra išnagrinėta teismine tvarka. Jeigu šalys arba viena iš jų teisme dalyvauja per advokatą, advokatas taip pat turi įgaliojimus sudaryti susitarimą dėl ginčo perdavimo tarpininkavimui.

– Privatinės teisės ginčo perdavimas tarpininkavimui neužkerta kelio pagal Civilinio proceso kodekso nuostatas tam ginčui taikyti laikinąją apsaugos priemonę. Laikinąją apsaugos priemonę skiriantis teisėjas pagal Civilinio proceso kodekso 693 straipsnio 1 dalį gali nustatyti ne trumpesnę negu trijų mėnesių laikotarpį ieškiniui pagrindinėje byloje pareikšti.

– Pirmosios instancijos teismo prokuroras (gr. *Eisangeleas Protodikon*, vykdydamas savo pareigas, pagal Įstatymo Nr. 1756/1988 (Vyriausybės leidinys, I serija, Nr. 35, 1988 m.) 25 straipsnio 4 dalies a punktą turi teisę rekomenduoti, kad šalys, kai įmanoma, naudotųsi tarpininkavimo procedūra.

– Šalių susitarimas naudotis tarpininkavimo procedūra reglamentuojamas materialinės sutarčių teisės nuostatomis ir jame turi būti aprašytas tokios procedūros dalykas.

– Šalys atvyksta dalyvauti tarpininkavimo procedūroje kartu su savo teisiniais atstovais, išskyrus vartotojų ginčus ir smulkius ginčus, kai šalims leidžiama dalyvauti asmeniškai. Jeigu laikoma, kad tai reikalinga, susitarus su šalimis ir su tarpininku procedūroje taip pat gali dalyvauti trečioji šalis.

– Tarpininką skiria šalys arba visų šalių pasirinkta trečioji šalis, įskaitant tarpininkavimo centrus. Procedūroje dalyvauja vienas tarpininkas, nebent šalys raštu susitaria, kad tarpininkų bus daugiau negu vienas.

– Tarpininkavimo laiką, vietą ir kitas procesines aplinkybes, šalims sutinkant, nustato tarpininkas. Jeigu abiem šalims ir tarpininkui neįmanoma fiziškai būti toje pačioje vietoje ir tuo pačiu metu, tarpininkavimas gali būti atliekamas telekonferencijos būdu, naudojantis kompiuteriu ir kita telekonferencijų sistema, kuria gali naudotis kitos ginčo šalys.

– Tarpininkai, atlikdami savo pareigas, gali bendrauti su kiekviena šalimi ir su jomis susitikti atskirai arba kartu. Susitikime su viena šalimi gautos informacijos tarpininkas negali perduoti kitai šaliai, negavęs informaciją pateikusios šalies sutikimo.

– Tarpininkavimo procedūra iš esmės yra konfidenciali, įrašai nesaugomi, ji turi būti atliekama taip, kad nebūtų pažeistas jos konfidencialumas, nebent šalys susitaria kitaip. Iki procedūros pradžios visos joje dalyvaujančios šalys privalo raštu sutikti išlaikyti tarpininkavimo procedūros konfidencialumą. Tas pats įpareigojimas taikomas bet kuriai procedūroje dalyvaujančiai trečiajai šaliai. Jeigu šalys pageidauja, jos gali raštu įsipareigoti išlaikyti susitarimo, kurį jos gali pasiekti tarpininkavimo būdu, turinio konfidencialumą, nebent apie susitarimo turinį būtina pranešti siekiant jį įgyvendinti, kaip numatyta 8 straipsnio 4 dalyje, arba tai reikalinga dėl viešosios tvarkos priežasčių.

– Jeigu ginčas pateikiamas nagrinėti teismuose arba arbitraže, tarpininkas, šalys, jų teisiniai atstovai ir visi koku nors būdu tarpininkavimo procedūroje dalyvavę asmenys neapklaunami kaip liudytojai ir jiems neleidžiama pateikti per tarpininkavimo procedūrą išdėstytos, gautos arba su ja susijusios informacijos ir konkrečiai – remtis šalių diskusijomis, pareiškimais ir pasiūlymais, taip pat tarpininko nuomonėmis, nebent tai būtina dėl viešosios tvarkos priežasčių, daugiausia siekiant užtikrinti nepilnamečių apsaugą arba išvengti žalos asmens fizinei neliečiamybei ar psichikos sveikatai.

– Savo pareigas atliekantiems tarpininkams civilinė atsakomybė kyla tik už tyčinį nusižengimą.

Praktinis alternatyvaus ginčų sprendimo priemonių taikymas

Galima teigti, kad Graikijoje veikia vienintelė alternatyvaus ginčų sprendimo priemonė – arbitražas.

Remiantis Graikijos bankroto kodekso 99 straipsniu ir tolesniais straipsniais, jei fizinis ar juridinis asmuo bankroto teismui (gr. *ptocheftiko dikastirio*) pateikia atitinkamą prašymą, dalyvauti taikinimo procedūroje gali būti skiriamas tarpininkas.

Įvertinęs prašymo pagrįstumą, bankroto teismas gali skirti iš ekspertų sąrašo pasirinktą tarpininką. Tarpininko pareiga – visomis tinkamomis priemonėmis siekti, kad skolininkas ir dauguma (skaičius nustatytas įstatymu) jo kreditorių susitartų, ir taip užtikrinti skolininko įmonės išlikimą.

Tarpininkas gali kredito ar finansų įstaigos prašyti bet kokios informacijos apie skolininko ekonominę veiklą, jei ši informacija galėtų būti naudinga tarpininkavimo procesui sėkmingai užbaigti.

Jeigu pasiekti susitarimo neįmanoma, tarpininkas nedelsdamas apie tai praneša teismo pirmininkui, o pirmininkas tuoj pat pradeda bankroto teismo procesą.

Čia tarpininko funkcija baigiasi.

Informavimas ir mokymas

Centrinė tarpininkavimo taryba privalo išspręsti bet kurį klausimą, susijusį su tarpininkavimo instituto įgyvendinimu.

Centrinė tarpininkavimo taryba savo nuožiūra gali įsteigti komisijas, kad būtų galima greitai išnagrinėti ir išspręsti iš įstatymo Nr. 4640/2019 taikymo kylančius klausimus. Minėtos komisijas sudaro Centrinės tarpininkavimo tarybos nariai; būti daugiau negu vienos komisijos nariu nedraudžiama. Šias komisijas Centrinė tarpininkavimo taryba yra tiesiogiai įgaliojusi užbaigti savo pradėtus reikalus, nebent įstatyme Nr. 4640/2019 konkrečiai numatyta, kad jie privalo būti užbaigti Centrinės tarpininkavimo tarybos plenarinėje sesijoje.

Bet kuriuo atveju Centrinė tarpininkavimo taryba privalo sudaryti keturias komisijas, kurių kadencija yra dveji metai ir kurios atlieka šias pareigas:

«Tarpininkų registro komisija» tvarko tarpininkų registrą – sprendžia bet kurį aktualų klausimą arba išduoda aktą, susijusį su tvarkomais registrais ir reikalingą metinėms veiklos ataskaitoms kaupti;

«Etikos ir drausminės kontrolės komisija» užtikrina, kad tarpininkai laikytųsi įstatyme Nr. 4640/2019 nustatytų įpareigojimų, taiko drausmines nuostatas ir skiria drausmines nuobaudas;

«Mokymo organizatorių inspektavimo komisija» sprendžia bet kurį su tarpininkų mokymo įstaigomis susijusį klausimą;

«Egzaminavimo komisija» rengia egzaminus raštu ir žodžiu ir skiria įvertinimus egzaminuojamiems tarpininkams akredituoti.

Tarpininkų mokymo organizatorius (toliau – «organizatorius»), veikiantis pagal licenciją, išduotą specialiu motyvuotu Centrinės tarpininkavimo tarybos sprendimu, yra:

Tarpininkų mokymo organizatorius (toliau – «organizatorius»), veikiantis pagal licenciją, išduotą specialiu motyvuotu Centrinės tarpininkavimo tarybos sprendimu, yra:

A. privatinė teise reglamentuojamas juridinis asmuo, kurį gali įsteigti:

viena advokatų asociacija arba kelios advokatų asociacijos kartu,

viena arba kelios advokatų asociacijos kartu su mokslo, švietimo ar profesinėmis įstaigomis ar rūmais.

A ir b atvejais galima sudaryti partnerystę su geros reputacijos, tarptautiniu mastu pripažintu užsienio mokymo organizatoriumi, turinčiu patirties organizuoti tarpininkavimo mokymą ir apskritai taikyti alternatyvius ginčų sprendimo metodus arba vykdyti tarpininkavimą;

B. aukštosios mokyklos švietimo ir mokymosi visą gyvenimo centras (KEDIVIM), turintis atitinkamą mokymo programą, jeigu jo veikla reglamentuojama tik galiojančiomis nuostatomis dėl aukštųjų mokyklų veiklos ir jeigu yra įvykdytos visos įstatymo Nr. 4640/2019 sąlygos dėl dėstytojų kvalifikacijos dėstyti tarpininkavimo dalyką ir dėl minimalaus dėstytojų ir praktikantų skaičiaus;

C. fizinis asmuo ar teisės subjektas, įsteigtas pagal galiojančias Graikijos teisės arba valstybės narės teisės nuostatas, kurio pagrindinis tikslas yra organizuoti mokymą tarpininkavimo ir kitų alternatyvių ginčų sprendimo būdų klausimais.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininko atlygis laisvai nustatomas rašytiniu tarpininko ir šalių susitarimu.

Jeigu rašytinio susitarimo nėra, tarpininko atlygis nustatomas taip: a) tais atvejais, kai tarpininkavimas privalomas, tarpininkavimo prašanti šalis tarpininkui iš anksto sumoka mokestį už privalomą pradinį seansą – 50,00 EUR. Šią sumą šalys padengia lygiomis dalimis. Jeigu ginčas pateikiamas nagrinėti teisme, ginčo šalis, kuri neatvyko dalyvauti tarpininkavimo procedūroje, nors buvo į ją tinkamai pakviesta, arba nesumokėjo tarpininkui mokėtinos sumos už privalomą pradinį seansą, pagal Civilinio proceso kodekso 176 straipsnį ir tolesnius straipsnius gauna nurodymą sumokėti visą sumą, kurią už privalomą pradinį seansą sumokėjo tarpininkavimo prašiusi šalis. Ši suma laikoma teismo išlaidomis, neatsižvelgiant į teismo bylos nagrinėjimo baigtį; b) už kiekvieną tarpininkavimo valandą po privalomo pradinio posėdžio nustatomas minimalus mokestis – 80,00 EUR, jį šalys padengia lygiomis dalimis. Tarpininkas turi suteikti šalims visą informaciją, kaip jam mokamas atlygis.

Ar po tarpininkavimo priimtas susitarimas gali būti pripažįstamas vykdytinu?

Užbaigus tarpininkavimo procesą, tarpininkas, šalys ir jų teisiniai atstovai pasirašo tarpininkavimo protokolą. Jei tarpininkaujant ginčo išspręsti nepavyksta, tarpininkavimo protokolą gali pasirašyti tik tarpininkas. Kiekviena šalis susitarimo protokolą bet kuriuo metu gali pateikti dalykinę ir teritorinę jurisdikciją turinčio teismo, kuriame nagrinėjama arba turi būti nagrinėjama byla, kanceliarijai. Kai tarpininkavimo protokolą pateikiamas teismui saugoti, ieškinys dėl to paties ginčo yra neleistinas, jeigu šalių susitarime yra aptartas bylos dalykas, o nebaigtas teisminis bylos nagrinėjimas nutraukiamas.

Nuo tada, kai tarpininkavimo protokolą perduodamas saugoti kompetentingo teismo kanceliarijai, jis laikomas vykdomuoju dokumentu, kaip numatyta Civilinio proceso kodekso 904 straipsnio 2 dalies c punkte, jeigu susitarimas gali būti vykdomas. Kompetentingo teismo teisėjas arba pirmininkas nemokamai išduoda oficialią kopiją.

Jeigu tarpininkavimo protokole išdėstyta susitarime taip pat yra nuostatų dėl teisinių veiksmų, kurie pagal įstatymą turi būti įforminami notarinio aktu, atitinkamai reikalingi notariniai aktai. Šiuo atveju taikomos teisinės nuostatos, kuriomis reglamentuojamas tokių notarinių dokumentų ir jų išrašų rengimas.

Kai tarpininkavimo protokolą perduodamas saugoti kompetentingo teismo kanceliarijai, jis gali būti naudojamas kaip teisinis dokumentas hipotekai užregistruoti ar panaikinti, kaip numatyta Civilinio proceso kodekso 293 straipsnio 1 dalies c punkte.

Nuo to momento, kai tarpininkas pateikia šalims rašytinį pranešimą apie rengiamą privalomą pradinį posėdį arba kai pagal 5 straipsnį sudaromas susitarimas dėl savanoriško dalyvavimo tarpininkavimo procedūroje, sustabdomi reikalavimų ir teisių senaties terminai, jeigu tokie terminai jau pradėti skaičiuoti pagal materialinės teisės nuostatas, taip pat Civilinio proceso kodekso 237 ir 238 straipsniuose išdėstyti procesiniai terminai, ir minėti terminai lieka sustabdyti tol, kol trunka tarpininkavimo procedūra.

Nedarant poveikio Civilinio kodekso 261, 262 ir 263 straipsnių nuostatų taikymui, sustabdytų reikalavimų ir teisių senaties terminų skaičiavimas pagal materialinę teisę atnaujinamas kitą dieną po to, kai parengiamas protokolas, kad nepavyko pasiekti susitarimo, arba kitą dieną po to, kai vienos šalies pasitraukimo iš tarpininkavimo procedūros deklaracija įteikiama kitai šaliai ir tarpininkui, arba kitą dieną po to, kai tarpininkavimo procedūra bet kuriuo būdu baigiama arba nutraukiama.

Susijusios nuorodos

 [Atėnų advokatų asociacija](#)

 [Darbo ir socialinių reikalų ministerija](#)

 [Vartotojų ombudsmenas](#)

 [Teisingumo ministerija](#)

 [Graikijos tarpininkavimo ir arbitražo centras](#)

Paskutinis naujinimas: 12/03/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [es](#).

Tarpininkavimas ES šalyse - Ispanija

Vienas iš reiškinių, su kuriais pastaraisiais metais susiduria Ispanijos teismų sistema, yra išaugęs bylų skaičius, turintis įtakos sklandžiai teismų veiklai.

Dėl šios priežasties ieškoma alternatyvių veiksmingesnių ginčų sprendimo būdų nei taikomi pagal galiojančią modelį.

Tarpininkavimas – vienas iš šių būdų, kartu su arbitražu ir taikinimu.

Į ką kreiptis?

Žr. informaciją skyrelyje „Kaip rasti tarpininką Ispanijoje?“

Kokiose srityse galima tarpininkauti arba dažniausiai tarpininkaujama?

2012 m. liepos 6 d. Įstatymu Nr. 5/2012 dėl tarpininkavimo civiliniais ir komerciniais klausimais į Ispanijos teisę įtraukiama 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB. Šiuo įstatymu nustatoma būtinoji tarpininkavimo vykdymo sistema nedarant poveikio autonominių sričių patvirtintoms nuostatomis.

Tarpininkavimas socialinėje srityje

Tarpininkavimas labai plačiai taikomas sprendžiant darbo ginčus. Kai kuriais atvejais prieš kreipiantis į teismus privaloma pabandyti ginčą išspręsti pasitelkus tarpininkavimą. Paprastai tarpininkaujama sprendžiant kolektyvinius ginčus, nors kai kuriose autonominėse srityse tarpininkaujama sprendžiant ir individualius ginčus.

Autonominėse srityse yra tarpininkavimo įstaigų, kurios nagrinėja su darbu susijusius klausimus. Valstybės lygmeniu nemokamas tarpininkavimo sprendžiant į [autonominių sričių](#) įstaigų kompetenciją neįeinančius ginčus paslaugas teikia Konfederacinė tarpininkavimo ir arbitražo tarnyba (*Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje*, SIMA).

Įstatymu Nr. 36/2011, kuriuo reglamentuojami darbo ginčų teismai, nustatoma visiška naujovė – bendro pobūdžio taisyklė, pagal kurią pateikiant bet kokią ieškinį būtina pridėti pažymą, kuria patvirtinama, kad prieš tai bandyta ginčą spręsti pasitelkiant taikinimą ar tarpininkavimą, kurį vykdė atitinkama administracinė paslaugų tarnyba, Tarpininkavimo, arbitražo ir taikinimo tarnyba (*Servicio de Mediación, Arbitraje y Conciliación*, SMAC) ar įstaigos, kurios pagal kolektyvinę sutartį atlieka šias funkcijas, o sekančiame straipsnyje išvardytos procedūros, kurioms ši taisyklė netaikoma.

Įstatymu Nr. 36/2011 aiškiai nurodyta, kad tarpininkavimas turi būti vykdomas ne tik siekiant ikiteisminio taikinimo, bet ir jau pradėjus teismo procesą.

Tarpininkavimas civilinėje ir šeimos srityse

Įstatymu Nr. 5/2012 dėl tarpininkavimo civiliniais ir komerciniais klausimais nustatyta, kad per parengiamąjį posėdį šalims galima pranešti apie galimybę pasinaudoti tarpininkavimu siekiant išspręsti ginčą ir, atsižvelgiant į teismo proceso tikslą, teismas gali paraginti šalis pabandyti susitarti ir taip užbaigti procesą; taip pat nustatyta, kad šalys gali prašyti sustabdyti procesą, kol jos siekia išspręsti ginčą pasitelkusios tarpininkavimą ar arbitražą.

Įstatymas Nr. 5/2012 iš esmės pakeitė šią teisės sritį, nes juo į Civilinio proceso kodeksą įtraukiama aiški nuoroda į tarpininkavimą kaip vieną iš neteisminių būdų užbaigti teismo procesą.

Ispanijos teisės sistemoje tarpininkavimas yra labiausiai struktūrizuotas ir išvystytas šeimos teisės srityje.

Valstybės lygmeniu Įstatymu Nr. 15/2005 žengtas svarbus žingsnis į priekį, nes jame tarpininkavimas laikomas savanoriška šeimos ginčų sprendimo alternatyva ir laisvė traktuojama kaip viena svarbiausių Ispanijos teisinės sistemos vertybių; jame taip pat nustatyta, kad šalys bet kokių momentu gali prašyti teismo sustabdyti teismo procesą, kad jos galėtų kreiptis į tarpininką šeimos teisės klausimais ir pamėginti rasti bendrą sprendimą dėl ginčijamo klausimo.

Kita vertus, pagal Civilinio proceso kodeksą šalys bendru sutarimu gali prašyti sustabdyti procesą, kad jos galėtų kreiptis į tarpininką, tačiau teismas neprivalo proceso sustabdyti *ab initio* ir nukreipti šalis į informacinį posėdį – toks pirminis proceso nutraukimas net nėra rekomenduojamas.

Šeimos srityje teikiamos tarpininkavimo paslaugos įvairiose autonominėse srityse labai skiriasi, jos gali būti skirtingos netgi įvairiuose tos pačios autonominės srities miestuose. Kai kuriose autonominėse srityse paslaugas teikia pati autonominė sritis (pavyzdžiui, Katalonijoje), o kitose autonominėse srityse tarpininkavimo šeimos teisės klausimais paslaugas teikia savivaldybės.

Generalinė teisminių institucijų taryba remia ir kontroliuoja tarpininkavimo iniciatyvas, kurios įvairiuose Ispanijos teismuose vykdomos padedant autonominėms sritims, universitetams, savivaldybėms ar asociacijoms.

Tarpininkavimas baudžiamojoje srityje

Tarpininkaujant baudžiamojoje srityje siekiama, viena vertus, reintegruoti nusikaltėlių, kita vertus, atlyginti žalą nukentėjusiam asmeniui.

Nepilnamečių (14–18 metų asmenų) justicijos srityje tarpininkavimas aiškiai apibūdinamas kaip priemonė nepilnamečiams perauklėti. Šioje srityje tarpininkavimą vykdo Nepilnamečių reikalų prokuratūrai (*Fiscalía de Menores*) padedančios grupės, nors jį taip pat gali vykdyti autonominių sričių organizacijos ir kitos įstaigos bei asociacijos.

Suaugusiųjų justicijos srityje tarpininkavimas nereglamentuojamas, nors jis praktiškai vykdomas kai kuriose provincijose, remiantis baudžiamosiomis ir baudžiamojo proceso normomis, pagal kurias galima laikytis reikalavimų ir sumažinti bausmę atlyginus žalą, taip pat taikomomis tarptautinėmis normomis. Paprastai tarpininkaujama, kai padaromi nelabai sunkūs pažeidimai, pavyzdžiui, nusižengimai, nors jis taip pat įmanomas, kai padarytas nusikaltimas, jei tai rekomenduotina atsižvelgiant į aplinkybes.

Kalbant apie smurtą artimoje aplinkoje, Konstituciniame įstatyme Nr. 1/2004 dėl visiškos apsaugos nuo smurto dėl lyties priemonių aiškiai draudžiama taikyti tarpininkavimą smurto dėl lyties atveju. Tačiau vis dažniau pasisakoma už tai, kad tarpininkavimas būtų taikomas ir šioje teisės sistemos šakoje, ir rekomenduojama įvertinti kiekvieną atvejį ir nuspręsti, ar tarpininkavimas būtų tinkamas sprendimas. Šiuo atžvilgiu Generalinės teisminių institucijų tarybos

2001 m. parengtoje ataskaitoje dėl smurto dėl lyties šeimoje pabrėžta, kad nedideli pažeidimai ar su smurtu šeimoje susiję nusižengimai turėtų būti nagrinėjami civiliniame teisme.

Generalinė teisminių institucijų taryba remia ir kontroliuoja tarpininkavimo iniciatyvas, vykdomas Ispanijos tyrimo teismuose, baudžiamųjų bylų teismuose ir provincijos teismuose. Iki šiol daugiausia šių iniciatyvų įgyvendinta Katalonijoje ir Baskijoje.

Tarpininkavimas administraciniuose teismuose

Administracinės teisenos įstatyme aiškiai nenumatyta galimybė alternatyviai spręsti ginčus per trečiąsias šalis, tačiau taip pat nedraudžiama tai daryti.

Šiame įstatyme taip pat nustatyta, kad administracinių veiksmų teisėtumą galima patikrinti ne tik teisminiu, bet ir kitais papildomais būdais, siekiant išvengti bereikalingų ieškinų pagrausėjimo ir pasiūlyti, kaip pigiai ir greitai išspręsti daugybę konfliktų.

 Teisminių institucijų administracijos portale pateikiama informacijos apie teisminių institucijų teikiamas tarpininkavimo teisme paslaugas civilinės, komercinės, baudžiamosios, socialinės ir šeimos teisės srityse, taip pat apie įvairias tarpininkavimo ne teisme paslaugas, kurias teikia įvairios profesinės asociacijos.

Ar yra konkrečių taisyklių, kurių reikia laikytis?

Paprastai tarpininkavimą vykdo nešališka trečioji šalis, kurią saisto konfidencialumo pareiga.

Šalys, kurioms padeda jų advokatai, gali nuspręsti pradėti tarpininkavimo procesą ir pranešti apie tai teismui, arba į jas gali kreiptis teismas, jeigu manoma, kad nagrinėjant bylą gali būti tarpininkaujama.

Paprastai baudžiamosiose bylose pirmiausia susisiekiama su pažeidėju ir gavus jo sutikimą susisiekiama su nukentėjusiu asmeniu, kad būtų pradėtas tarpininkavimas.

Informacija ir mokymas

Įstatymu Nr. 5/2012 dėl tarpininkavimo civiliniais ir komerciniais klausimais nustatyta, kad tarpininkas privalo turėti oficialų universitetinį arba aukštąjį profesinį išsilavinimą, taip pat turi būti baigęs specialų mokymą tarpininkavimo srityje, t. y. vieną ar kelis tinkamai akredituotų įstaigų rengiamus specialius kursus, po kurių galima vykdyti tarpininkavimo veiklą bet kurioje šalies teritorijos dalyje.

Tik tam tikruose kai kurių autonominių sričių įstatymuose ir poįstatyminiuose aktuose nurodomas mokymas, būtinas šeimos tarpininkavimui vykdyti. Apskritai reikalaujama, kad tarpininkas turėtų universiteto diplomą, išduodamą baigus bent vidutinio lygmens studijas, be to, kad būtų baigęs specialų mokymą tarpininkavimo srityje, į kurį įtraukiamas daugiau kaip 100–300 val. daugiausia praktinių užsiėmimų kursas.

Specialųjį mokymą tarpininkavimo srityje paprastai vykdo universitetų institutai ir profesinės asociacijos, pavyzdžiui, psichologų ar teisininkų.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Iš esmės teismo pasiūlytas tarpininkavimas yra nemokamas.

Darbo teisės srityje nemokamas paslaugas teikia autonominės sritys ir SIMA.

Šeimos teisės srityje paslaugos, kurias teikia su teismais bendradarbiaujančios įstaigos, apskritai taip pat yra nemokamos. Katalonijoje tarpininkavimo proceso kaina nustatyta asmenims, kuriems neteikiama nemokama teisinė pagalba.

Baudžiamosios teisės srityje viešųjų įstaigų vykdomas tarpininkavimas yra nemokamas.

Išskyrus teismo pasiūlytą tarpininkavimą, šalys gali nevaržomai kreiptis į tarpininką ir mokėti užmokestį, dėl kurio laisvai susitariama. Dėl tarpininkavimo kainos Įstatyme Nr. 5/2012 aiškiai nustatyta, kad, neatsižvelgiant į tai, ar susitarimas pasiektas, ar ne, tarpininkavimo išlaidas lygiomis dalimis moka abi šalys, išskyrus jei susitarta kitaip.

Siekiant skatinti, kad ginčai būtų sprendžiami neteisminiais būdais, Įstatymu Nr. 10/2012, kuriuo reglamentuojami tam tikri teisminių institucijų administracijos srities ir Nacionalinio toksikologijos ir teismo medicinos instituto mokesčiai, nustatyta, kad ginčą išsprendus neteisminiu būdu ir taip sutaupius dalį teikiamų paslaugų išlaidų, mokesčio suma grąžinama.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas tarpininkaujant pasiektas susitarimas?

Įstatymu Nr. 5/2012 nustatyta, kad po tarpininkavimo priimtą susitarimą šalys gali oficialiai įregistruoti.

Jei tarpininkaujant pasiektas susitarimas turi būti vykdomas kitoje šalyje, jis ne tik turi būti oficialiai įregistruotas, bet ir turi atitikti galimų tarptautinių susitarimų, kurių viena iš šalių yra Ispanija, reikalavimus ir Europos Sąjungos įstatymus.

Jei susitarimas priimtas po tarpininkavimo, kuris įvyko jau prasidėjus teismo procesui, šalys gali prašyti teismo patvirtinti susitarimą pagal Civilinio proceso kodeksą.

Galimybė vykdyti tarpininkavimo susitarimą priklauso nuo šalių laisvės susitarimo dalyko atžvilgiu.

Susijusios nuorodos

ISPANIJOS KONFEDERACINĖ TARPININKAVIMO IR ARBITRAŽO TARNYBA

Paskutinis naujinimas: 17/01/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Prancūzija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – ombudsmenas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Prancūzijos vyriausybė, ir teisininkai suvokia tarpininkavimo pranašumus, o teisės aktų leidėjas labai skatina juo naudotis.

Į ką kreiptis?

Prancūzijoje nėra centrinės ar vyriausybės valdžios institucijos, atsakingos už ombudsmeno profesijos reglamentavimą.

Tarpininkavimui skirtos oficialios nacionalinės interneto svetainės nėra. Vis dėlto tarpininkavimui skirta skiltis yra interneto svetainėje www.justice.fr ir **administracinio tarpininkavimo** svetainėje.

Kiekvienas apeliacinis teismas skelbia ombudsmenų civilinėse, socialinėse ir komercinėse bylose sąrašus. Šie sąrašai numatyti 2016 m. lapkričio 18 d.

Įstatymo Nr. 2016-1547 dėl XXI a. teisingumo sistemos modernizavimo 8 straipsnyje. Nors pagrindinė jų paskirtis yra informuoti teisėjus, jie taip pat gali būti bet kokių būdu perduoti bylos šalims. Visų pirma su jais galima susipažinti atitinkamų apeliacinių teismų interneto svetainėse.

Kokiose srityse leidžiama naudotis ir (arba) dažniausiai naudojamosi tarpininkavimo paslaugomis?

Bylos šalys gali bet kada tarpininkavimą taikyti visose teisės srityse, išskyrus sritis, kurioms taikomos viešosios tvarkos valdymo normos. Pavyzdžiui, tarpininkavimas negali būti naudojamas norint apeiti privalomąsias santuokai ar jos nutraukimui taikomas taisykles.

Tarpininkavimu naudojamosi įvairiose srityse, pavyzdžiui:

kaimynų ginčai;

nuomotojų ir nuomininkų ginčai;

šeimos ginčai;

ginčai dėl žmoniškųjų santykių organizacijose;

įmonių tarpusavio ginčai dėl sutarties vykdymo ar bet kurio kito konflikto atveju;

įmonių ir bankininkystės sistemos ginčai;

ginčai dėl viešųjų pirkimų arba ginčai su valstybės administravimo institucijomis, valstybinėmis įstaigomis ar vietos valdžios institucijomis.

Kokių taisyklių reikia laikytis?

Tarpininkavimo taikymas

Prancūzijos teisėje tarpininkavimas civilinėse bylose numatytas 1995 m. vasario 8 d. Įstatymu Nr. 95-125 dėl teismų organizavimo ir civilinio, baudžiamojo bei administracinio procesų.

ES Direktyva 2008/52/EB buvo perkelta į Prancūzijos teisę 2011 m. lapkričio 16 d. Nutarimu Nr. 2011-1540. Direktyvoje sukuriamą sistemą, kaip palengvinti taikų ginčų sprendimą trečiosios šalies (ombudsmeno) pagalba. Nutarimu išplėsta Direktyvos taikymo sritis įtraukiant ne tik tarptautinio pobūdžio tarpininkavimą, bet ir vidaus tarpininkavimą, išskyrus ginčus, susijusius su darbo sutartimis ar administracine teise suverenios valstybės valdžios srityje.

Šiuo 2011 m. lapkričio 16 d. nutarimu taip pat pakeistas 1995 m. vasario 8 d. įstatymas, kad būtų sukurta bendra tarpininkavimo sistema. Nutarime apibrėžta tarpininkavimo samprata, nustatytos sąlygos, kurias turi atitikti ombudsmenas, bei įtvirtintas konfidencialumo principas, kuris yra būtinas sėkmingam tarpininkavimo procesui.

Nuo 2010 m. Įmonių ombudsmenas, paskirtas Respublikos Prezidento dekretu ir vadovaujamas Ekonomikos, finansų ir atsinaujinimo ministro, teikia nemokamą, konfidencialią tarpininkavimo paslaugą viešojo ir privačiojo sektorių suinteresuotosioms šalims. Taip ombudsmenas dalyvauja siekiant viešojo intereso – išplėtoti alternatyvius ginčų sprendimo metodus. Į ombudsmeną galima kreiptis ginčiuose tarp įmonių, ginčiuose dėl sutarties vykdymo ar kitų konfliktinių situacijų, ginčiuose dėl viešųjų pirkimų arba ginčiuose su valstybės administravimo institucijomis, valstybinėmis įstaigomis ar vietos valdžios institucijomis.

Galiausiai Administracinės teisenos kodekse yra skirsnis, skirtas administraciniam tarpininkavimui, kurio prašo bylos šalys arba teismas (žr. L. 213-1 straipsnį ir tolesnius straipsnius).

Tarpininkavimas pagal susitarimą:

Bylos šalys gali nuspręsti konsultuotis su savo tarpusavio susitarimu pasirinktu ombudsmenu. Tam joms nereikia kreiptis į teismą.

Bet kuriuo atveju bylos šalys, kurios kreipėsi į teismą ginčui išspręsti, vis tiek tarpusavio susitarimu gali imtis ginčą spręsti taikiai, pasitelkdamos ombudsmeną.

Tarpininkavimas teismo nurodymu:

Jeigu teisme pareiškiamas ieškinys: „ginčą nagrinėjantis teismas gali, bylos šalims sutikus, paskirti trečiąjį asmenį, kuris turi išklausti šalių pozicijas ir palyginti jų požiūrius, kad padėtų joms išspręsti ginčą“ (Civilinio proceso kodekso 131-1 straipsnis).

Šeimos bylose nustatydamas tėvų teises arba skirdamas laikinas priemones santuokos nutraukimo atveju, teismas taip pat gali nurodyti šalims atvykti į posėdį, kur jos informuojamos apie tarpininkavimą, kuris yra nemokamas ir kurį taikant negali būti skirtos jokios baudos (Civilinio kodekso 255 ir 373-2-10 straipsniai).

2019 m. kovo 23 d. Įstatyme Nr. 2019-222 dėl programavimo 2018–2022 m. ir teismų sistemos reformos numatyta galimybė taikyti tarpininkavimą po teismo sprendimo priėmimo pagal Civilinio kodekso 373-2-10 straipsnį:

„Šalims nesusitarus, teismas stengiasi jas sutaukinti.

Siekdamas padėti tėvams susitarti dėl tėvų valdžios įgyvendinimo teismas gali pasiūlyti pasinaudoti tarpininkavimo paslaugomis, išskyrus atvejus, kai nurodoma, kad vienas iš tėvų smurtavo prieš kitą iš tėvų ar vaiką. Gavęs tėvų sutikimą dėl tarpininkavimo teismas gali paskirti šeimos ombudsmeną. Tai jis gali padaryti ir galutiniu sprendimu dėl tėvų valdžios įgyvendinimo tvarkos.

Išskyrus atvejus, kai nurodoma, kad vienas iš tėvų smurtavo prieš kitą iš tėvų ar vaiką, teismas net gali nurodyti tėvams susitikti su šeimos ombudsmenu, pastarasis jiems pateiks informaciją apie tarpininkavimo priemonės tikslą ir eigą.“

Teismas taip pat gali siūlyti tarpininkavimą administracinėse bylose: „kai specializuotas administracinis teismas arba administracinis apeliacinis teismas nagrinėja bylą, teisėjų kolegijos pirmininkas, šalims sutikus, gali skirti tarpininkavimą, kad šalys pabandytų susitarti“ (Administracinės teisenos kodekso L. 213-1 straipsnis). Tos pačios taisyklės taikomos Valstybės Taryboje, aukščiausiąjame administracinės teisenos teisme (Administracinės teisenos kodekso L. 114-1 straipsnis).

Nurodymas praeiti tarpininkavimo procedūrą:

Jeigu teisme pareiškiamas ieškinys ir bylos šalys nesusitarė dėl tarpininkavimo, „teismas gali joms nurodyti per teismo nustatytą laiką <...> susitikti su ombudsmenu, privalančiu jas informuoti apie tarpininkavimo priemonės paskirtį ir eigą. (Civilinio proceso kodekso 127-1 straipsnis).

„Privalomas“ tarpininkavimas

Pagal neseniai priimtus teisės aktų pakeitimus tam tikromis aplinkybėmis pagal Prancūzijos teisę tarpininkavimas tapo privalomas.

2016 m. lapkričio 18 d. Įstatymo Nr. 2016-1547 dėl XXI a. teisingumo sistemos modernizavimo 7 straipsnyje nustatytas bandomasis reikalavimas pabandyti pasinaudoti sutuoktinių taikiniu iki ieškinio pareiškimo 11-oje teismų. Iš pradžių planuota bandymą užbaigti 2019 m. pabaigoje, tačiau jis buvo pratęstas iki 2020 m. gruodžio 31 d., o vėliau – iki 2022 m. gruodžio 31 d.

Visos šalys, siekiančios, kad būtų pakeistas šeimos bylas nagrinėjančio teismo sprendimas arba teismo patvirtinto susitarimo nuostata, prieš vėl kreipdamosi į teismą turi pabandyti pasinaudoti sutuoktinių taikiniu. To nepadarius prašymas dėl teismo sprendimo pakeitimo bus pripažintas nepriimtiniu.

Tai galioja prašymams dėl:

vaiko įprastinės gyvenamosios vietos;

teisės matytis su vaiku ir jam lankyti vieną iš tėvų;

vieno iš tėvų indėlio ugdant ir išlaikant nepilnametį vaiką;

sprendimų, susijusių su tėvų valdžios įgyvendinimu.

Prieš vėl kreipiantis į teismą neprivaloma bandyti pasinaudoti sutuoktinių taikiniu, jeigu:

vienas iš tėvų smurtavo prieš kitą iš tėvų arba prieš vaiką arba yra pateiktas prašymas patvirtinti šalių susitarimą,

teismo vertinimu, yra kitų teisėtų priežasčių nereikalauti, kad prieš vėl kreipdamosi į teismą šalys bandytų pasinaudoti tarpininkavimu.

2019 m. kovo 23 d. Įstatyme Nr. 2019-222 dėl programavimo 2018–2022 m. ir teismų sistemos reformos nustatytas privalomas tokios alternatyvios ginčų sprendimo priemonės kaip tarpininkavimas taikymas, kai reiškiama ieškiniai dėl 5 000 EUR neviršijančių sumų mokėjimo, susijusio su kaimynų ginčų arba nenormaliu triukšmu kaimynystėje. Prieš tokius prašymus teikiant teismui šalys savo nuožiūra turi pabandyti pasinaudoti teismo taikintojo vykdomu taikiniu, tarpininkavimu arba dalyvaujamąja procedūra. To nepadarius teismas gali savo nuožiūra nuspręsti, kad prašymas yra nepriimtinas. Vis dėlto teisės aktuose numatytos penkios išimtys:

jeigu bent viena iš šalių prašo teismo patvirtinti susitarimą;

jeigu prieš kreipiantis į teismą skundas apeliacine tvarka turi būti pateiktas sprendimą priėmusiam subjektui;

jeigu dėl pagrįstų priežasčių nėra galimybės pasinaudoti viena iš taikaus ginčų sprendimo priemonių, nurodytų pirmoje dalyje, visų pirma jeigu pagrįstu laikotarpiu nėra laisvų teisminių taikintojų, arba

jeigu įtvirtinta konkreti nuostata, pagal kurią reikalaujama, kad teismas arba administracinė valdžios institucija pabandytų taikinimą prieš kreipiantis į teismą; taip pat jeigu kreditorius nesėkmingai pradėjo supaprastintą ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą.

Administracinio teismo nagrinėjamosiose bylose gali būti privaloma pirmiausia kreiptis dėl tarpininkavimo, – jis yra nemokamas, kiekvieno tipo ginčui skiriamas ombudsmenas. Šiuo metu privalomo išankstinio tarpininkavimo paslaugos teikiamos, kai ginčai susiję su *Pôle emploi* sprendimais ir tam tikrais sprendimais dėl tam tikrų valstybės pareigūnų (žr. 2022 m. kovo 25 d. Dekretą Nr. 2022-433 dėl privalomo išankstinio tarpininkavimo procedūros, taikytinos tam tikriems valstybės tarnybos ginčams ir tam tikriems socialiniams ginčams).

Tarpininkavimas baudžiamosiose bylose

Remiantis Baudžiamojo proceso kodekso 41-1 straipsniu, jeigu atrodo, kad tokia priemone, tikėtina, bus užtikrintas nukentėjusiajam padarytos žalos atlyginimas, pašalinta dėl nusikalstamos veikos padaryta žala arba prisidedama prie nusikalstamos veikos vykdytojo reabilitacijos, prokuroras, prieš priimdamas nutarimą dėl viešo proceso, nukentėjusiojo prašymu arba jam sutikus tiesiogiai arba per prokuratūros ombudsmeną pasirūpina tarpininkavimu tarp nusikalstamos veikos vykdytojo ir nukentėjusiojo.

Tarpininkavimas baudžiamosiose bylose sudaro sąlygas nukentėjusiajam ir nusikalstamos veikos vykdytojui aktyviai dalyvauti sprendžiant dėl nusikalstamos veikos kilusias problemas ir atitaisyti nusikalstama veika padarytą bet kokios rūšies žalą. Šį procesą atlieka prokuroro paskirtas baudžiamųjų bylų ombudsmenas, jo metu turi būti sudarytos sąlygos nukentėjusiajam laisvai išdėstyti savo poziciją, papasakoti faktus ir paskelbti savo lūkesčius dėl patirtos žalos ir siekiamo žalos atlyginimo. Patirdamas tiesioginę akistatą su nukentėjusiuoju, nusikalstamos veikos vykdytojas turi suvokti savo veiksmus ir jų padarinius, kad būtų užkirstas kelias pakartotinėms nusikalstamoms veikoms.

Jeigu tarpininkavimo baudžiamosiose bylose priemonė neįvykdoma dėl nusikalstamos veikos vykdytojo elgesio, prokuroras gali iškelti bylą, nebent atsirastų naujų įrodymų. Tarpininkavimą baudžiamosiose bylose taikyti draudžiama smurto poroje atvejais, kaip numatyta Baudžiamojo kodekso 132-80 straipsnyje, nes 2020 m. liepos 30 d. Įstatymu Nr. 2020-936 buvo siekiama apsaugoti smurto namuose aukas.

Tarpininkavimo reglamentavimo taisyklės

Nacionalinį ombudsmenų „etikos kodeksą“ yra perėmusi Europos Sąjunga.

Įmonių ombudsmenai savo intervenciją taip pat grindžia viešaisiais veikimo principais.

Akredituotos sutuoktinių taikinimo tarnybos, gaunančios viešąjį finansavimą iš lėšų šeimai fondo, Socialinio savidraudos fondo ir Teisingumo ministerijos, įsipareigoja laikytis tam tikrų standartų, susijusių su šių paslaugų teikimu ir kokybe; šie standartai nustatyti nacionalinėje orientacinėje sistemoje.

Administraciniuose ginčiuose taikytina Ombudsmenų [etikos chartija](#) buvo priimta 2017 m.

Galiausiai, 2017 m. spalio 9 d. Dekrete Nr. 2017-1457 dėl tarpininkų prie apeliacinių teismų sąrašų nustatytos įtraukimo į tokį sąrašą sąlygos. Ombudsmenai turi atitikti šias sąlygas:

jų pažymos apie teistumą (neteistumą) lape Nr. 2 neturi būti nurodyta, kad jie buvo nuteisti, pripažinti netinkamais verstis tokia profesine veikla arba iš jų buvo atimta teisė ją verstis;

jie neturi būti pripažinti kalti dėl elgesio, prieštaraujančio garbei, dorumui ir moralei, dėl kurio buvo paskirta drausminė ar administracinė nuobauda – atleidimas iš pareigų, atšaukimas iš pareigų, išbraukimas iš sąrašo, patvirtinimo ar leidimo verstis veikla atšaukimas;

jie turi mokymų ar patirties, rodančių jų tinkamumą teikti tarpininkavimo paslaugas fiziniams ir juridiniams asmenims, įrodymų: kiekvienas fizinis asmuo, kuris yra juridinio asmens narys ir kuris atlieka tarpininkavimo priemonių vykdymą, turi atitikti fiziniams asmenims nustatytas sąlygas.

Informavimas ir mokymas

Šiuo metu Prancūzijos teisės aktuose neįtvirtinta jokia nuostata dėl konkretaus mokymo tarpininkavimo srityje.

Šeimos ombudsmenams išduodamas valstybinis diplomats (DEMF). Šio diplomo gavimas nėra būtina sąlyga norint verstis sutuoktinių taikinimu. Tačiau, norint dirbti akredituotoje sutuoktinių taikinimo tarnyboje, minėto diplomo reikalaujama.

Baudžiamosiose bylose fiziniai asmenys ir tinkamai deklaruotos asociacijos turi teisę atlikti tarpininkavimo funkcijas teismų ir apeliacinių teismų jurisdikcijoje, kaip numatyta Baudžiamojo proceso kodekso R. 15-33-30 straipsniuose išdėstytose procedūrose. Ombudsmenai gauna mažiausiai 35 valandas pradinio mokymo ir nuolatinio kvalifikacijos kėlimo paslaugas visą likusį savo profesinį gyvenimą.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Už neteisminį arba teisminį tarpininkavimą moka asmenys, kurie naudojami šiuo alternatyviu ginčų sprendimo būdu.

Tarpininkavimas yra nemokamas, kai naudojama viena iš daugelio valstybinių tarpininkavimo tarnybų arba kai tarpininkavimas skiriamas baudžiamosiose bylose. Ta pati nuostata taikoma, kai tarpininkavimas yra privaloma sąlyga, kad būtų galima paduoti apeliacinį skundą administracinių bylų teisme.

Ombudsmeno honoraras gali būti mokamas iš teisinės pagalbos lėšų, kaip numatyta 1991 m. gruodžio 19 d. Dekreto Nr. 91-1266 118-9 ir paskesniuose straipsniuose. Vis dėlto šis honoraras negali viršyti 256 EUR vienai šaliai arba 512 EUR visoms šalims.

Kai tarpininkavimas vykdomas teismo nurodymu, teisines išlaidas nustatantis teisėjas honoraro dydį nustato tarpininkui baigus darbą ir pateikus išlaidų ataskaitą arba išklotinę (1991 m. gruodžio 19 d. Dekreto Nr. 91-1266 119 straipsnis). Teisines išlaidas vertinantis teisėjas nustato rankpinigių ir atlyginimo dydį (Civilinio proceso kodekso 131-6 ir 131-13 straipsniai). Kadangi nėra teisės aktuose aiškiai nustatyto kainoraščio, sutuoktinių taikinimo klausimais paslaugų teikimo vieneto kaina yra įvairi.

Iš valstybės lėšų finansuojamų tarpininkavimo paslaugų atveju šeimų finansinis indėlis apmokant tarpininkavimo išlaidas vertinamas nacionaliniu mastu.

Kiekvienos iš šalių mokamas užmokestis už posėdį gali siekti nuo 2 EUR iki 131 EUR, atsižvelgiant į šalies pajamas.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

Kaip ir bet kokios sutarties atveju, šalims sudarius sutartį, ji joms privaloma.

Jeigu šalys pageidauja, galima sutarčiai suteikti vykdytiną pobūdį pateikiant ją kompetentingam teismui patvirtinti (žr. Civilinio proceso kodekso 1565 straipsnį; Administracinės teisenos kodekso L. 213-4 straipsnį), arba taikant 2021 m. gruodžio 22 d. įstatymą, sutartį taip pat gali patvirtinti ant advokato dokumento nurodyto teismo kanceliarija.

Civilinio proceso kodekso 131-12 straipsnyje numatyta, kad kai ginčas nagrinėjamas teisme, šalių prašymu bylą nagrinėjantis teismas gali patvirtinti šalių pateiktą sutartį.

Civilinio vykdymo proceso kodekso L111-3 1 straipsnyje numatyta, kad sutartys, sudarytos po tarpininkavimo teismo nurodymu, arba sutartys, sudarytos neteisminio tarpininkavimo būdu, kurioms priverstinio vykdymo galią suteikia bendrosios kompetencijos arba administracinis teismas, yra vykdomieji dokumentai.

Kalbant apie tarpininkavimą baudžiamosiose bylose, Baudžiamojo proceso kodekso 41-1 5 straipsnyje numatyta, kad, jeigu nusikalstamos veikos vykdytojas nusprendė atlyginti nukentėjusiajam žalą, pastarasis pagal šią ataskaitą gali prašyti žalos atlyginimo pagal mokėjimo įsakymo procedūrą, kaip nurodyta Civilinio proceso kodekse nustatytose taisyklėse.

Paskutinis naujinimas: 20/04/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Kroatija

Kroatijos Respublikos vyriausybė per Teisingumo ministeriją teikia tvirtą paramą (teisinę, finansinę, techninę) tobulindama ir skatindama taikinamąjį tarpininkavimą, nes jis tapo viena iš svarbių teismų sistemos reformos strategijos dalių.

Teisminis ir neteisminis taikinamasis tarpininkavimas

Taikinamuoju tarpininkavimu galima naudotis visuose pirmosios ir antrosios instancijos bendrosios kompetencijos ir specializuotuose teismuose (municipaliniuose, apygardos, komerciniuose teismuose ir Aukštajame komerciniame teisme) ir bet kuriuo jų nagrinėjamų bylų etapu, įskaitant apeliacinio skundo bylos nagrinėjimo etapą. Taikinamąjį tarpininkavimą taiko tik atitinkamo teismo teisėjas, kuris yra apmokytas tarpininkauti ir yra įrašytas į teisėjų tarpininkų sąrašą, kurį, vadovaudamasis metine tarpininkų skyrimo tvarka, tvirtina teismo pirmininkas. Teisėjas tarpininkas niekada nevadovauja taikinamąjį tarpininkavimo procedūrai, kurioje ginčą sprendžia kaip teisėjas.

Neteisminį taikinamąjį tarpininkavimą daug metų labai sėkmingai taiko Kroatijos ekonomikos rūmų, Kroatijos prekybos ir amatų rūmų ir Kroatijos darbdavių asociacijos taikinamojo tarpininkavimo centrai, taip pat Kroatijos tarpininkų asociacija, Kroatijos advokatų asociacija, Kroatijos draudimo biuras ir Kroatijos Respublikos vyriausybės Socialinės partnerystės tarnyba. Tačiau atrinkti tarpininkai nebūtinai turi taikyti taikinamąjį tarpininkavimą šiuose centruose.

Pagal Taikinamojo tarpininkavimo įstatymą (*Narodne novine* (Kroatijos Respublikos oficialusis leidinys) Nr. 18/11 ir Tarpininkų registravimo ir taikinamojo tarpininkavimo institucijų ir tarpininkų akreditavimo standartų taisyklės (NN, Nr. 59/11) tarpininkų registrą tvarko Teisingumo ministerija.

Alternatyvaus ginčų sprendimo komisija

Teisingumo ministerija įsteigė ir paskyrė Alternatyvaus ginčų sprendimo komisiją, kurią sudaro teismų, prokuratūros, Kroatijos Respublikos vyriausybės Socialinės partnerystės tarnybos, Kroatijos ekonomikos rūmų, Kroatijos darbdavių asociacijos, Kroatijos prekybos ir amatų rūmų ir Teisingumo ministerijos atstovai.

Komisija įgaliota stebėti alternatyvaus ginčų sprendimo pažangą, galiojančių programų įgyvendinimą ir siūlyti priemones, kurios padėtų skatinti naudotis alternatyviu ginčų sprendimu. Komisija taip pat yra įgaliota pagal savo kompetenciją priimti nuomones ir teikti atsakymus į užklausas.

2009 m. lapkričio 26 d. surengtame Alternatyvaus ginčų sprendimo komisijos posėdyje buvo priimtas Tarpininkų elgesio kodeksas.

Teisės aktų sistema

Taikinamasis tarpininkavimas, kaip ginčų sprendimo priemonė, pirmą kartą reglamentuotas specialiu aktu – Taikinamojo tarpininkavimo įstatymu (NN, Nr. 163/03, įsigaliojo 2003 m. spalio 24 d.), kuriame buvo įtvirtinti kai kurie pagrindiniai Europos Tarybos rekomendacijoje dėl tarpininkavimo civilinėse ir komercinėse bylose ir Europos Sąjungos žaliwoje knygoje dėl alternatyvaus ginčų sprendimo civilinėse ir komercinėse bylose nustatyti principai. Įstatymas iš dalies buvo pakeistas 2009 m., o 2011 m. pradžioje priimtas naujas Taikinamojo tarpininkavimo įstatymas (NN, Nr. 18/11), kuris visa apimtimi įsigaliojo Kroatijos Respublikai įstojus į Europos Sąjungą.

Be svarbiausio Taikinamojo tarpininkavimo įstatymo, galioja ir kiti šį klausimą iš dalies reglamentuojantys įstatymai, taip pat įgyvendinimo taisyklės, kuriomis užtikrinamas įstatymų vykdymas.

Taikinamojo tarpininkavimo procesas

Taikinamojo tarpininkavimo procesas pradedamas vienai ginčo šaliai pateikiant pasiūlymą, su kuriuo sutinka kita šalis, abiem šalims pateikiant bendrą pasiūlymą dėl taikaus ginčo sprendimo arba pasiūlymą pateikiant trečiajai šaliai (pvz., bylą nagrinėjančiam teisėjui).

Tarpininkas yra vienas arba keli asmenys, kurie, remdamiesi šalių susitarimu, taiko taikinamąjį tarpininkavimą. Būtina, kad tarpininkai būtų apmokyti (tarpininko kompetencija ir įgūdžiai yra vieni esminių sėkmingo taikinamojo tarpininkavimo aspektų) ir nuolat dalyvautų profesinio mokymo kursuose. Teismų akademija atlieka svarbiausią vaidmenį rengiant tarpininkų mokymo kursus ir juos apmokant.

Taikinamasis tarpininkavimas vyksta pagal šalių susitarimą. Tarpininkavimo metu tarpininkas užtikrina sąžiningą ir vienodą elgesį su šalimis. Tarpininkas per taikinamojo tarpininkavimo procedūrą gali su kiekviena šalimi susitikti atskirai ir, išskyrus atvejus, kai šalys susitarė kitaip, tarpininkas gali kitai šaliai atskleisti iš kitos šalies gautą informaciją ir duomenis tik jeigu atitinkama šalis davė tokį leidimą. Tarpininkas gali dalyvauti rengiant taikaus susitarimo projektą ir teikti rekomendacijas dėl jo turinio.

Tarpininkaujant pasiektas taikus susitarimas jį pasirašiusiems šalims turi privalomą galią. Jeigu šalys pagal taikų susitarimą prisiėmė tam tikras pareigas, jos privalo jas laiku įvykdyti. Tarpininkaujant pasiektas taikus susitarimas yra vykdytinas dokumentas, jeigu jame nustatyta vykdytina pareiga, dėl kurios šalys gali pasiekti kompromisą, ir jeigu jame yra pareiškimas dėl tiesioginio leidimo vykdyti (vykdymo sąlyga).

Išskyrus atvejus, kai šalys susitarė kitaip, kiekviena jų apmoka savo išlaidas, kita vertus, šalys taikinamojo tarpininkavimo išlaidas gali atlyginti lygiomis dalimis arba pagal specialų įstatymą ar tarpininkavimo institucijų taisykles.

Pasak daugumos taikinamojo tarpininkavimo ekspertų, bet koks ginčas, susijęs su teisėmis, kuriomis šalys gali laisvai disponuoti, gali būti sprendžiamas taikant taikinamąjį tarpininkavimą, o konfliktuojančios šalys visada turėtų būti skatinamos taikiai spręsti ginčą. Tarpininkavimas ypač tinkamas verslo (t. y. komerciniams) ginčams, taip pat tarpvalstybiniams ginčams (vienos iš ginčo šalių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra Europos Sąjungos valstybėje narėje) civilinėse ir komercinėse bylose spręsti. Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad tarpvalstybiniams ginčams nepriskiriamos muitinės, mokesčių arba administracinės bylos arba ginčai, susiję su valstybės atsakomybe už veiksmus arba neveikimą vykdančią savo įgaliojimus.

Kitos nuorodos

 [Rasti tarpininką](#)

 [Daugiau informacijos](#)

Paskutinis naujinimas: 20/07/2016

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Italija

Užuot kreipusis į teismą, ginčą taip pat galima išspręsti taikinamojo tarpininkavimo būdu. Tai alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – ginčo šalims susitarti padeda tarpininkas. Valdžios institucijos ir teisininkai puikiai suvokia tarpininkavimo veiksmingumą.

1. Į ką kreiptis?

 Įstatyminių dekretų Nr. 28/2010 Italijoje sukurta tarpininkavimo civilinėse ir komercinėse bylose sistema, padedanti išspręsti ginčus dėl bet kokių reikalavimų, kurių šalis gali atsisakyti arba juos perleisti kitiems subjektams (it. *diritti disponibili*).

Tarpininkavimo paslaugas teikia tarpininkavimo įstaigos (viešos ar privačios), užregistruotos Teisingumo ministerijos tvarkomame Tarpininkavimo įstaigų registre (it. *registro degli organismi di mediazione*).

Visą informaciją apie tarpininkavimą galima rasti [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje.

[Akredituotų tarpininkavimo įstaigų](#) registras skelbiamas Teisingumo ministerijos interneto svetainėje.

Pasinaudoję šiuo registru veikiausiai galėsite susisiekti su pasirinkta tarpininkavimo įstaiga ir paprašyti, kad jai priklausantis tarpininkas suteiktų reikiamas paslaugas. Daugiau informacijos galima gauti tiesiogiai atitinkamoje įstaigoje.

2. Kokiose srityse tarpininkavimas galimas ir (arba) dažniausiai taikomas?

Tarpininkavimo įstaigos gali padėti pasiekti neteisminį susitarimą dėl bet kokio ginčo, susijusio su teisėmis, kurių šalys gali atsisakyti arba kurias jos gali perleisti. Italijoje tarpininkavimas yra būtina sąlyga, kad būtų galima iškelti bylą ginčiuose dėl bendros nuosavybės, daiktinių teisių, padalijimo, palikimo, šeimos susitarimų, nuomos, vartojimo paskolų, įmonių išperkamosios nuomos, dėl medicininės atsakomybės ir atsakomybės už sveikatą, dėl šmeižto spaudoje ar kitose skelbimo priemonėse, taip pat iš draudimo, bankininkystės ir finansinių sutarčių kylančios pareigos atlyginti žalą įvykdymo. Tokiais atvejais bylos šaliai turi padėti advokatas. Tarpininkavimas taip pat gali būti neprivalomas, teikiamas teismo prašymu arba remiantis šalių sutartyje nustatytu įpareigojimu.

3. Ar yra konkrečių taisyklių?

Tarpininkavimo civilinėse ir komercinėse bylose reglamentavimo taisyklės šiuo metu nustatytos Teisėkūros dekretu Nr. 28/2010 (su pakeitimais, padarytais 2013 m. birželio 21 d. Įstatymu dekretu Nr. 69, pertvarkytu pagal 2013 m. rugpjūčio 9 d. Įstatymą Nr. 98, o vėliau – [2014 m. rugsėjo 12 d. Įstatymu dekretu Nr. 132](#), pertvarkytu pagal [2014 m. lapkričio 10 d. Įstatymą Nr. 162](#) ir pagal [2015 m. rugpjūčio 6 d. Teisėkūros įstatymą Nr. 130](#)), taip pat Ministro dekretu Nr. 180/2010.

4. Mokymai

Asmuo, norintis tarpti tarpininku, turi atitikti Ministro dekretu Nr. 18/2010 4 straipsnio 3 dalies b punkte nustatytus reikalavimus:

visų pirma jis privalo turėti mokslinį laipsnį ar diplomą, atitinkantį bent jau universitetinį laipsnį, suteikiamą baigus trejų metų studijas, arba priklausyti profesinei asociacijai ar organizacijai ir būti baigus bent dvejų metų žinių atnaujinimo kursą, rengiamą Teisingumo ministerijos akredituotos mokymo įstaigos, ir per šį dvejų metų kvalifikacijos kėlimo laikotarpį būti sudalyvavęs bent dvidešimtyje tarpininkavimo bylų kaip tarpininko padėjėjas.

Mokymo įstaigos, išduodančios pažymą, kad tarpininkai užbaigę reikalingus mokymus – tai Teisingumo ministerijos akredituotos viešos ar privačios įstaigos, atitinkančios nustatytus reikalavimus.

5. Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Kriterijai, pagal kuriuos apskaičiuojamas tarpininkavimo mokestis (it. *indennità di mediazione*), sudarytas iš procedūros inicijavimo mokesčio ir mokesčio už patį tarpininkavimą, yra nustatyti Ministro dekretu Nr. 180/2010 16 straipsnyje.

Konkrečios sumos nurodytos prie šio dekretu pridėtoje A lentelėje. Mokestis priklauso nuo ginčo dalyko vertės.

6. Ar tarpininkavimo būdu pasiektas susitarimas yra vykdytinas?

Teisėkūros dekretu Nr. 28/2010 12 straipsnyje nurodyta, jog tais atvejais, kai visoms tarpininkavime dalyvaujančioms šalims teikia pagalbą advokatai, šalių ir pačių advokatų pasirašytas susitarimas yra vykdytinas dokumentas dėl privalomo nusavinimo (it. *espropriazione forzata*), prievolės perduoti tam tikrą turtą (it. *esecuzione per consegna e rilascio*), teigiamo turinio ar neigiamo turinio prievolės įvykdymo (it. *esecuzione degli obblighi di fare e non fare*) ir teisminės hipotekos įregistravimo (it. *ipoteca giudiziale*). Advokatai paliudija ir patvirtina, kad susitarimas atitinka privalomas teisės normas ir viešąją tvarką. Visais kitais atvejais prie protokolo pridėtas susitarimas bylos šalies prašymu priimdamas nutartį tvirtina teismo pirmininkas, kai nustatoma, kad susitarimas yra formaliai teisingas ir kad buvo laikomasi privalomų teisės normų ir viešosios tvarkos reikalavimų. Tarpvalstybinių ginčų, kaip apibrėžta 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/52/EB 2 straipsnyje, atveju susitarimo protokolą tvirtina teismo, kurio apylinkėje susitarimas turi būti įgyvendinamas, pirmininkas.

7. Ar tarpininkų duomenų bazė galima naudotis nemokamai?

Šiuo metu Teisingumo ministerija savo interneto svetainėje nuolat skelbia tarpininkavimo įstaigų ir kiekvienoje tarpininkavimo įstaigoje užregistruotų tarpininkų sąrašą.

[Čia yra nuoroda](#), pateikta 1 skirsnyje; prieiga prie interneto svetainės yra neribojama ir nemokama.

Paskutinis naujinimas: 17/05/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Kipras

Į ką kreiptis?

Jei reikia informacijos apie tarpininkavimą Kipre, kreipkitės į Teisingumo ir viešosios tvarkos ministeriją (*Ypourgeio Dikaioýnis kai Dimosías Táxeos*), Kipro advokatų asociaciją (*Pankýprios Dikigorikós Sýllogos*), Kipro prekybos ir pramonės rūmus (*Kypriako Emporikó kai Viomichanikó Epimelitírio*) arba Kipro mokslo ir technikos rūmus (*Epistimonikó Technikó Epimelitírio Kýprou*).

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkauti galima sprendžiant bet kokį tarptautinį arba nacionalinį civilinį ginčą, taip pat komercinį ginčą, jei su tuo sutinka ginčo šalys. Įstatymas netaikomas šeimos arba darbo ginčams, kurie nepriskiriami tarptautiniams ginčams.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Pagal 2012 m. Įstatymą dėl tam tikrų tarpininkavimo civiliniuose ginčiuose aspektų (Įstatymas Nr. 159(I)/2012) šalys skiria tarpininką bendru susitarimu. Tai neoficiali procedūra. Pasikonsultavusios su tarpininku, šalys susitaria dėl procedūros, kurios turi būti laikomasi, jos trukmės, prievolės užtikrinti procedūros konfidencialumą, tarpininko atlygio ir mokėjimo sąlygų, taip pat dėl visų kitų klausimų, kurie, jų manymu, yra būtini.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Pagal įstatymą, prieš inicijuojant tarpininkavimo procedūrą, šalys, pasikonsultavusios su tarpininku, susitaria dėl įvairių jos aspektų, taip pat dėl tarpininko atlygio nustatymo ir mokėjimo sąlygų bei visų kitų procedūros išlaidų. Taigi, nustatytos tarpininkavimo kainos nėra. Ji daugiausia priklauso nuo bylos sudėtingumo.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

Jeigu šalys sudaro taikos sutartį, ją raštu sudaro tarpininkas, o abi šalys kartu arba viena iš šalių su aiškiu kitos šalies sutikimu gali pateikti teismui prašymą vykdyti taikos sutartį. Tokiu atveju ji turėtų būti vykdoma taip pat, kaip ir teismo sprendimas.

Paskutinis naujinimas: 11/03/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dēmesio! Šīme puslapīje originalo kalba nesenīai atlikta pakeītimū.

Puslapī jūšū pasīrinkta kalba šīuo metu rengīa mūšū vērtējai.

Tarpinīkavīmas ES šalyse - Latvīja

Kam kreīptīs ī teīsmā, īei gīnčus galī padēti īšsprēstī tarpīnīkas? Tai yra alternatyvī gīnčū sprēdīmo prīmonē – tarpīnīkas padēda gīnčo šalīms susītārī. Ir Latvījos vyraīusybē, īr teīsinīnkai suvokīa tarpīnīkavīmo pranašumus.

ī kā kreīptīs?

Šīuo metu Latvījoje tarpīnīkavīmu sprēdžīant civilīnīus gīnčus dar tīk pradedama naudotīs. Nēra centrīnēs valdžīos īnīstīcijas, atsakīngos už tarpīnīko profesījos reglamentavīmā.

Tarpīnīkavīmo taryba

 Tarpīnīkavīmo taryba (*Medīācījas padome*) yra 2011 m. līepos 25 d. īsteīgta asociacīja, vīenījantī keletā Latvījoje īregīstruotū tarpīnīkavīmo asociacījū. Jī sīekīa sukurtī bendrus tarpīnīkū mokymo standartus īr īvestī mokymo programū sertīfīkavīmā, parengtī īr prīmtī sertīfīkuotū tarpīnīkū elgesīo kodeksā, taip pat atstovautī sertīfīkuotīems tarpīnīkams, teīkti nuomones nacionalīnēs īr vīetos valdžīos īnīstīcijoms, kītoms īnīstīcijoms beī pareīgūnams īr teīkti nuomones teīsēkūros īr tarpīnīkavīmo teīses praktīkos klausīmais.

Tarpīnīkavīmo tarybā īsteīgē šīos asociacījos:

„Tarpīnīkavīmas īr alternatyvus gīnčū sprēdīmas“ (*Medīācīja un ADR*);

„īntegrūotas tarpīnīkavīmas Latvījoje“ (*īntegrētā medīācīja Latvījā*);

„īntegracīja vīsuomenēs labuī“ (Nukentējusījū paramos centras)“ (*īntegrācīja sabīedrībai (Cīetūšo atbalsta centrs)*);

Komercīnījū tarpīnīkū asociacīja (*Komercmedīatoru asociacīja*).

Asociacīja „Tarpīnīkavīmas īr alternatyvus gīnčū sprēdīmas“

 Asociacīja „Tarpīnīkavīmas īr alternatyvus gīnčū sprēdīmas“ (*Medīācīja un ADR*) buvo īsteīgta 2005 m. balandžīo 7 d. Jos tīkslai:

skatīntī Latvījoje laīpsnīškai dīegtī īr naudotī alternatyvaus gīnčū sprēdīmo būdus (tarpīnīkavīmā, taīkīnīmā, nešalīškā faktīnījū aplīnkybījū vērtīnīmā, ekspertū ataskaitas, arbītražā īr kt.);

dalyvautī formuojant polītīkā, pvz., valstybēs īnīstīcijū sudarytose darbo grupēs;

skatīntī tobūlīntī savo narījū profesīnēs kvalīfīkacījos standartus īr teīkti kuo geresnes tarpīnīkavīmo beī alternatyvaus gīnčū sprēdīmo paslaugas;

suburtī alternatyvaus gīnčū sprēdīmo profesīonalus sīektī bendrū tīkslū;

bendradarbauītī su tarptautīnēs īnīstīcijoms īr kītais fīzīnīais beī jurīdīnīais asmenīms.

Organīzacīja patarīa gīnčo šalīms īr jū atstovams dēl specīalīsto pasīrīnkīmo īr rengīa paskaitas beī semīnarus apīe tarpīnīkavīmā īr alternatyvū gīnčū sprēdīmā. Kai kurīe organīzacījos narīai, užsīmantys tarpīnīkavīmo praktīka, specīalīzuojasī cīvīlīnēs īr baudžīamosīose bylose. Narīai derybū īr tarpīnīkavīmo īgūdžījū īgījo īr Latvījoje, īr užsīenyje, dalyvaudamī patyrusījū tarpīnīkū īr gīnčū sprēdējū īš Jungtīnījū Amerīkos Valstījū, Jungtīnēs Karalystēs, Vokīetījos īr kītū šalījū rengīamūose mokymūose.

Asociacīja „īntegrūotas tarpīnīkavīmas Latvījoje“

 Asociacīja „īntegrūotas tarpīnīkavīmas Latvījoje“ (*īntegrētā medīācīja Latvījā, IMLV*) buvo īsteīgta 2007 m. rugpjūočīo 10 d. Jī sīekīa sukurtī vīsuomenē, kurīoje gīnčai īšsprēdžīamī sēkmingāi, vīšū šalījū īnteresai atstovaujamī lygīai, o gīnčū sprēdīmo procesas yra humanīškas, teīsingas īr grīndžīamas bendradarbauīmū. IMLV īsteīgta glaudžīai bendradarbauījant su Vokīetījos asociacīja „īntegrīerte Medīation“. Bendradarbauīmas planuojamas švīetīmo, papīldomo mokymo, prīežīūros, tarpīnīkavīmo paslaugū dīegīmo īr gerosīos patīrtīes taīkymo srītyse.

IMLV sīekīa skatīntī tarpīnīkavīmo plētrā regionīnīu, nacionalīnīu īr tarptautīnīu lygmenīms, īntegrūojant jī ī gīnčū sprēdīmo procesā īnīstīcijose īr organīzacījose, taip pat ī profesīonalū darbā īr vīšū vīsuomenē apskrītāi.

Sīekdamā šīo tīkslo, IMLV nusīstatē tokīus uždavīnīus:

populīarīntī īr plētotī īntegrūoto tarpīnīkavīmo – šīuolaīkīško īr kokybīško gīnčū sprēdīmo būdo – īdējā;

skatīntī specīalīstū, organīzacījū īr īnīstīcijū bendradarbauīmā;

apībrēžtī īntegrūoto tarpīnīkavīmo koncepcījas īr prīvalumus īr juos gīntī;

īnīformuotī īr švīestī vīsuomenē apīe īntegrūoto tarpīnīkavīmo koncepcījas īr galīmybes;

plācīau īnīformuotī apīe sēkmingus īntegrūoto tarpīnīkavīmo pavyzdžīus;

organīzuotī mokymā tarpīnīkavīmo īr jo galīmo īntegravīmo ī jvairījū srīcījū veiklā srītyje;

atlīktī tyrimus īr apklausas.

IMLV jungīa jvairīus specīalīstus, įskaitant praktīkuojančīus tarpīnīkus, kurīe sīekīa prītaīkytī tarpīnīkavīmo īgūdžīus savo veikloje īr labīau īnīformuotī vīsuomenē apīe tarpīnīkavīmā kaip sēkmingā gīnčū sprēdīmo alternatyvā.

Asociacīja „īntegracīja vīsuomenēs labuī“ (Nukentējusījū paramos centras)

Asociacījos „īntegracīja vīsuomenēs labuī“ **Nukentējusījū paramos centras** pradējo veiklā 2003 m. Pagrīndīnīs jos tīkslas – remtī nukentējusīuosīus nuo nusīkaltīmū. Nuo 2004 m. centre dīrba īr 20 tarpīnīkū, gerā īšmanančījū tarpīnīkavīmo procedūras īr gebančījū jomīs pasīnaudotī sprēdžīant cīvīlīnīus īr administracīnīus teīsīnīus gīnčus.

Kokīose srītyse galīma tarpīnīkauītī īr (arba) dažnīausīai tarpīnīkaujamā?

Tarpīnīkavīmas galīmas jvairīose srītyse. Plācīausīai jīs galī būtī naudojamas šēimos teīsēs īr komercīnēs teīsēs srītyje kylančīuose cīvīlīnīuose gīnčuose.

Ar reīkīa laīkytīs konkrēcījū taisyklījū?

Tarpīnīkavīmas yra vīsīškā neprīvalomas.

Tarpīnīkavīmas nēra būtīna īšankstīnē sālyga konkrēcīai bylāi īškeltī ar tēstī teīsmē.

Latvījoje tarpīnīkavīmas nereglamentuojamas īšorēs įstatymāis ar taisyklēmīs.

īnīformacīja īr mokymas

Tarpīnīkavīmū īr skīrta īnterneto svetāīnē: <http://www.mediacija.lv>.

Abī asociacījos – „Tarpīnīkavīmas īr alternatyvus gīnčū sprēdīmas“ īr „īntegracīja vīsuomenēs labuī“ – turī mokytojū, sīūlančījū būsīmīems tarpīnīkams skīrtā pagrīndīnījū tarpīnīkavīmo kursā īr pagrīndīnījū konfīktū sprēdīmo īgūdžījū profesīonalīam īr asmenīnīam naudojīmū kursā.

Kīek kīnuoja tarpīnīkavīmas?

Cīvīlīnīais gīnčai tarpīnīkavīmo būdu sprēdžīamī už mōkestj. Tarpīnīkavīmo kīana prīklauso nuo keletō veīksnījū: tarpīnīko kvalīfīkacījos īr patīrtīes, gīnčo sudētingūmo, būtīnū tarpīnīkavīmo sesījū skāīcīaus īr kītū veīksnījū.

Tācīau su vaīkū īnteresāis īr teīsēmīs susījusīais atvejāis Rygos šēimos teīsmo Užsīenīo īr taīkīnīmo reīkalū taryba (*Rīgas Bārīptīesas Ārlīetu un samīerīnāšanas pārvalde*) Rygos gyventojs paslaugas teīkīa nemokamai. Gīnčai daugīausīa susījē su īšlaīkymū, vaīko gyvenamosīos vīetos nustatymū, bendravīmo teīsēmīs, globa īr auklėjīmū.

Ar galīma prīverstīnai vykdytī tarpīnīkauījant pasīektā susītarīmā?

Pagal [☞ Direktīvā 2008/52/EB](#) ginčo šālys gali reikalauti užtikrinti tarpininkaujant sudaryto rašytinio susitarimo vykdymą. Valstybės narės praneša Komisijai apie teismus ir kitas tokius prašymus nagrinėti kompetentingas institucijas.

Kol kas Latvija nepateikė šios informacijos.

Nuorodos

Mediacija.lv

Paskutinis naujumas: 05/04/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Lietuva

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Lietuvos vyriausybė, ir praktikuojantys teisininkai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

Lietuvoje nėra už tarpininkavimą atsakingos centralizuotos ar valdžios institucijos ir tokios institucijos steigti nenumatoma.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Taikinamasis tarpininkavimas gali būti naudojamas civiliniuose ginčiuose (t. y. ginčiuose, nagrinėjamuose civilinio proceso tvarka bendrosios kompetencijos teisme).

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Tarpininkavimą reglamentuoja **Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas**. Pagal šį įstatymą tarpininkavimas yra visiškai neprivalomas. Taikinimo tarpininkams netaikomos specialios taisyklės, pvz., elgesio kodeksai.

Informacija ir mokymas

Kol kas nacionalinės mokymo programos nėra. Tačiau mokymus rengia **Teisingumo ministerijos** mokymo centras ir privatūs subjektai. Privačių subjektų veikla neregamentuojama.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Pagal Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymą taikinamasis tarpininkavimas gali būti teikiamas už atlygį arba be atlygio. Kai taikinamasis tarpininkavimas teikiamas už atlygį, ši procedūra pradeda tik po to, kai taikinimo tarpininkas raštu susitaria su abiem ginčo šalimis dėl atlyginimo dydžio ir mokėjimo tvarkos.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

Pagal [☞ Direktīvā 2008/52/EB](#) ginčo šalims leidžiama prašyti pripažinti tarpininkaujant sudarytą rašytinį susitarimą privalomai vykdomu. Valstybės narės praneša apie tai teismams ir kitoms kompetentingoms gauti tokius prašymus institucijoms.

Pagal Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymą kompetentingą teismą pasirenka ginčo šalis. Tai gali būti vienos iš ginčo šalių gyvenamosios vietos arba buveinės apylinkės teismas.

Paskutinis naujumas: 07/04/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Liuksemburgas

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės vyriausybė ir teisininkai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

Liuksemburge nėra centrinės institucijos, atsakingos už tarpininkų veiklos reguliavimą.

Tarpininkavimo veiklą, be tarpininkavimo konkrečiuose sektoriuose (bankų, draudimo ir pan.), [☞ Ombudsmeno](#), atsakingo už tarpininkavimą administracinėse bylose, ir [☞ Vaikų teisių gynimo komiteto \(liuksemb. l'Ombudskomitee fir t'Rechter vun de Kanner\)](#), vykdo šios teisinės asociacijos:

[☞ Liuksemburgo tarpininkavimo ir įgaliotų tarpininkų asociacija](#) (ALMA asbl);

[☞ Civilinio ir komercinio tarpininkavimo centras](#) (CMCC);

[☞ Tarpininkavimo centras](#) (asbl);

[☞ Socialinių reikalų ir šeimos tarpininkavimo centras](#) (valdomas *Pro Familia* fondo);

Kokiose srityse galima kreiptis į tarpininkus ir (arba) dažniausiai į juos kreipiamasi?

Paprastai tarpininkavimas galimas:

administraciniuose ginčiuose,

baudžiamuosiuose ginčiuose,

šeimos ginčiuose,

komerciniuose ginčiuose,

kaimynų ginčiuose.

Pagrindinės tarpininkavimo **civiliniuose ir komerciniuose ginčiuose** ypatybės – bendras sutarimas, proceso konfidencialumas ir nepriklausomumas, tarpininko nešališkumas ir kompetencija. Tarpininkavimas gali būti taikomas visam ginčui arba jo daliai. Jis apima ir sutartinį tarpininkavimą, ir teisminį tarpininkavimą, be to, ypatingas dėmesys skiriamas tarpininkavimui šeimos ginčiuose.

Sutartinio tarpininkavimo (pranc. *médiation conventionnelle*) atveju tol, kol byla dar nepradėta svarstyti, kiekviena šalis, nepriklausomai nuo bet kokių teisminių ar arbitražo procedūrų, bet kuriuo teismo proceso etapu kitai šaliai (ar kitoms šalims) gali pasiūlyti pasinaudoti tarpininkavimo procedūra.

Teismo tarpininkavimo (pranc. *médiation en justice* arba *médiation judiciaire*) atveju civilinis, komercinis ar šeimos ieškinyje jau yra pateiktas teismui; kol byla dar nepradėta svarstyti, teisėjas bet kuriuo momentu gali nurodyti bylai taikyti tarpininkavimo procedūrą, nebent byla būtų patekusi į kasacinį teismą arba būtų svarstomos laikinosios priemonės. Teisėjas šalims tarpininkavimą gali pasiūlyti savo paties iniciatyva arba bendru šalių prašymu, tačiau kiekvienu atveju reikalingas šalių sutikimas. Tam tikrais nustatytais atvejais, jei ginčas susijęs su problema, kuriai taikoma šeimos teisė, teismas šalims gali pasiūlyti taikyti tarpininkavimo priemones. Tokiu atveju surengiamas informacinis posėdis, per kurį paaiškinami tarpininkavimo principai, procedūra ir padariniai.

Baudžiamajame procese tam tikromis aplinkybėmis valstybės prokuroras, prieš priimdamas sprendimą dėl baudžiamojo persekiojimo, gali nuspręsti pasitelkti tarpininkavimą, jei tokia priemonė

padės atlyginti nukentėjusiajam padarytą žalą arba

padės išspręsti dėl pažeidimo kilusius sunkumus arba prisidės prie pažeidėjo rehabilitacijos.

Net jei buvo pasitelktas tarpininkavimas, tai nereiškia, kad negali būti priimtas tolesnis sprendimas pradėti teismo procesą, ypač jei nebuvo laikomasi tarpininkavimo sąlygų

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Į tarpininką galima kreiptis visiškai savanoriškai.

Tarpininkavimui administraciniame ir baudžiamajame procese, taip pat vadinamajam sektoriniam tarpininkavimui taikomi specialūs teisės aktai.

Informacija ir mokymas

Tarpininkas baudžiamajame procese

[1999 m. gegužės 6 d. įstatymu](#) ir [1999 m. gegužės 31 d. Didžiojo Hercogo potvarkiu](#) buvo nustatyta tarpininkavimo baudžiamosiose bylose tvarka.

Valstybės prokuroras prieš priimdamas sprendimą dėl baudžiamojo persekiojimo gali nuspręsti pasitelkti tarpininkavimą, jei tokia priemonė gali padėti atlyginti nukentėjusiajam padarytą žalą, išspręsti dėl pažeidimo kilusius sunkumus ar prisidėti prie pažeidėjo rehabilitacijos. Kai valstybės prokuroras nusprendžia pasitelkti tarpininkavimą baudžiamajame procese, tarpininku jis gali paskirti bet kokią tam įgaliotą asmenį.

Patvirtinimas

Asmuo, norintis būti įgaliotas tarpininkas baudžiamajame procese, pateikia prašymą teisingumo ministrai, kuris priima sprendimą dėl šio prašymo, prieš tai pasikonsultavęs su valstybės generaliniu prokuroru.

Tarpininkas civiliniuose ir komerciniuose ginčuose

[2012 m. vasario 24 d. įstatymu](#) sukurta tarpininkavimo civiliniuose ir komerciniuose ginčuose nacionalinė teisinė sistema, naują civilinio proceso kodeksą papildžius nauja dalimi. Šiuo įstatymu Liuksemburgas į savo nacionalinę teisę perkėlė 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų. Direktyvoje išdėstyti principai dėl tarpvalstybinių ginčų buvo pritaikyti ir nacionaliniams ginčams. Šį įstatymą papildė [2012 m. birželio 25 d. Didžiojo Hercogo potvarkis](#), kuriuo nustatyta įgaliotų teisminių tarpininkų ir tarpininkų šeimos bylose patvirtinimo procedūra, apibrėžti specialaus tarpininkavimo mokymo reikalavimai bei nustatyta nemokamo informavimo posėdžio organizavimo tvarka.

Tarpininkas yra trečiasis asmuo, kurio paskirtis yra išklausti šalis kartu, o prireikus – atskirai, kad šalys sugebėtų išspręsti tarp jų kilusį nesutarimą.

Tarpininkavimu sprendimas šalims nėra primetamas, tačiau juo šalims siūloma susitarti dėl derybų keliu pasiekto ir draugiško sprendimo.

Teisminį tarpininkavimą ir tarpininkavimą šeimos ginčuose gali vykdyti ir įgaliotas, ir neįgaliotas tarpininkas. Įgaliotas tarpininkas – tai teisingumo ministro šiam vaidmeniui įgaliotas fizinis asmuo.

Sutartinio tarpininkavimo ir tarpvalstybinio ginčo atvejais šalys gali pasirinkti neįgaliotą tarpininką.

Patvirtinimas

Už tarpininkų patvirtinimą yra atsakingas teisingumo ministras. Sutartinio tarpininkavimo civiliniuose ir komerciniuose ginčuose atveju tarpininkams patvirtinimo nereikia.

Kiekvienas fizinis asmuo gali prašyti patvirtinimo, jei jis atitinka 2012 m. vasario 24 d. įstatyme dėl tarpininkavimo civiliniuose ir komerciniuose ginčuose įtraukimo į naująjį civilinio proceso kodeksą nustatytas sąlygas, taip pat sąlygas, nustatytas 2012 m. birželio 25 d. Didžiojo Hercogo potvarkiu, kuriuo nustatoma teisminių tarpininkų ir tarpininkų šeimos bylose patvirtinimo procedūra, speciali mokymo programa ir nemokamo informavimo posėdžio organizavimo tvarka.

Remiantis pirmiau nurodyta direktyva 2008/52/EB ir 2012 m. vasario 24 d. įstatymu dėl tarpininkavimo 1251-3 straipsnio 1 dalies 3 įtrauka, tarpininkavimo paslaugų teikėjui, kuris kitoje Europos Sąjungos šalyje atitinka patvirtinimo reikalavimus, kurie yra tokie patys arba iš esmės palyginami, patvirtinimas Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje nereikalingas.

Patvirtinimas suteikiamas neribotam laikui.

Naujojo civilinio proceso kodekso 1251-3 straipsnio 2 dalyje ir pirmiau nurodytame 2012 m. birželio 25 d. Didžiojo Hercogo potvarkyje yra nustatyti kriterijai, kuriuos visus turi atitikti asmenys, norintys gauti įgaliojimą:

asmuo turi įrodyti gerą reputaciją, kompetenciją, išsilavinimą, nepriklausomumą ir nešališkumą;

asmuo turi pateikti Liuksemburgo teistumo (neteistumo) pažymą arba panašų dokumentą, išduotą šalių, kuriose pareiškėjas gyveno pastaruosius penkerius metus, kompetentingų institucijų;

asmuo turi naudotis pilietinėmis ir politinėmis teisėmis;

asmuo turi būti įgijęs specialų tarpininko išsilavinimą, patvirtintą

arba Liuksemburgo universiteto išduotu tarpininkavimo magistro diplomu, arba diplomu universiteto, aukštojo mokslo institucijos ar kitos tokio paties lygio mokymo institucijos, kuriai taikomos kurios nors Europos Sąjungos valstybės narės teisiniai, reguliavimo ar administraciniai reikalavimai;

arba trejų metų trukmės profesine patirtimi ir papildomais specialiais tarpininkavimo mokymais, kaip nustatyta pagal pirmiau minėto 2012 m. birželio 25 d.

Didžiojo Hercogo potvarkio 2 straipsnį;

arba tarpininko mokymais, pripažintais vienoje iš Europos Sąjungos valstybių narių.

Liuksemburgo universitete dėstoma speciali [tarpininkavimo mokymo programa \(magistro laipsnis\)](#).

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Dažnai tarpininkavimas yra nemokama procedūra. Jei už tarpininkavimą reikia mokėti, tai aiškiai nurodoma.

Sutartinio tarpininkavimo atveju tarpininkų honorarai nustatomi laisvai. Išlaidas ir honorarus šiuo atveju padengia šalys lygiomis dalimis, nebent jos nuspręstų kitaip.

Teisminio tarpininkavimo ir tarpininkavimo šeimos ginčuose honorarų dydis nustatytas Didžiojo Hercogo potvarkiu.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas tarpininkaujant priimtas susitarimas?

Svarbu atkreipti dėmesį, kad susitarimai, pasiekti tarpininkaujant **civiliniuose ir komerciniuose ginčuose**, turi tą pačią įrodomąją galią kaip teismo sprendimai.

Nesvarbu, ar tarpininkavimo susitarimai sudaryti kitoje Europos Sąjungos šalyje, ar nacionaliniu lygmeniu, Europos Sąjungoje jie vykdytini vadovaujantis pirmiau nurodyta Direktyva 2008/52/EB. Kompetenciją turinčiam teisėjui patvirtinus visuminį ar dalinį susitarimą, šis susitarimas tampa vykdytinas.

2012 m. vasario 24 d. įstatymu direktyva perkeliama į nacionalinę teisę. Juo tarpininkavimas prilyginamas egzistuojančioms teisminėms procedūroms

Susijusios nuorodos

[Teisingumo ministerija](#)

[Liuksemburgo tarpininkavimo ir įgaliotų tarpininkų asociacija](#) (ALMA asbl);

[Civilinio ir komercinio tarpininkavimo centras](#) (CMCC);

[Civilinio ir komercinio tarpininkavimo centras](#) (CMCC);

[Tarpininkavimo centras](#) (asbl);

[Socialinių reikalų ir šeimos tarpininkavimo centras](#)

Paskutinis naujinimas: 14/01/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [hu](#).

Tarpininkavimas ES šalyse - Vengrija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė (*alternatív vitarendezés*) – tarpininkas (*közvetítő*) padeda ginčo šalims susitarti. Ir Vengrijos vyriausybė, ir praktikuojantys teisininkai puikiai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

Pagal 2002 m. įstatymą Nr. LV. dėl tarpininkavimo (*a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény*) **Teisingumo ir teisėtvaros ministerija** (*Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium*) atsako už tarpininkų ir juos įdarbinančių juridinių asmenų registravimą.

 Viešojo administravimo ir teisingumo ministerijos interneto svetainėje pateiktas tarpininkų ir tarpininkus įdarbinančių juridinių asmenų sąrašas.

Interneto svetainėje naudotojams pateikiama bendra informacija, o paiešką tarpininkų sąraše galima atlikti pagal pavardę, specializaciją, vartojamas kalbas ir apygardą, kurioje yra jų biuras. Juridinių asmenų paiešką galima atlikti pagal pavadinimą, apygardą ir sutrumpintą pavadinimą.

Toje pačioje **internetu svetainėje** taip pat pateikiamos tarpininkams ir tarpininkus įdarbinantiems juridiniams asmenims skirtos registracijos formos.

Kai kurios iš tarpininkavimo srityje dirbančių nevyriausybinių organizacijų:

Nacionalinė tarpininkavimo asociacija (*Országos Mediációs Egyesület*) ir

Budapešto prekybos rūmų tarpininkavimo ir teisinio koordinavimo departamentas (*Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Mediációs és Jogi Koordinációs Osztálya*).

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

2002 m. LV įstatymas dėl tarpininkavimo yra taikomas civiliniams ginčams, tačiau netaikomas tarpininkavimui bylose dėl šmeižto, administracinėse bylose, bylose dėl globos, tėvų atsakomybės panaikinimo, vykdymo procedūrose, tėvystės ar kilmės nustatymo procedūrose ir bylose pagal konstitucinį skundą.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Neprivaloma kreiptis į tarpininką, tačiau tai turi privalumų taikant **Mokesčių įstatymą** (*az illetékekről szóló törvény*) ir **Civilinio proceso kodeksą** (*polgári perrendtartás*).

Jeigu šalys pasinaudoja tarpininko paslaugomis po pirmojo teismo posėdžio ir pasiektą susitarimą patvirtina pirmininkaujantis teisėjas, sumokėti reikia tik pusę mokėtinų mokesčių. Iš šios jau sumažintos sumos netgi galima atskačiuoti tarpininko užmokesť, įskaitant PVM (HÉA) (tačiau ne daugiau kaip 50 000 forintų). Vienintelis apribojimas – galutinė mokėtina suma negali būti mažesnė kaip 30 proc. pradinės sumos. Jeigu pagal įstatymą tam tikrose bylose tarpininkavimo paslaugomis naudotis negalima, lengvata netaikoma.

Jeigu šalys pasinaudoja tarpininko paslaugomis iki civilinės bylos nagrinėjimo, sumokama tik teismo mokesčio suma, atėmus tarpininko mokesť ir PVM, tačiau ne daugiau kaip 50 000 HUF, su sąlyga, kad mokamas teismo mokesťis yra ne mažesnis kaip 50 proc. pradinės sumos. Jeigu pagal įstatymą tam tikrose bylose tarpininkavimo paslaugomis naudotis negalima arba jeigu šalys, nepaisant tarpininkaujant pasiektą susitarimo, pasirenka kreiptis į teismą, lengvata netaikoma.

Nacionalinio tarpininkų elgesio kodekso nėra, tačiau dauguma tarpininkavimo asociacijų vadovaujasi Europos mediatorių elgesio kodeksu (*közvetítőik európai magatartási kódexe*).

Egzistuoja Taikinimo ir tarpininkavimo darbo ginčiuose tarnybos (*Munkaügyi Közvetítői és Döntőbírói Szolgálat*) parengtas **elgesio darbo teisės ginčiuose kodeksas**.

Kai kuriuose teismuose šalims siūlomas nemokamas tarpininkavimas jau pradėjus procesą. Išsamios taisyklės ir teismų sąrašas pateikiamas Vengrijos teismų centrinėje interneto svetainėje (http://birosag.hu/engine.aspx?page=Birosag_showcontent&content=Birosagi_kozvetites).

Informacija ir mokymas

Nėra konkrečios interneto svetainės anglų kalba, kurioje būtų pateikiama informacija apie tarpininkavimą arba nacionalinę tarpininkų mokymo instituciją.

 Interneto svetainėje apie tarpininkavimą informacija pateikiama tik vengrų kalba.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimas yra mokamas. Dėl **užmokesčio** susitaria tarpininkas ir šalys.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimu pasiektas susitarimas?

Pagal **Direktivą 2008/52/EB** asmenys gali prašyti, kad tarpininkaujant pasiektą rašytinio susitarimo turinys būtų pripažintas vykdytinu. Valstybės narės praneša Komisijai apie teismus ar kitas institucijas, atsakingas už tokių prašymų nagrinėjimą.

Tarpininkaujant šalių pasiektą susitarimo turinys gali būti pripažintas vykdytinu. Jos gali prašyti, kad teismas arba notaras patvirtintų susitarimą kaip teismo tvirtinamą taikos sutartį ar kaip autentišką dokumentą, kuris gali būti po to vykdomas.

Susijusios nuorodos

Vengrijos tarpininkų registro interneto svetainė (*A magyar közvetítőik adatbázisának honlapja*)

Paskutinis naujinimas: 06/04/2017

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Malta

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tarpininkavimas yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Maltos vyriausybė, ir teisininkai puikiai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

Už tarpininkavimą Maltoje atsakinga vyriausybės įstaiga – Maltos tarpininkavimo centras, įsteigtas pagal **2004 m. tarpininkavimo įstatymo** 474 skyrių.

Tarpininkavimo centras – tai forumas, į kurį ginčo šalys gali kreiptis ar būti nukreiptos, kad padedant tarpininkui išspręstų ginčą.

Į Maltos tarpininkavimo centrą galite kreiptis per jo sekretorių (158 Triq il-Merkanti, Valletta VLT 1176).

Taip pat galite skambinti +356 21251110 arba siųsti el. laišką **info@mediation.mt**.

Centre šalims pateikiamas centro tinkamai akredituotų tarpininkų sąrašas ir paprašoma iš šio sąrašo pasirinkti abiem šalims priimtą tarpininką. Šalims nesutarus dėl joms abiem priimtino tarpininko, centras tarpininku paskirs asmenį, kurio pavardė bus pirmą eilę patvirtintų tarpininkų sąrašė.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkauti galima ginčiuose, susijusiuose su civiline, šeimos, socialine, komercine ir pramonės teise. Reikia pabrėžti, kad tarpininkavimas šeimos klausimais susijęs su tam tikrais šeimos ginčais, pavyzdžiui, paveldėjimo ginčais arba ginčais, kylančiais iš šeimos verslo. Jis neapima santuokos nutraukimo ar skyrybų – tai priklauso Civilinio teismo (šeimos bylų skyriaus) kompetencijai ir yra reglamentuojamos konkrečiais teisės aktais.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Tarpininkavimas – savanoriškas procesas. Todėl bet kurios bylos šalys gali bendrai prašyti teismo sustabdyti bylą, kol jos mėgins išspręsti savo ginčą padedant tarpininkui. Be to, teismas gali savo iniciatyva sustabdyti bylą tarpininkavimo proceso laikui ir nurodyti šalims pamėginti išspręsti ginčą per tarpininką. Tačiau reikėtų pažymėti, kad tarpininkavimas šeimos bylose yra privalomas, visų pirma bylose dėl gyvenimo skyrium, bendravimo su vaikais, vaikų priežiūros ir globos bei vaikų ir (arba) sutuoktinių išlaikymo.

Maltos tarpininkavimo centras turi **elgesio kodeksą**, kurio tarpininkai tarpininkavimo proceso metu privalo laikytis.

Kodekse yra numatytos būtinos priemonės. Pavyzdžiui, juo centro **valdybai** suteikiama teisė taikyti drausmines priemones tarpininkui, jei jo elgesys neatitinka arba nepakankamai atitinka pagal kodekso principus privalomo elgesio. Jeigu nustatoma, kad tarpininkas pažeidė bet kurią kodekso nuostatą ar elgėsi netinkamai, jis išbraukiamas iš tarpininkų sąrašo tokiam laikui, kokiam valdyba mano esant tinkama.

Informacija ir mokymas

Pagal tarpininkų elgesio kodeksą tarpininkai turėtų aktyviai dalyvauti švietimo ir mokymo galimybėse, kuriomis tobulinami tarpininkavimo įgūdžiai, kai tokios galimybės atsiranda. Maltos tarpininkavimo centras kartais organizuoja mokymo kursus tarpininkams. Pirmieji tarpininkavimo įgūdžių kursai surengti 2008 m. liepos mėn. Dar vieni kursai, kuriais siekta suteikti tarpininkavimo įgūdžių, daugiausia dėmesio skiriant psichologiniams, socialiniams ir teisiniams separacijos aspektams, surengti 2009 m. balandžio 16–18 d.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Mokesčio tarifas reglamentuojamas 2008 m. teisinio pranešimo Nr. 309, iš dalies pakeisto 2020 m. teisiniu pranešimu Nr. 365, 2 ir 4 straipsniuose (žr. [Papildomą teisės aktą 474.01](#)).

Su **Šeimos teismu susijusio tarpininkavimo atveju** šalys abipusiu sutikimu gali pasirinkti tarpininką iš teisingumo ministro tam paskirtų asmenų sąrašo (tokiu atveju šalys pačios sumoka tarpininkavimo išlaidas). Kitu atveju teismas paskirs tarpininką eilės tvarka iš sąrašo asmenų, kuriuos teisingumo ministras paskyrė veikti teismo paskirtais tarpininkais (tokiu atveju tarpininkų mokesčius sumoka Civilinių bylų teismų ir tribunolų kancleris).

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

Pagal [Direktyvą 2008/52/EB](#) turi būti įmanoma prašyti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimto rašytinio susitarimo turinys. 2004 m. tarpininkavimo įstatymas buvo iš dalies pakeistas 2010 m. IX įstatymu, daugiausia siekiant perkelti Direktyvos nuostatas, reglamentuojančias tarpvalstybinius ginčus, į nacionalinę teisę, išplečiant jų taikymą ir vietiniams atvejams.

Susijusios nuorodos

[Maltos tarpininkavimo centras](#)

[2004 m. tarpininkavimo įstatymas, Malta](#)

[Direktyva 2008/52/EB](#)

Paskutinis naujinimas: 19/05/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([nl](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Tarpininkavimas ES šalyse - Nyderlandai

Taikant tarpininkavimą, šalys kartu sprendžia savo ginčą, naudodamosi nepriklausomo tarpininko nurodymais. Šios rūšies neteisminis ginčų sprendimas turi daug privalumų. Daugumoje bylų tarpininkavimą reikalaujama taikyti tik trumpą laiką, todėl galima išvengti ilgai trunkančių, brangių teismo bylų.

Tarpininkavimas taip pat padeda išlaikyti šalių ryšius, nes jos bendradarbiauja siekdamas rasti sprendimą.

Kur turėčiau kreiptis?

Nyderlanduose veikia įvairūs tarpininkų registrai. [Nyderlandų tarpininkų federacija](#) (*Mediatorsfederatie Nederland*, MfN) tvarko [tarpininkų registrą](#) (anksčiau vadintas NMI registru). MfN yra didžiausioms tarpininkų asociacijoms atstovaujanti federacija Nyderlanduose. Jos registrą sudaro tik atidžiai įvertintus kokybės standartus atitinkantys tarpininkai. Nyderlandų vyriausybė naudoja MfN standartais registruodama tarpininkus, kurie dirba pagal teisinės pagalbos sistemą (Teisinės pagalbos tarybos [registras](#) (*Raad voor Rechtsbijstand*)). Taip pat yra [AGS tarptautinis registras](#).

Nyderlandų tarpininkų federacijos adresas:

Westblaak 140

3012 KM Rotterdam

Pašto adresas:

PO Box 21499

3001 AL Rotterdam

Telefono numeris: 010 - 201 23 44

E. pašto adresas: info@mediatorsfederatienl.nl

Kokiose srityse galima naudotis ir (arba) dažniausiai naudojamas tarpininkavimu?

Tarpininkavimą taikyti leidžiama visada ir dažniausiai jis naudojamas civilinėse bylose ir su viešąja teise susijusiose bylose. Taip pat ne vienus metus jau galima naudotis tarpininkavimu baudžiamosiose bylose.

Ar reikia vadovautis konkrečiomis taisyklėmis?

Tarpininkavimas taikomas tik savanoriškai. Pagal įstatymą nereikalaujama, kad dalyvaujančios šalys pasirašytų tarpininkavimo susitarimą, kuriame nustatomos sąlygos, susijusios su tokiais klausimais kaip konfidencialumas ir atstovavimas šalims. Tačiau pagal [2017 m. MfN tarpininkavimo reglamentą](#) (*Mediationreglement 2017*) šalys, kurios naudojasi MfN tarpininko paslaugomis, privalo pasirašyti tarpininkavimo susitarimą.

MfN tarpininkai privalo laikytis MfN elgesio kodekso ir Tarpininkavimo reglamento. Bet kuris asmuo, turintis skundą dėl tarpininko darbo, juos gali paduoti Tarpininkų kokybės fondui (*Stichting Kwaliteit Mediators*, SKM).

Informavimas ir mokymas

Tam, kad būtų įtraukti į Tarpininkų registrą, tarpininkai privalo užbaigti pripažintus pagrindinio mokymo kursus tarpininkavimo srityje, išlaikyti teorijos egzaminą ir būti įvertinti, taip pat pateikti gero elgesio pažymėjimą (*Verklaring Omtrent het Gedrag*, VOG).

Jie taip pat privalo nuolat atnaujinti savo žinias ir kas trejus metus patvirtinti, kad atitinka tam tikrus reikalavimus. Konkrečiau, jie privalo kas trejus metus tarpininkauti bent devyniose tarpininkavimo bylose, įskaitant ne mažiau kaip 36 kontaktines valandas, ir kasmet užbaigti bent dvi tarpininkavimo bylas,

įskaitant iš viso ne mažiau kaip 8 kontaktines valandas. Iš devynių tarpininkavimo bylų, kuriose jie privalo tarpininkauti kas trejus metus, ne mažiau kaip trys bylos turi būti užbaigtos sudarant rašytinį susitarimą ir ne daugiau kaip trijose bylose gali būti tarpininkaujama su kitu tarpininku. Be to, tarpininkai kas trejus metus privalo uždirbti 48 PE (profesinės kvalifikacijos kėlimo) kreditus. Kai kurie iš šių kreditų turi būti uždirbti dalyvaujant tarpusavio diskusijose. Tarpininkai kas trejus metus taip pat privalo dalyvauti tarpusavio vertinime. Tarpusavio vertinimas yra kokybinė priemonė ir susijusi su nepriklausomu, nešališku tarpusavio vertinimu siekiant nustatyti, ar tarpininko paslaugos atitinka vidutinį standartą, kurio galima tikėtis iš specialisto. Kitaip tariant, į Nyderlandų tarpininkų registrą įrašytiems tarpininkams taikomi griežti kokybės reikalavimai.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Įvairūs tarpininkai gali taikyti skirtingus valandinius įkainius. Tarpininkų įkainiams įtakos turi tokie veiksniai kaip jų patirtis, profesinis išsilavinimas ir specializacijos sritis. Todėl prieš pradėdant taikyti tarpininkavimą, tarpininkų verta paklausti, koks yra jų valandinis įkainis ir kokių gali būti papildomų išlaidų. Tarpininkai visada privalo tiksliai nurodyti savo paslaugų kainą. Tarpininkavimo kaina taip pat priklauso nuo tarpininkavimo proceso ir to, kiek kartų konsultuojamasi su tarpininku. Vidutiniškai tarpininko įkainis yra 150 EUR už valandą (neįskaitant PVM).

Jeigu negalite sumokėti už tarpininką, jums gali būti suteikta teisinė pagalba, jei atitinkate tam tikrus kriterijus. Jeigu turite teisę gauti teisinę pagalbą, sumokėsite tik tą kainos dalį, kuri nustatoma įvertinus jūsų lėšas.

Spauskite [čia](#), jeigu norite gauti daugiau informacijos apie tarpininkavimo kainą.

Ar įmanoma užtikrinti taikant tarpininkavimą sudaryto susitarimo vykdymą?

Pagal įstatymą ginčo šalims leidžiama prašyti, kad taikant tarpininkavimą sudarytas rašytinis susitarimas būtų vykdomas.

Susijusios nuorodos

[Nyderlandų tarpininkų federacija](#)

[Tarpininkavimo išlaidos](#)

[2017 m. MfN tarpininkavimo reglamentas](#)

Paskutinis naujinimas: 14/01/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Austrija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo procedūra, kurios metu tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti.

Į ką kreiptis?

Federalinė teisingumo ministerija tvarko [registruotų tarpininkų sąrašą](#). Į šį sąrašą įrašyti tik atitinkamą profesinę kvalifikaciją turintys tarpininkai.

Jokia centrinės valdžios institucija nėra atsakinga už tarpininkavimo paslaugų teikimą.

Tarpininkavimo paslaugas teikia profesionalų ir neprofesionalų asociacijos, o kelios nevyriausybinės organizacijos teikia tarpininkams paramą.

Kada pasirinkti tarpininkavimą?

Civilinėse bylose tarpininkų paslaugomis galima naudotis sprendžiant ginčus, kuriuose paprastai sprendimą priimtų teismai. Ginčo šalys tarpininkavimą gali rinktis savo noru, siekdamos tarpusavyje susitarti.

Sprendžiant kai kuriuos kaimynų ginčus, bandymas susitarti neteisminiu būdu yra privalomas prieš teikiant ieškinį teismui. Tai galima padaryti kreipiantis į taikinimo tarybą, siekiant ikiteisminio ginčo išsprendimo apygardos teisme (vadinamoji „prätörischer Vergleich“ procedūra), arba į tarpininką.

Ar yra konkrečių taisyklių?

Nėra konkrečių tarpininkams taikomų taisyklių ar elgesio kodekso. Tačiau į sąrašą įtraukti tarpininkai turi tam tikras teises ir pareigas.

Tarpininkai nėra registruojami kaip tam tikros srities, pvz. šeimos, medicinos ar su statyba susijusių ginčų, specialistai, tačiau gali būti atskirai nurodytos sritys, kuriose registruotas tarpininkas dirba.

Į registruotų tarpininkų sąrašą gali būti įrašytas kiekvienas asmuo, kuris yra specialiai išmokytas ir atitinka [reikalavimus](#). „Tarpininkas“ nėra saugomas profesinis vardas, tačiau neturint tam teisės negalima vadintis „registruotu tarpininku“.

Informacija ir mokymas

Papildomą informaciją apie mokymą ir įrašymo į Austrijos tarpininkų sąrašą reikalavimus galima rasti [čia](#). Informacija pateikiama tik vokiečių kalba.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimas paprastai nėra nemokamas.

Dėl tarpininkavimo užmokesčio susitaria privatus tarpininkas ir ginčo šalys.

Ar galima užtikrinti tarpininkaujant pasiektą susitarimo vykdymą?

Pagal [Direktyvą 2008/52/EB](#) šalims turi būti leidžiama prašyti, kad tarpininkaujant priimtas rašytinis susitarimas būtų vykdytinas. Valstybės narės turi nurodyti, kurie teismai ar kitos institucijos turi nagrinėti tokius prašymus.

Tarpininkaujant pasiektas susitarimas yra vykdytinas tik tuomet, jei jis pasiektas teisme (vok. *Vergleich*) arba patvirtintas notaro.

Paskutinis naujinimas: 28/03/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([pl](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Tarpininkavimas ES šalyse - Lenkija

Užuo kreipusis į teismą, verta pabandyti kreiptis į tarpininką, kad šis padėtų išspręsti ginčą. Tai alternatyvus ginčų sprendimo (AGS) būdas – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Lenkijos vyriausybė ir teisininkai puikiai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką reikėtų kreiptis?

2010 m. teisingumo ministerijoje sukurtas padalinys, atsakingas už tarpininkavimo klausimus. Šiuo metu tai **Nukentėjusiųjų nuo nusikaltimų ir tarpininkavimo skatinimo padalinys (Wydział ds. Pokrzywdzonych Przestępstwem i ds. Promocji Mediacji)** prie Tarptautinio bendradarbiavimo ir žmogaus teisių departamento. Pagrindinę informaciją apie tarpininkavimą galima rasti [Teisingumo ministerijos interneto svetainėje \(Ministerstwo Sprawiedliwości\)](#).

Pastaraisiais metais Teisingumo ministerija skyrė ypač daug dėmesio klausimams, susijusiems su tarpininkavimo ir kitų AGS formų plėtojimu ir populiarinimu Lenkijoje, ir teisingumo sistemos veiksmingumo ir jos prieinamumo piliečiams didinimui.

2010 m. ministerijos iniciatyva sukurtas **tarpininkavimo koordinatorių tinklas**.

Šiuo metu aštuoniuose apeliaciniuose teismuose, visuose apylinkių teismuose ir šešiuose apygardų teismuose yra 120 koordinatorių (teisėjų, probuotojų ir tarpininkų).

Teisingumo ministerijai pataria ir savo nuomonę teikia **Alternatyvaus ginčų ir konfliktų sprendimo socialinė taryba** (*Spoleczną Radą ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów*) (AGS taryba, e. paštas – adr_rada@ms.gov.pl), kuri daug dirba propaguodama tarpininkavimo idėją ir užtikrindama, kad būtų palaikomi centrinės valdžios, teisingumo sistemos ir aplinkos tarpininkų ryšiai.

Ji buvo pirmą kartą suburta 2005 m. rugpjūčio 1 d. ministro įsakymu, o jos uždavinys buvo patarti ministrui alternatyvaus ginčų ir konfliktų sprendimo klausimais plačiaja prasme. Pirmos kadencijos Tarybos darbo rezultatai yra šie dokumentai:

📄 **Lenkijos tarpininkų etikos kodeksas** (*Kodeks Etyczny Mediatorów Polskich*) (2008 m. gegužės mėn.).

📄 **Tarpininkų mokymo standartai** (*Standardy Szkolenia Mediatorów*) (2007 m. spalio mėn.).

📄 **Tarpininkavimo ir tarpininkavimo procedūros vykdymo standartai** (*Standardy Prowadzenia Mediacji i Postępowania Mediacyjnego*) (2006 m. birželio mėn.).

Antros kadencijos AGS taryba paskirta 2009 m. balandžio 3 d. teisingumo ministro įsakymu (iš dalies pakeistu 2011 m. liepos 1 d. teisingumo ministro įsakymu). Svarbiausias šios kadencijos Tarybos parengtas dokumentas yra 📄 **Sisteminių pokyčių nuostatos** (*Założenia do zmian systemowych*) (2012 m. kovo mėn.).

Šiuo metu Tarybą sudaro 23 mokslo srities atstovai, patyrę tarpininkai, nevyriausybinių įstaigų, akademinių įstaigų ir ministerijų atstovai.

Taryba pirmiausia įgaliota rengti rekomendacijas dėl nacionalinės alternatyvaus ginčų sprendimo sistemos veikimo ir taip pat:

pritaikyti AGS sistemą prie ES teisės reikalavimų;

sukurti Lenkijos teisinėje sistemoje vienodą tarpininkavimo modelį;

skatinti naudoti tarpininkavimo procedūros standartus;

skatinti teisėjus, teisminių institucijų darbuotojus, teisėsaugos tarnybas ir visuomenę naudoti AGS mechanizmus kaip konfliktų sprendimo priemonę;

kurti institucinę aplinką, kurioje galėtų vystytis tam tikros AGS formos;

imtis kitų *ad hoc* projektų, kad Lenkijoje būtų plėtojamas tarpininkavimas.

Taip pat yra daug nevyriausybinių organizacijų ir bendrovių, kurios daug dirba propaguodamos tarpininkavimą ir nustatydamos jo vidinius standartus. Šios organizacijos nustato savo mokymo standartus, reikalavimus, taikomus kandidatams, kurie norėtų tapti tarpininkais, tarpininkavimo būdus, etikos standartus ir gerą profesinę praktiką. Šios taisyklės yra vidinės ir skirtos tik tiems tarpininkams, kurie yra tų organizacijų nariai.

Didžiausios asociacijos yra:

📄 **Lenkijos tarpininkavimo centras** (*Polskie Centrum Mediacji*),

📄 **Šeimos tarpininkų asociacija** (*Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych*),

📄 **Lenkijos tarpininkų asociacija** (*Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów*),

📄 **Tarpininkavimo centro „Partners“ Lenkijos filialas** (*Centrum Mediacji Partners Polska*),

📄 **Lenkijos verslo tarpininkų asociacija** (*Polskie Stowarzyszenie Sądownictwa Polubownego*),

Žemutinės Silezijos tarpininkavimo centras (*Dolnośląski Ośrodek Mediacji*).

Be to, profesinės organizacijos vykdo institucinę tarpininkavimo skatinimo veiklą. Tai yra šios organizacijos:

📄 **Aukščiausiosios advokatūros tarybos tarpininkavimo centras** (*Centrum Mediacyjne przy Naczelnej Radzie Adwokackiej*),

📄 **Teisės patarėjų asociacijos komercinio tarpininkavimo centras** (*Centrum Mediacji Gospodarczej przy Krajowej Izbie Radców Prawnych*),

kai kurių apygardų teisės patarėjų asociacijų tarpininkavimo centrai (*Okręgowa Izba Radców Prawnych*),

kai kurių apygardų notarų tarybų tarpininkavimo centrai (*Okręgowa Rada Notarialna*).

Nevyriausybinių organizacijos (kiek tai atitinka jų įstatymu nustatytų uždavinius) ir universitetai gali būti parengę nuolatinių tarpininkų (*stały mediator*)

sąrašus. Informaciją apie sąrašus ir centrus teikia apylinkių teismų pirmininkai. Tarpininkų baudžiamosiose bylose ir bylose, kuriose dalyvauja nepilnamečiai,

sąrašus teikia apylinkių teismų pirmininkai.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tam tikrų sričių ginčus galima išspręsti naudojant tarpininkavimą. Pagal Lenkijos teisę tarpininkauti galima šiose bylose:

civilinėse,

komercinėse,

darbo teisės,

šeimos teisės,

nepilnamečių,

baudžiamosiose,

teismo administracinėse.

Išsami informacija apie tarpininkavimą pateikiama 📄 **Teisingumo ministerijos rengiamose ir platinamose brošiūrose ir lankstinukuose**.

Dabar tarpininkavimas labai plačiai naudojamas baudžiamosiose ir civilinėse bylose. 2011–2012 m. tarpininkavimo mastas labiausiai augo šeimos ir komercinės teisės srityse.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Tarpininkavimas yra savanoriškas ginčų ir konfliktų sprendimo būdas, kuris vykdomas remiantis:

tarpininkavimo susitarimu (**neteisminis tarpininkavimas**),

teismo sprendimu perduoti klausimą tarpininkavimui (**perdavimas tarpininkavimui teismo sprendimu**).

Tačiau, jei šalis nepasirenka tarpininko, teismas turi teisę paskirti tarpininką konkrečiai bylai iš asmenų, turinčių reikiamą kvalifikaciją, sąrašo.

Baudžiamosiose bylose ir bylose, kuriose dalyvauja nepilnamečiai, tarpininką skiria teismas.

Tarpininkavimą, be kita ko, reglamentuoja Civilinio ir baudžiamojo proceso kodeksas, įstatymas dėl proceso bylose, kuriose dalyvauja nepilnamečiai, ir

Išlaidų civilinėse bylose įstatymas. Be to, priimti poįstatyminiai aktai, reglamentuojantys išsamią tarpininkavimo procedūrą, susijusią su konkrečių tipų bylomis.

Nepilnamečių klausimu aktas reglamentuoja:

sąlygas, kurias turi įvykdyti institucijos ir asmenys, kuriems leista vykdyti tarpininkavimo procedūrą;

institucijų ir asmenų, kuriems leista vykdyti tarpininkavimo procedūrą, registraciją;

tarpininkų mokymą;

tarpininkų galimybės prieiti prie bylos dokumentų mastą ir sąlygas;

tarpininkavimo procedūros pažangos ir rezultatų ataskaitos formą ir aprėptį.

Aktas dėl **baudžiamųjų bylų** nustato:

sąlygas, kurias turi įvykdyti institucijos ir asmenys, kuriems leista vykdyti tarpininkavimo procedūrą;

institucijų ir asmenų, kuriems leista vykdyti tarpininkavimo procedūrą, skyrimą ir įgaliojimų panaikinimą;
institucijų ir asmenų, kuriems leista vykdyti tarpininkavimo procedūrą, galimybės prieiti prie bylos dokumentų mastą ir sąlygas,
metodą ir tvarką, kurių reikia laikytis tarpininkavimo procedūroje.

Šeimos bylose tarpininkams nustatyti papildomi reikalavimai, susiję su jų išsilavinimu ir patirtimi (psichologijos, pedagogikos, sociologijos arba teisinis išsilavinimas ir praktiniai įgūdžiai, susiję su tarpininkavimu šeimos bylose).

Įgyvendinimo akte nustatytas tarpininkų užmokesčio dydis ir kompensuotinos išlaidos civilinėse bylose (žr. skyrių „Kiek kainuoja tarpininkavimas?“).

Informacija ir mokymas

Pagrindinę informaciją apie tarpininkavimą galima rasti [Teisingumo ministerijos interneto svetainėje](#), įskaitant, be kita ko: ištraukas iš su tarpininkavimu susijusių teisinių dokumentų, tarptautinio tarpininkavimo teisinių dokumentų ir [AGS tarybos parengtų dokumentų ir rekomendacijų](#), taip pat plakatų, skirtų tarpininkavimo idėjai propaguoti, elektronines versijas. [Taip pat skelbiama atnaujinta informacija dėl tarpininkavimo skatinimo veiklos](#) ir nacionalinio ir regioninio lygmens veiklos, susijusios su tarptautine konfliktų sprendimo diena. Svetainėje taip pat pateikta [informacija, teisės aktų vertimai ir kitų šalių gerosios praktikos pavyzdžiai](#).

Tarpininkavimo klausimai aptariami bendrojo teisinio parengimo kursuose ir prokurorų bei teisėjų mokymo kursuose; jie taip pat įtraukti į teisėjų ir prokurorų mokymo programas, dėstomas [Nacionalinėje teisėjų ir prokurorų mokykloje \(Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury\)](#).

Teisingumo ministerijos užsakyta parengti tarpininkavimo koordinatorių mokymai, kuriais siekiama paruošti asmenis tarpininkavimo koordinatorių pareigoms. Mokymo sritys: ryšių palaikymas, kolektyvo valdymas ir darbas su tarpininkais.

Tarpininkai patys pasirenka tarpininkavimo centrų, universitetų ir kitų įstaigų siūlomus mokymo kursus.

Teisingumo ministerija rengia tarpininkavimo statistinius duomenis, susijusius su:

perdavimo tarpininkavimui teismo sprendimu skaičiumi,

pasiektų susitarimų skaičiumi,

susitarimų sąlygomis (tarpininkavimo baudžiamosiose bylose ir bylose, kuriose dalyvauja nepilnamečiai, atvejais),

neteisminių tarpininkavimo procedūrų (tarpininkavimo sprendžiant civilinius klausimus) skaičiumi.

Kiek tai susiję su projektu pagrįsta veikla, 2010–2011 m. teismuose, provincijos policijos nuovadose ir tarpininkavimo centruose buvo platinamos gairės, lankstinukai ir brošiūros, kuriose išdėstyta informacija apie įvairių rūšių tarpininkavimą ir jo praktinį naudojimą. Taip pat naudojant televiziją, radiją ir reklamos stendus surengta visuomenės informavimo kampanija. Teisingumo ministerija reguliariai atnaujinama ir platina lankstinukus, brošiūras, prie procedūrinių dokumentų pridedamus pranešimus ir plakatus, kurie prieinami nemokamai ministerijos interneto svetainėje.

Lenkija jau penkerius metus mini tarptautinę konfliktų sprendimo dieną, o teisingumo ministras šia tema rengia nacionalinę konferenciją. Be to, daugelyje miestų minint šią dieną regionų ir vietos lygmeniu rengiamos mažesnės konferencijos, renginiai, seminarai ir diskusijos.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Informaciją apie tarpininkavimą nemokamai platina Teisingumo ministerija. [Tyrimai](#) rodo, kad tarpininkavimas yra ekonomiškai efektyvesnis nei teismo procesas.

Baudžiamosiose bylose ir bylose, kuriose dalyvauja nepilnamečiai, **šalys nepadengia tarpininkavimo išlaidų**; šio išlaidos padengiamos iš valstybės išdo lėšų.

Kitų bylų atvejais **paprastai dėl atlyginimo** susitaria tarpininkas ir bylos šalys. Tačiau tarpininkas gali sutikti tarpininkauti *pro bono* pagrindu.

Tarpininkavimo civiliniais klausimais išlaidas padengia bylos šalys. Paprastai kiekviena šalis padengia pusę išlaidų, išskyrus atvejus, kai jos susitaria kitaip. Tais atvejais, kai tarpininkavimo procedūra pradeda teismo sprendimu, tarpininko atlyginimas neturtinių ginčų atvejais yra 60 PLN (apie 15 EUR) už pirmą tarpininkavimo sesiją ir 25 PLN (apie 6 EUR) už kiekvieną paskesnę sesiją. Jeigu procedūra susijusi su turtiniu ginču, tarpininko atlyginimas siekia 1 proc. ginčo objekto vertės (ne mažiau kaip 30 PLN (apie 7,5 EUR), bet ne daugiau kaip 1 000 PLN (apie 250 EUR)). Tarpininkas taip pat turi teisę į išlaidų (pvz., susirašinėjimo, telefono skambučių ir patalpos nuomos) kompensavimą. Prie išlaidų taip pat pridedamas PVM.

Jeigu tarpininkaujant pasiekiamas rezultatas, šaliai, kuri kreipėsi į teismą, kompensuojama 75 proc. teismo išlaidų. Santuokos nutraukimo ir gyvenimo skyrium atvejais kompensuojama 100 proc. išlaidų.

Neteismo tarpininkavimo atveju tarpininko atlyginimą ir jo išlaidų kompensavimą nustato tarpininkavimo centras arba šalys susitaria dėl jų su tarpininku prieš tarpininkavimo pradžią. Šalys negali būti atleidžiamos nuo tarpininko išlaidų padengimo net jeigu jos yra atleistos nuo teismo išlaidų padengimo.

Tarpininkas abiem tarpininkavimo atvejais (teismo ir neteismo) gali atsisakyti atlyginimo.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

Jeigu šalys pasiekė susitarimą dėl **civilinio ginčo**, susitarimas pridedamas prie protokolo. Tarpininkas informuoja šalis, kad pasirašydamos susitarimą jos sutinka pateikti jį teismui, kad šis jį patvirtintų. Tarpininkas išsiunčia protokolą ir susitarimą teismui, o šalims išsiunčia protokolo kopijas. Teismas nedelsdamas surengia posėdį, kad patvirtintų tarpininkavimo susitarimą arba deklaruotų, kad jis privalomas vykdyti. Teismas atsisakys patvirtinti susitarimą arba deklaruoti, kad jis privalomas vykdyti, visiškai arba iš dalies, jeigu susitarimas prieštarauja įstatymui, yra *contra bonos mores*, juo siekiama įstatymus apeiti, jeigu jis klaidina arba jame yra prieštaravimų, kurie kenkia teisėtiems darbuotojo interesams. Tarpininkavimo susitarimas, kurį teismas patvirtino ir deklaravo, kad jis privalomas vykdyti, turi teisinę teismo susitarimo galią ir gali būti vykdomas.

Susitarimas dėl **šeimos klausimų** gali būti susijęs su sutuoktinių susitaikymu, gyvenimo skyrium sąlygų nustatymu, tėvų valdžios, ryšių su vaikais, šeimos poreikių tenkinimo, šeimos ir vaiko išlaikymo, turto bei būsto klausimais. Tėvų arba sutuoktinių gyvenimo skyrium atveju taip pat galima susitarti dėl paso išdavimo, vaiko mokyimo įstaigos pasirinkimo, ryšių su kitais šeimos nariais ir vaiko turto valdymo.

Civilinių ginčų atveju prasidėjus tarpininkavimo procedūrai nutraukiamas senaties terminas.

Baudžiamosiose bylose ir bylose, kuriose dalyvauja nepilnamečiai, tarpininkavimo metu pasiektas susitarimas nepakeičia teismo sprendimo ir teismo nesaisto, tačiau teismas turėtų atsižvelgti į sprendimo turinį proceso pabaigoje. Susitarimo sąlygos gali apimti šiuos aspektus: oficialų atsiprašymą, materialinės ir nematerialinės žalos atlyginimą, viešuosius darbus, įsipareigojimai nuostolius patyrusiai šaliai, įsipareigojimai visai visuomenei ir pan.

Paskutinis naujinimas: 25/09/2014

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Portugalija

Tarpininkavimas Portugalijoje yra vienas iš alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmų kartu su arbitražu ir ieškinių dėl nedidelių sumų teismais (*julgados de paz* – taikos teisėjais). 2013 m. balandžio 19 d. Įstatymu Nr. ° 29/2013 (toliau – Tarpininkavimo įstatymas) sukuria nacionalinę tarpininkavimo, kaip vieno iš alternatyvaus ginčų sprendimo mechanizmų, sistemą. Įstatymu nustatomi tarpininkavimui Portugalijoje taikomi bendrieji principai (neatsižvelgiant į ginčo, kuriame tarpininkaujama, pobūdį) ir teisės normos dėl tarpininkavimo civiliniuose ir komerciniuose ginčuose, tarpininkų ir viešojo tarpininkavimo.

Tarpininkavimo įstatyme pateiktos šios apibrėžtys:

tarpininkavimas – viešųjų arba privačiųjų subjektų atliekamo alternatyvaus ginčų sprendimo forma, kuria dvi arba daugiau ginčo šalių, padedant tarpininkui, savanoriškai bando pasiekti susitarimą;

tarpininkas – nešališka ir nepriklausoma trečioji šalis, neturinti įgaliojimų nei vienai iš šalių, kurioms yra tarpininkaujama, nurodyti, kokia turi būti veiksmų eiga; tarpininko paskirtis – padėti šalims pasiekti galutinį susitarimą ginčijamu klausimu.

Tarpininkavimo ir tarpininkavimo susitarimų pobūdis

Tarpininkavimas pasirenkamas tik **savanoriškai**. Tarpininkavimo procedūra yra **konfidenciali**. Šis konfidencialumas gali būti panaikinamas tik viešosios tvarkos pagrindais, visų pirma siekiant apsaugoti vaiko interesus, arba kai kyla pavojus fizinei ar psichologinei asmens neliečiamybei, arba kai tai reikalinga siekiant taikyti tarpininkavimo būdu pasiektą susitarimą arba užtikrinti jo vykdymą, ir tik tiek, kiek tai praktiškai būtina suinteresuotosioms šalims apsaugoti.

Tarpininkavimo seansų turinio teismas **negali naudoti kaip įrodymo**.

Tarpininkavimo būdu pasiektas susitarimas yra **vykdytinas**, jeigu:

jis susijęs su ginču, kuris gali būti tarpininkavimo dalykas, o teisės aktuose nereikalaujama, kad susitarimą patvirtintų teismas;

šalys yra veiksnios arba turi įgaliojimus sudaryti tokį susitarimą;

susitarimas buvo pasiektas įstatymo nustatytais sąlygomis atlikto tarpininkavimo būdu;

susitarimo turiniu nepažeidžiama viešoji tvarka;

sudarant susitarimą dalyvavo Teisingumo ministerijos tvarkomame sąraše įregistruotas tarpininkas. Su šiuo sąrašu galima susipažinti [čia](#).

Tarpininkavimo susitarimas, pasiektas tarpininkavimo kitoje ES valstybėje narėje, atitinkančio minėtus a ir d punktus, būdu, yra vykdytinas, jeigu jis taip pat yra vykdytinas pagal tos šalies teisės sistemą.

Sritis, kuriose leistinas ir labiausiai paplitęs tarpininkavimas

Tarpininkavimas leistinas civilinėse, komercinėse, šeimos, darbo ir baudžiamosiose bylose. Pastarosiose trijose srityse veikia viešojo tarpininkavimo sistema, kiekviena sritis turi savo atskiras konkrečias taisykles.

Julgados de paz turi tarpininkavimo tarnybą, kompetentingą tarpininkauti visuose ginčiuose, kuriuose galima taikyti tarpininkavimą, jeigu šie ginčiai nepriklauso *julgados de paz* jurisdikcijai.

Tarpininkų statusas

Tarpininkavimo įstatyme yra specialus skyrius, kuriame nustatytos tarpininkų teisės ir pareigos (23–29 straipsniai). Tarpininkai taip pat turi laikytis [Europos tarpininkų elgesio kodekso](#).

Už tarpininkų rengimą atsakingos valstybinės įstaigos nėra; tarpininkus rengia privačios įstaigos, kurias pagal 2013 m. lapkričio 27 d. Ministro įgyvendinimo aktą (port. *Portaria*) Nr. 345/2013 sertifikuoja Teisingumo politikos generalinis direktoratas (*Direção-Geral da Política de Justiça*).

Tarpininkavimo sąnaudos

Už naudojimąsi **sutuoktinių taikinimo paslauga** kiekviena byloje dalyvaujanti šalis privalo sumokėti 50 EUR, išskyrus šiuos atvejus:

jeigu buvo skirta teisinė pagalba;

jeigu pagal civilinės globos procedūros teisinės sistemos (port. *Regime Geral do Processo Tutelar Cível*) 24 straipsnį byla buvo perduota tarpininkavimui teisminės institucijos sprendimu;

jeigu šalių prašymu arba joms sutinkant jos buvo teisminės institucijos sprendimu nukreiptos tarpininkavimo paslaugai gauti arba vykstant vaiko apsaugos procedūrai šalis tarpininkavimo paslaugai gauti nukreipė vaikų apsaugos komisiją.

Naudotis **viešojo tarpininkavimo baudžiamosiose bylose paslauga** galima nemokamai.

Už naudojimąsi **viešojo tarpininkavimo darbo bylose paslauga** kiekviena byloje dalyvaujanti šalis privalo sumokėti 50 EUR, nedarant poveikio nuostatomis dėl teisinės pagalbos skyrimo.

Reikia sumokėti ne tik šiuos mokesčius už viešojo tarpininkavimo paslaugas – **šias paslaugas teikiantys registruoti tarpininkai taip pat taiko mokesčius**;

sumos yra nustatytos dydžio, tačiau priklauso nuo to, ar buvo pasiektas susitarimas ir kokių priemonių buvo imtasi susitarimui pasiekti.

Jeigu **tarpininkavimas atliekamas taikos teismuose** (port. *julgados de paz*) ir jeigu pasiekiamas susitarimas, kiekviena šalis privalo sumokėti 25 EUR.

Privataus tarpininkavimo išlaidas nustato šalių pasirinktas tarpininkas.

Kita naudinga informacija

Už viešojo tarpininkavimo reguliavimą atsakinga valdžios institucija yra Teisingumo politikos generalinis direktoratas (DGPJ) – jo Alternatyvaus ginčų sprendimo biuras (port. *Gabinete de Resolução Alternativa de Litígios* – GRAL). [Teisingumo politikos generalinis direktoratas](#). Teisingumo politikos generalinis direktoratas neteikia informacijos, kaip rasti tarpininką, tačiau jis tvarko [viešojo tarpininkavimo tarnybose dirbančių tarpininkų sąrašus](#).

Remiantis viešojo tarpininkavimo teisės aktais, kai priimamas sprendimas kreiptis dėl tarpininkavimo, tarpininkas parenkamas automatiškai.

Paskutinis naujinimas: 25/01/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Rumunija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Slovėnijos vyriausybė, ir teisininkai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

[Teisė Tarpininkavimo taryba](#), įsteigta Įstatymu Nr. 192/2006 dėl tarpininkavimo, Rumunijoje atsakinga už tarpininkavimo priežiūrą. Tai autonomiją turintis juridinis asmuo, siekiantis viešojo intereso, jo būstinė įsikūrusi Bukarešte.

Įstatyme Nr. 192/2006 numatyti teisiniai tarpininkavimo pagrindai, kuriais paremta tarpininko profesija.

Tarpininkavimo tarybos narius renka tarpininkai, o tvirtina [Rumunijos teisingumo ministerija](#).

Pagrindinės **Tarpininkavimo tarybos** atsakomybės sritys – priimti sprendimus tokiose srityse:

nustatyti **mokymo standartus** tarpininkavimo srityje remiantis geriausia tarptautine patirtimi ir prižiūrėti, kad profesionalai jų paisytų;

suteikti įgaliojimus tarpininkams ir tvarkyti bei atnaujinti tarpininkų sąrašą;

tvirtinti tarpininkų **mokymo programas**;

tvirtinti įgaliojimų tarpininkų **etikos ir elgesio kodeksą** ir jų drausminės atsakomybės taisykles;

priimti Tarpininkavimo tarybos organizavimo ir veiklos **reglamentą**;

inicijuoti **pasiūlymus** keisti arba derinti teisės aktus dėl tarpininkavimo.

[Teisė Tarpininkavimo tarybos kontaktiniai duomenys:](#)

Adresas: Cuza Vodă gatvė 64, sector 4, Bukareštas

Telefonas: 004 021 315 25 28; 004 021 330 25 60; 004 021 330 25 61

Faksas: 004 021 330 25 28

E. pašto adresas: secretariat@cmediere.ro, Consiliul_de_mediere@yahoo.com

Nacionalinis tarpininkų profesinių asociacijų registras

[Tarpininkavimo taryba](#) įkūrė [Nacionalinį tarpininkų profesinių asociacijų registrą](#). Registre pateikiamas nevyriausybinų organizacijų, skatinančių tarpininkavimą ir atstovaujančių tarpininkų profesiniams interesams, sąrašas.

Toliau pateikiamas tarpininkavimo paslaugas teikiančių **profesinių asociacijų sąrašas**:

[Bukarešto tarpininkų asociacija](#) (*Asociația Mediatorilor București*);

Turdos tarpininkų centras (*Asociația Centrul de Mediere Turda*);

Vaslujaus tarpininkų rūmų asociacija (*Asociația Camera Mediatorilor Vaslui*);

[Vaslujaus tarpininkų centras](#) (*Centrul de Mediere Vaslui*);

Galacio tarpininkų asociacija (*Asociația Mediatorilor Galați*);

Jasų tarpininkų rūmų asociacija (*Asociația Camera Mediatorilor Iași*);

Jasų tarpininkavimo ir bendruomenės saugumo centras (*Centrul de Mediere si Securitate Comunitara Iasi*);

[Krajojovs tarpininkavimo centras](#) (*Centrul de Mediere Craiova*);

[Klužo tarpininkavimo centrų asociacija](#) (*Asociația Centrul de Mediere Cluj*);

[Neamto tarpininkavimo centras](#) (*Centrul de Mediere Neamț*);

Sibiu tarpininkavimo centras (*Centrul de Mediere Sibiu*);

[Konstancos tarpininkavimo centras](#) (*Centrul de Mediere Constanta*);

Albos tarpininkavimo centras (*Centrul de Mediere Alba*);

[Timișoareos tarpininkavimo centras](#) (*Centrul de Mediere Timisoara*);

Maramurešo tarpininkavimo ir arbitražo centras (*Centrul de Mediere si Arbitraj Maramures*);

[Bakeu tarpininkavimo centras](#) (*Centrul de Mediere Bacau*);

[Kelerašio tarpininkavimo centras](#) (*Centrul de Mediere Calarasi*);

[Jalomicos tarpininkavimo centras](#) (*Centrul de Mediere Ialomita*).

Tarpininkų sąrašas

Pagal Įstatymo Nr. 192/2006 12 straipsnį **įgaliotieji tarpininkai įtraukiami į „tarpininkų sąrašą“**, kurį tvarko [Tarpininkavimo taryba](#), sąrašas skelbiamas Rumunijos oficialiojo leidinio I dalyje.

„Tarpininkų sąrašas“ taip pat skelbiamas oficialiose [Tarpininkavimo tarybos](#) ir [Teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėse.

Įgaliotų tarpininkų sąrašė pateikiama tokia informacija apie tarpininką:

narystė profesinėse asociacijose;

institucija, kurią baigė;

tarpininkavimo mokymo programa, kuria vadovaujasi;

užsienio kalbos, kuriomis gali teikti tarpininkavimo paslaugas;

kontaktinė informacija.

Asmenys, norintys išspręsti ginčą per tarpininką, gali susisiekti su tarpininku per 1 mėnesį nuo „tarpininkų sąrašo“ paskelbimo teismų patalpose ir

Teisingumo ministerijos interneto svetainėje.

Tarpininkavimo taryba teisiškai privalo reguliariai (bent kartą per metus) atnaujinti **tarpininkų sąrašą** ir pranešti teismams, vietos valdžios institucijoms ir Teisingumo ministerijai apie jo pakeitimus.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Pagal Įstatymo Nr. 192/2006 2 straipsnį šalims leidžiama kreiptis į tarpininką **civilinės, baudžiamosios arba šeimos teisės ginčų atveju**, taip pat kitose teisės srityse, vadovaujantis teisės aktų nuostatomis. **Vartotojų ginčai**, kiti **ginčai dėl teisių, kurių galima atsisakyti**, taip pat gali būti sprendžiami per tarpininką.

Tačiau su asmeninėmis teisėmis ir su **teisėmis, kurių negalima atsisakyti**, susiję ginčai negali būti sprendžiami tarpininkavimu.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Į tarpininką kreiptis **neprivaloma**. Šalys neprivalo naudotis tarpininko paslaugomis ir gali bet kada atsisakyti tarpininkavimo. Kitaip tariant, šalys gali bet kada laisvai pasirinkti kitas ginčų sprendimo priemones: teismo procesą, arbitražą. Suinteresuotieji asmenys gali kreiptis į tarpininką prieš kreipdamiesi į teismą, taip pat vykstant teismo procesui.

Tačiau pagal įvairias tarpininkavimo srityje galiojančių nacionalinės teisės aktų nuostatas teisėjai tam tikrose bylose privalo **pranešti šalims apie galimybę pasirinkti tarpininkavimą ir tokio pasirinkimo pranašumus**. Kitais atvejais tarpininkavimą arba kitokią alternatyvią ginčų sprendimo procedūrą pasirinkusioms šalims siūlomos įvairios **finansinės paskatos**.

2007 m. vasario 17 d. [Tarpininkavimo taryba](#) patvirtino tarpininkų **etikos ir elgesio kodeksą**. Kodeksas privalomas visiems tarpininkams, įtrauktiems į tarpininkų sąrašą.

Informacija ir mokymas

Tarpininkavimo tarybos interneto svetainė yra pagrindinis informacijos apie tarpininkavimą Rumunijoje šaltinis.

Mokymus tarpininkavimo srityje rengia tik privatusis sektorius, tačiau [Tarpininkavimo taryba](#) yra atsakinga už mokymo rengėjų įgaliojimą, siekdama užtikrinti, kad visi mokymo kursai būtų grindžiami tais pačiais standartais.

Mokymo programų rengėjų sąrašas taip pat pateikiamas oficialioje [Tarpininkavimo tarybos](#) interneto svetainėje.

Mokymo kursai organizuojami reguliariai. Šiuo metu yra patvirtinta viena mokymo programa, **tarpininkų pradinio mokymo kursas** (80 valandų). Programoje nustatyti mokymo tikslai, gebėjimai, kuriuos planuojama išvystyti iki programos pabaigos ir vertinimo metodai. 8 Tarpininkavimo tarybos įgalioti mokymų rengėjai atsakingi už pagalbinės medžiagos ir pratimų parengimą pagal nacionalinės mokymo programos nuostatas.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimas nėra nemokamas, dėl **užmokesčio dydžio** susitaria privatus tarpininkas ir šalys.

Šiuo metu nei vietos, nei nacionalinės institucijos neteikia teisinės ar finansinės pagalbos teikti tarpininkavimo paslaugas.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

[Direktyva 2008/52/EB](#) suteikiama galimybė prašyti užtikrinti rašytinio susitarimo, pasiekto per tarpininką, vykdymą. Valstybės narės praneša Komisijai apie tokius prašymus priimti kompetentingus teismus ir kitas institucijas.

Rumunija dar nepateikė šios informacijos.

Paskutinis naujinimas: 10/06/2013

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#) [sl](#)

Tarpininkavimas ES šalyse - Slovėnija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Slovėnijos vyriausybė, ir teisininkai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

Pagal Alternatyvaus ginčų sprendimo teismų bylose įstatymą (ZARSS, Slovėnijos Respublikos oficialus leidinys, Nr. 97/09 ir 40/12 – ZUJF), kuris buvo priimtas 2009 m. lapkričio 19 d. ir įsigaliojo 2010 m. birželio 15 d., pirmosios ir antrosios instancijos teismai turi parengti ir įgyvendinti alternatyvaus ginčų sprendimo programą, kuria šalims būtų suteiktos alternatyvios ginčų sprendimo komercinėse, darbo, šeimos ir kitose civilinėse bylose priemonės. Šia programa teismai įpareigojami leisti šalims, be kitų alternatyvaus ginčų sprendimo formų, naudotis tarpininkavimu.

Teisingumo ir viešojo administravimo ministerija tvarko [Centrinį tarpininkų registrą](#), kuriame registruojami tarpininkai, dirbantys teismuose pagal alternatyvaus ginčų sprendimo programas.

Tarpininkavimo srityje veikia kelios nevyriausybinės organizacijos (NVO):

[Slovėnijos tarpininkų asociacija](#) (tarpininkų [katalogas](#));

[Teisinės informacijos centro Tarpininkavimo centras](#);

[Slovėnijos tarpininkavimo organizacijų asociacija – MEDIOS](#) (tarpininkų [katalogas](#)).

Alternatyvaus ginčų sprendimo taryba veikia prie Teisingumo ir viešojo administravimo ministerijos. Taryba įsteigta 2009 m. kovo mėn. ir yra centralizuota, nepriklausoma ministerijos ekspertų įstaiga, atliekanti koordinavimo ir konsultavimo funkcijas.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkauti galima civilinėse, šeimos, komercinėse, darbo ir kitose turinio pobūdžio bylose dėl reikalavimų, kuriuos šalys gali išspręsti ir dėl jų susitarti.

Tarpininkavimas galimas ir kitose bylose, jei jo nedraudžia įstatymai.

Tarpininkavimas daugiausia įprastas civilinėse, šeimos ir komercinėse bylose.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Tarpininkavimu naudojamosi savanoriškai. Tarpininkavimo civilinėse ir komercinėse bylose įstatyme (ZMCGZ, Slovėnijos Respublikos oficialus leidinys, Nr. 56/08) minimas tarpininkavimas apskritai, t. y. tarpininkavimas teisminėse procedūrose ir neteisminis tarpininkavimas. Jame pateikiamos tik pagrindinės tarpininkavimo procedūrų taisyklės, kitiems klausimams taikomi savireguliacijos mechanizmai. Pavyzdžiui, jame nustatyta, kada tarpininkavimas prasideda ir baigiasi, kas skiria tarpininką, pagrindinės tarpininko veiklos taisyklės; susitarimo, kuriuo išsprendžiamas ginčas, forma; kaip užtikrinti, kad būtų galima jį įgyvendinti ir kt. Šalys gali nukrypti nuo šio įstatymo nuostatų, išskyrus nuostatas, reglamentuojančias tarpininko nešališkumo principą ir tarpininkavimo poveikį senaties ar teisių atsiradimo ir išnykimo terminams.

Slovėnijos tarpininkų asociacija yra priėmusi Tarpininkų elgesio kodeksą, tačiau jis taikomas tik asociacijos nariams.

Informacija ir mokymas

Informacijos apie tarpininkavimą ir apie tai, kaip susisiekti su tarpininku, galite rasti įvairių NVO interneto svetainėse, tarp jų:

[Slovėnijos tarpininkų asociacija](#);

[Slovėnijos tarpininkavimo organizacijų asociacija – MEDIOS](#);

[Teisinės informacijos centro Tarpininkavimo centras](#).

Tarpininkų mokymą organizuoja įvairios NVO, taip pat Teisingumo ir viešojo administravimo ministerijos [Teismų švietimo centras](#).

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Šiuo metu pagal ZARSS teikiamos teismo tarpininkavimo paslaugos ginčiuose, kylančiuose iš tėvų ir vaikų santykių, ir darbo teisės ginčiuose dėl darbo sutarties nutraukimo šalims yra nemokamos; šalys moka tik savo advokatams. Visuose kituose ginčiuose, išskyrus komercinius ginčus, teismas padengia tarpininko užmokesį už pirmąsias tris tarpininkavimo valandas.

Privačios organizacijos už tarpininkavimą ima įvairaus dydžio mokesčius.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

Tarpininkaujant pasiektas susitarimas nėra savaime tiesiogiai vykdytinas. Tačiau šalys gali susitarti, kad susitarimas, kuriuo išsprendžiamas ginčas, bus įformintas tiesiogiai vykdytinu notarinio aktu, taikos sutartimi ar arbitražo sprendimu, grindžiamu minėtu susitarimu.

Susijusios nuorodos

[Slovėnijos tarpininkų asociacija](#)

[Teisinės informacijos centro Tarpininkavimo centras](#)

[Slovėnijos tarpininkavimo organizacijų asociacija – MEDIOS](#)

Paskutinis naujinimas: 23/03/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Slovakija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tarpininkavimas yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Slovakijos vyriausybė ir teisininkai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

[Slovakijos teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje yra [tarpininkavimui skirtas skyrius](#) (tik slovākų kalba).

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkavimo mechanizmas aprašytas įstatyme Nr. 420/2004 dėl tarpininkavimo, kuriuo iš dalies keičiami keli aktai, su pakeitimais. Nustatyti šie dalykai: kaip vyksta tarpininkavimas;

pagrindiniai tarpininkavimo principai;

tarpininkavimo organizavimas ir poveikis.

Šis įstatymas taikomas ginčams civilinės teisės, šeimos teisės, komercinės teisės ir darbo teisės srityse.

Tarpininkavimas yra neteisminė procedūra, kurią taikant atitinkamos šalys naudojasi tarpininko pagalba, kad išspręstų ginčą, susijusį su jų sutartiniais arba kitais teisiniais santykiais. Tai procedūra, kai dvi arba daugiau ginčo šalių išsprendžia ginčą padedamos tarpininko.

Įstatymo Nr. 160/2015 (civilinių ginčų nagrinėjimo kodekso) su pakeitimais 170 straipsnio 2 dalyje teigiama: „Jei įmanoma ir tinkama, teismas stengiasi išspręsti ginčą draugiškai arba rekomenduoja šalims bandyti rasti draugišką sprendimą naudojantis tarpininkavimu.“

Informacija ir mokymas

Slovakijos teisingumo ministerijos interneto svetainės [☞ tarpininkavimui](#) skirtame skyriuje apie tarpininkavimą informuojama slovakų kalba. Daugiau informacijos pateikiama [Europos teisminio tinklo](#) interneto svetainėje.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Už tarpininkavimo paslaugą reikia mokėti. Tarpininkavimo paslaugų kainos skiriasi. Paprastai mokama pagal valandinį įkainį arba nustatomas fiksuotas mokestis. Tarpininkavimas yra verslo veikla ir kainos nėra nustatytos.

Ar galima užtikrinti tarpininkaujant pasiekto susitarimo vykdymą?

[☞ Direktyva 2008/52/EB](#) tarpininkaujant pasiekto rašytinio susitarimo šalims suteikia galimybę prašyti susitarimo turinį pripažinti privalomai vykdomu.

Valstybės narės apie tai praneša teismams ir kitoms institucijoms, įgaliotoms priimti tokius prašymus.

Tarpininkavimas yra neformalus, savanoriškas ir konfidencialus neteismo ginčų sprendimo padedant tarpininkui procesas. Tarpininkaujant siekiama abiem šalims priimtino susitarimo.

Vykdant tarpininkavimo procedūrą pasiektas susitarimas turi būti rašytinis. Jis visų pirma taikomas susitarimo šalims ir yra joms privalomas. Remdamasi tokiu susitarimu šalis, turinti tokią teisę, gali prašyti sprendimo teismo sprendimo vykdymo užtikrinimo arba vykdomojo dokumento, jei susitarimas:

parengtas kaip notarinis aktas;

teismo arba arbitražo institucijos patvirtintas kaip ginčo sprendimas.

Jei tarpininkaujant pasiekto susitarimo nepavyksta, byla gali būti toliau nagrinėjama teisme.

Susijusios nuorodos

[☞ Slovakijos Respublikos teisingumo ministerija](#)

Paskutinis naujinimas: 19/05/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Tarpininkavimas ES šalyse - Suomija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Suomijos vyriausybė, ir teisininkai puikiai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Į ką kreiptis?

Už tarpininkavimą baudžiamosiose ir tam tikrose civilinėse bylose atsakinga, tarpininkavimui vadovauja ir jį prižiūri Socialinių reikalų ministerija. Valstybinės regioninės sveikatos įstaigos turi užtikrinti, kad tarpininkavimo paslaugos būtų prieinamos ir teikiamos pagal nustatytus reikalavimus visuose šalies rajonuose. Informacijos apie tarpininkavimą galima rasti [☞ Nacionalinio sveikatos ir gerovės instituto](#) (THL) svetainėje.

Teismui priskirtas tarpininkavimo paslaugas prižiūri apylinkių teismai. Apylinkių teismai gali priimti nutartį civiliniame ginče pradėti tarpininkavimo procedūrą.

Tarpininkaujant ginčo šalims siekiama padėti rasti abiem šalims priimtina sprendimą. Todėl rezultatai, kurių pasiekiami tarpininkavimu, paprastai būna dažniau pagrįsti tam tikromis aplinkybėmis priimtinais kriterijais nei griežtu įstatymo nuostatų taikymu. Išsamesnė informacija apie apylinkės teismus pateikiama [☞ Suomijos teisingumo ministerijos svetainėje](#). Taip pat yra parengta [☞ brošiūra apie teisminį tarpininkavimą](#).

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkavimas pasirenkamas nagrinėjant ir civilines, ir baudžiamąsias bylas.

Tarpininkavimas paprastai pasirenkamas sprendžiant civilinius ginčus, visų pirma smulkias civilines bylas. Tačiau ne dėl visų civilinių ginčų, kad juos sprendžiant būtų leidžiama kviesti tarpininką, sprendimą turi priimti teismas. Pvz., ginčus dėl vartotojų pretenzijų gali spręsti **Vartotojų skundų komisija** ir patarėjas vartotojų klausimais. Tačiau nagrinėjant baudžiamąsias bylas taikoma speciali tarpininkavimo procedūra.

Nagrinėjant bendriesiems teismams perduotas civilines bylas ir ginčus, tarpininkavimą galima rinktis taip, kaip nustatyta teisminio tarpininkavimo statute (2005 m. įstatymas Nr. 663). Teisiniu tarpininkavimu siekiama užtikrinti draugišką ginčų sprendimą. Išankstinės teisminio tarpininkavimo sąlygos: byla turi būti tinkama tarpininkauti ir abiejų šalių pateiktų ieškinių atžvilgiu tarpininkavimas turi būti priimtinas. Viena iš ginčo šalių ar abi šalys prieš kreipdamosi į teismą gali parašyti pareiškimą. Pareiškimas turi būti pateikiamas raštu ir jame nurodomas ginčo dalykas bei apibūdinami šalių požiūrių skirtumai. Be to, turi būti nurodomi argumentai, kuriais remiantis nagrinėjant bylą galima rinktis tarpininkavimą.

Taikinimą (tarpininkavimą) taip pat galima rinktis nagrinėjant civilines bylas, kuriose bent viena iš šalių yra fizinis asmuo. Civilinėse bylose, išskyrus tas, kuriose pateikti ieškiniai atlyginti nuostolius, patirtus dėl padaryto nusikaltimo, taikinimą galima rinktis tik tuo atveju, jeigu ginčas yra smulkus ir jeigu atsižvelgiama į dalyką bei byloje pareikštus ieškinius. Statute nustatytos taikinimo baudžiamosiose bylose nuostatos, jeigu reikia, taikomos taikinimui civilinėse bylose.

Taikinimą galima siūlyti šalims, kurios asmeniškai ir savanoriškai sutiko taikytis. Šalys turi sugebėti suprasti taikinimo prasmę ir sprendimus, kurie priimami užbaigus taikinimo procesą. Vadinasi, pirmiau nei šalys sutinka taikytis, joms turi būti paaiškintos su taikinimu susijusios jų teisės ir šalių padėtis vykstant taikinimo procesui. Kiekviena šalis turi teisę bet kuriuo taikinimo proceso metu atšaukti savo sutikimą.

Nepilnamečiai asmenys savo sutikimą rinktis taikinimą turi duoti asmeniškai. Be to, nepilnamečio asmens dalyvavimui taikinimo procese privaloma gauti jo globėjo ar kitų teisinių atstovų sutikimą. Teisiškai neveiksniams suaugusiems leidžiama dalyvauti taikinimo procese, jeigu jie supranta bylos esmę ir duoda asmeninį sutikimą pradėti procesą.

Taikinimą galima rinktis tų nusikaltimų atžvilgiu, kurie laikomi tinkamais taikinimui, ir atsižvelgiant į nusikaltimo pobūdį ir jo padarymo būdą, įtariamojo ir nukentėjusiojo santykį ir kitus klausimus, susijusius su visu nusikaltimu. Jeigu nusikaltimas buvo padarytas prieš nepilnamečių, šiuo atveju neleidžiama rinktis taikinimo, jeigu nukentėjusiam reikalinga speciali apsauga atsižvelgiant į nusikaltimo pobūdį ar nukentėjusiojo amžių.

Tarpininkavimo įstaigos gauna tarpininkavimo prašymus ir bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis vykstant tarpininkavimo procesui. Kiekviena tarpininkavimo byla paskiriama savanoriui tarpininkui, kurį parenka tarpininkavimo įstaigoje dirbantys specialistai. Tarpininkai tarpininkavimo bylas ir atitinkamus susijusius praktinius klausimus perima bendradarbiaudami su tarpininkavimo įstaiga. Įstaigos darbuotojai pateikia tarpininkui gaires ir prižiūri jo darbą.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Baudžiamosiose bylose dėl taikinimo gali tartis tik tos šalys, kurios asmeniškai ir savanoriškai pareiškė savo sutikimą taikytis ir sugeba suprasti taikinimo prasmę bei sprendimus, kurie būtų priimami vykstant taikinimo procesui. Civilinėse bylose (teisminis tarpininkavimas) prieš pradedant tarpininkavimo procesą turi būti gautas visų šalių sutikimas.

Suomijoje galioja parengtas nacionalinis tarpininkų elgesio kodeksas ir jame nustatyti kiekvieno sektoriaus tarpininkų elgesio kodeksai (t. y. pagal konkrečias sritis, pvz., šeimos teisės tarpininkai, medicinos ir statybos sektorių tarpininkai).

Informacija ir mokymas

Brošiūra apie teisminį tarpininkavimą pateikiama [Suomijos teisingumo ministerijos](#) svetainėje.

Nacionalinis sveikatos ir gerovės institutas (THL) organizuoja tarpininkų mokymą.

Institutas taip pat renka statistinę informaciją apie tarpininkavimą baudžiamosiose ir civilinėse bylose, stebi tarpininkavimo veiklą, atlieka mokslinį jos tyrinėjimą ir koordinuoja plėtos pastangas, kurių imamasi tarpininkavimo srityje. Šią veiklą remia **Patariamoji tarpininkavimo baudžiamose ir civilinėse bylose komisija**.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimas baudžiamosiose bylose nėra apmokestinama paslauga. Pasirinkus tarpininkavimą nusikaltimo auka ir nusikaltėlis, padedami nešališko tarpininko, gauna progą aptarti dvasinę ir materialinę žalą, kuri buvo patirta padarius nusikaltimą, ir susitarti dėl žalos atlyginimo priemonių (2005 m. įstatymas Nr. 1016).

Pasirinkus tarpininkavimą atitinkamos šalys patiria mažiau išlaidų nei kreipdamosi į teismą. Kiekviena šalis apmoka tik savo išlaidas ir ji nėra įpareigojama apmokėti kitos šalies išlaidų. Jeigu šalys pageidauja, jos gali samdyti juridinį patarėją. Šalis teisinės pagalbos taip pat gali kreiptis į teisinės pagalbos įstaigą. Pasirinkus teisinį tarpininkavimą apylinkės teismo teisėjas tampa tarpininku. Tiesą sakant, tarpininkavimas ginčams yra viena iš įprastų teisėjo užduočių. Jeigu nagrinėjant bylą privaloma turėti specialių žinių, gavęs šalių sutikimą tarpininkas gali samdyti padėjėją, kuriam užmokestį moka šalys. Už teisinį tarpininkavimą, kaip už visą kitą teismo vykdomą veiklą, mokamas užmokestis.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

[Direktyvoje 2008/52/EB nustatyta, kad ginčo šalys turi galimybę prašyti tarpininkaujant pasiektą rašytinio susitarimo turinį pripažinti vykdytinu](#). Valstybės narės praneša Komisijai apie tokius prašymus priimti kompetentingus teismus ir kitas institucijas.

Suomija dar neperdavė šios informacijos.

Susijusios nuorodos

[Brošiūra apie teisminį tarpininkavimą](#), [Tarpininkavimo svetainė \(Nacionalinis sveikatos ir gerovės institutas \(THL\)\)](#)

Paskutinis naujinimas: 09/02/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [SV](#).

Tarpininkavimas ES šalyse - Švedija

Kam kreiptis į teismą, jei civilinį ginčą gali pabandyti išspręsti tarpininkas? Ši priemonė yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė, kai tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Švedijos vyriausybė ir teisėtvarkos pareigūnai puikiai suvokia tarpininkavimo privalumus. Tarpininkavimą galima taikyti ir baudžiamosiose bylose, tačiau ne kaip sankciją už nusikaltimą ar baudžiamojo proceso pakaitalą. Baudžiamosiose bylose tarpininkas padeda pažeidėjui geriau suvokti nusikaltimo padarinius, o nukentėjusiajam – savo potyrį.

Tarpininkavimas civilinėse bylose

Į ką kreiptis?

Nėra vienos centrinės įstaigos, atsakingos už tarpininko profesijos reguliavimą. Tačiau informacijos apie tarpininkavimą galima kreiptis į [Nacionalinę teismų administraciją](#). Nacionalinė teismų administracija taip pat yra parengusi asmenų, galinčių tarpininkauti teismuose, sąrašą, su kuriuo galima susipažinti jos svetainėje (www.domstol.se).

Dėl tarpininkavimo komercinėse bylose galima kreiptis į [Stokholmo prekybos rūmus](#) ir [Vakarų Švedijos prekybos ir pramonės rūmus](#).

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkaujama daugelyje sričių, dažniausia – civilinės teisės srityse.

Tarpininko paslaugomis galima pasinaudoti teismo proceso metu.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Tarpininkavimas pasirenkamas savanoriškai. Nėra jokių specialių tarpininkams skirtų normų, pvz., elgesio kodeksų.

Informacija ir mokymas

Nėra konkrečios informacijos apie tarpininkų mokymą ir jokios nacionalinės tarpininkų mokymo įstaigos.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimas nėra nemokamas; mokestis nustatomas privataus tarpininko ir šalių susitarimu. Tarpininkavimo išlaidas šalys pasidalija po lygiai.

Tarpininkavimas baudžiamosiose bylose

Į ką kreiptis?

Nuo 2008 m. sausio 1 d. visos Švedijos vietos valdžios institucijos privalo pasiūlyti tarpininkavimą, jei pažeidėjas jaunesnis nei 21 m. Ar įstatymus pažeidęs asmuo norėtų, kad būtų taikoma ši procedūra, gali paklausti tiek vietos valdžios institucijos, tiek policija.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkavimas gali būti taikomas bet kokio amžiaus pažeidėjams ir bet kurio teismo proceso etapu. Įstatyme dėl tarpininkavimo didžiausio amžiaus riba nenustatyta, tačiau nuo 2008 m. sausio 1 d. visos Švedijos vietos valdžios institucijos privalo pasiūlyti tarpininkavimą, kai pažeidėjas jaunesnis nei 21 m.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Tarpininkavimas nėra sankcija už nusikaltimą ar jo pasekmę. Kad ši procedūra būtų taikoma, turi būti patenkintos šios sąlygos:

abi šalys turi savanoriškai sutikti,

apie pažeidimą turi būti pranešta policijai, o pažeidėjas turi būti prisipažinęs,

procedūra turi būti tinkama atsižvelgiant į atvejo aplinkybes.

Informacija ir mokymas

Remiantis įstatymu, tarpininku gali būti paskirtas kompetentingas ir doras asmuo. Be to, numatyta, kad tarpininkas turi būti nešališkas.

Daugiau informacijos apie tarpininkavimą gali pateikti vietos valdžios institucijos arba Nusikaltimų prevencijos taryba (šved. *Brottsoförebyggande rådet*).

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tiek nukentėjusiajam, tiek pažeidėjui tarpininkavimas nemokamas.

Paskutinis naujinimas: 09/11/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([en](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Tarpininkavimas ES šalyse - Anglija ir Velsas

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tarpininkavimas yra alternatyvus ginčų sprendimas (angl. *Alternative Dispute Resolution*, ADR) – neutralus tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Anglijos bei Velso vyriausybė, ir praktikuojantys teisininkai suvokia tarpininkavimo privalumus ir yra pasiryžę skatinti tarpininkavimą ir tam tikrais atvejais pasitelkti tarpininkus ginčams spręsti, kad nereiktų kreiptis į teismą. Jums gali būti suteikta teisė gauti teisinę pagalbą (jeigu jūsų byla atitiks įprastus nustatytus kriterijus).

Į ką kreiptis?

Teisingumo ministerija yra atsakinga už tarpininkavimą sprendžiant civilinius ir šeimos ginčus, taip pat už tarpininkavimo skatinimą, bet tik Anglijoje ir Velse.

Tarpininkavimas civiliniuose ginčiuose

Siekdamos užtikrinti kokybišką teisminį tarpininkavimą civiliniuose ginčiuose (išskyrus šeimos ginčus Anglijos ir Velso jurisdikcijoje), Teisingumo ministerija ir Jos Didenybės teismų ir specialiosios jurisdikcijos teismų taryba nustatė dvi tarpininkavimo civiliniuose ginčiuose procedūras, taikomas priklausomai nuo ieškinio sumos, kad padėtų šalims spręsti ginčus. Tarpininkavimo nagrinėjant smulkius ieškinius tarnyba – tai vidaus tarnyba, kurią įsteigė ir administruoja Jos Didenybės teismų ir specialiosios jurisdikcijos teismų taryba ir kurios veikla susijusi su smulkiais ieškiniiais, kurių vertė paprastai neviršija 10 000 GBP. Teisingumo ministerija, kartu su [Tarpininkavimo civiliniuose ginčiuose taryba](#) parengė akreditavimo sistemą, pagal kurią tarpininkavimo paslaugas teikiančios organizacijos gali teikti paraiškas, kad būtų įtrauktos į civilinių ginčų tarpininkų katalogą ir kad teismai tinkamais atvejais galėtų nukreipti ginčo šalis pas šias organizacijas, kai ieškinio suma viršija 10 000 GBP. Tarpininkavimo civiliniuose ginčiuose taryba yra civilinio ir komercinio tarpininkavimo paslaugų teikėjams atstovaujanti organizacija.

Tarpininkavimas šeimos ginčiuose

Šeimos ginčų srityje tarpininkavimo veiklą reguliuoja pačios organizacijos bei akreditavimo įstaigos, kurioms priklauso tarpininkai. Šios įstaigos susivienijo į [Tarpininkavimo šeimos ginčiuose tarybą](#) (*Family Mediation Council*, FMC), siekdamos suderinti tarpininkavimo sprendžiant šeimos ginčus standartus. Kita Tarpininkavimo šeimos ginčiuose tarybos funkcija – atstovauti tarybos steigėjams, taip pat visiems šeimos ginčų tarpininkams, palaikant ryšius su vyriausybe. Tarpininkavimo šeimos ginčiuose taryba yra nevyriausybinių organizacija ir atlieka labai svarbų vaidmenį, susijusį su jai priklausančiomis organizacijomis, kurios visos yra nevyriausybinių organizacijos ar asociacijos ir Tarpininkavimo šeimos ginčiuose tarybos steigėjos. Svarbiausios iš jų yra šios:

ADR grupė,

Šeimos tarpininkų asociacija,

organizacija „National Family Mediation“,

JK šeimos tarpininkų kolegija,

organizacija „Resolution“,

Teisės draugija.

Vyriausybė šiuo metu neplanuoja įsteigti reguliavimo institucijos, susijusios su tarpininkavimu nagrinėjant civilinius ar šeimos ginčus.

Akredituotą civilinių ginčų tarpininką galite susirasti pasinaudoję civilinių ginčų tarpininkų katalogu, kuris skelbiamas [Teisingumo ministerijos interneto svetainėje](#). Kataloge galite rasti jūsų gyvenamosios vietos regione veikiančių tarpininką. Tarpininkavimo išlaidų dydis priklauso nuo fiksuoto mokesčio dydžio, kuris priklauso nuo ginčo vertės. Ginčo šalys, neišgalinčios susimokėti už tarpininkavimo paslaugas, gali pasinaudoti nemokamomis tarpininkavimo paslaugomis, jeigu jos atitinka labdaros organizacijos „LawWorks“ nustatytus reikalavimus. Labdaros organizacijos „LawWorks“ tel. nr. **01483 216 815**, taip pat daugiau informacijos rasite organizacijos [„LawWorks“ interneto svetainėje](#).

Galite pasinaudoti JK vyriausybės interneto svetainėje *GovUK* (ankstesnis pavadinimas – *DirectGov*) [esančia šeimos tarpininkavimo tarnybos paieškos priemone](#). Atkreipiame jūsų dėmesį, kad Šeimos tarpininkavimo pagalbos linija neveikia.

Daugiau informacijos apie teisinę pagalbą ir tai, ar turite teisę ją gauti, rasite interneto svetainėje *Gov.UK* esančiame naujosios [Teisinės pagalbos informacijos tarnybos interneto puslapyje](#) <https://www.gov.uk/check-legal-aid>

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Tarpininkavimas gali būti taikomas siekiant išspręsti įvairius kasdienius civilinius ir komercinius ginčus, pavyzdžiui, ginčus dėl būsto ar verslo, darbovietėje kilusius ginčus, smulkius ieškinius, skolinius reikalavimus, darbo ginčus, sutartinius ginčus, ieškinius dėl žalos asmeniui ir nerūpestingumo, taip pat bendruomenės ginčus, kaip antai dėl naudojimosi savo nuosavybė pažeidžiant teisėtus kitų asmenų interesus arba dėl priekabiavimo.

Tarpininkavimą taip pat galima taikyti sprendžiant šeimos ginčus, be kita ko, sprendžiant ištuokos, santuokos arba civilinės partnerystės nutraukimo, Akto dėl vaikų padėties taikymo klausimus, įskaitant klausimus dėl bendravimo ir gyvenamosios vietos. Tarpininkavimas neapsiriboja tik buvusiais partneriais ar sutuoktiniais. Pavyzdžiui, seneliai gali naudotis tarpininkavimo šeimos ginčiuose paslaugomis, siekdami susitarti dėl tolesnio bendravimo su vaikaičiais.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Tarpininkavimo civiliniuose ginčiuose procedūra

Tarpininkavimas civiliniuose ginčiuose teisės aktais nereglamentuojamas ir jis nėra būtina sąlyga teismo procesui pradėti. Tačiau civilinių bylų šalys privalo rimtai apsvarstyti tarpininkavimo galimybę prieš kreipdamosi į teismą.

Civilinio proceso taisyklėse reglamentuojami Apeliacinio teismo, Aukštojo teismo ir grafysčių teismų civilinių bylų skyriuose taikytini praktiniai veiksmai ir procedūros. Civilinio proceso taisyklėse nustatytas ir procesinis kodeksas, kuriuo iš esmės siekiama padėti teismams teisingai išspręsti bylas. Tai, be kita ko, reiškia, kad dalyvaujančios šalys turi būti skatinamos naudotis alternatyvia ginčų sprendimo procedūra, jei teismas mano, kad tai tinkama ir sudaro sąlygas tokia procedūra pasinaudoti.

Nors tarpininkavimas pasirenkamas savanoriškai, civilinio proceso taisyklėse nurodyti veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti priimant sprendimą dėl priteisiamų bylinėjimosi išlaidų sumos. Teismas privalo atsižvelgti į pastangas (jei tokių buvo) išspręsti konfliktą prieš teismo procesą ir jo metu. Todėl, jei laimėjusi šalis prieš tai atsisakė pagrįsto pasiūlymo pasitelkti tarpininkus, teisėjas gali nuspręsti, kad pralaimėjusi šalis neprivalo padengti laimėjusios šalies bylinėjimosi išlaidų.

Tarpininkavimo šeimos ginčiuose procedūra

Šiuo metu tarpininkavimas šeimos ginčiuose yra visiškai savanoriškas procesas. Nuo 2011 m. balandžio mėn. visi pareiškėjai (ne tik asmenys, gaunantys valstybės finansavimą) turi apsvarstyti galimybę naudotis tarpininkų paslaugomis, todėl pagal [Teismo pirmininko protokolą dėl procedūros iki kreipimosi į teismą](#) jie turi dalyvauti informacijos apie tarpininkavimą suteikimo ir vertinimo susitikime (angl. *Mediation Information and Assessment Meeting* (MIAM)) ir tik vėliau gali kreiptis į teismą. Jeigu yra pakviečiamas, galimas atsakovas taip pat turėtų dalyvauti tokia susitikime. Jeigu ieškovas vis dėlto nusprendžia kreiptis į teismą, jis kartu su ieškiniu turėtų pateikti užpildytą FM1 formą, kurioje turi būti nurodyta, kad jis atleistas nuo dalyvavimo informacijos apie

tarpininkavimą suteikimo ir vertinimo susitikime, kad jis tokiaame posėdyje dalyvavo ir buvo nustatyta, kad tarpininkavimas nėra tinkama priemonė, arba kad jis naudojosi tarpininkų paslaugomis, tačiau susitarimas nebuvo pasiektas arba nepavyko išspręsti visų klausimų.

Atsižvelgdama į šeimos teisės peržiūros komiteto rekomendacijas, vyriausybė 2013 m. vasario mėn. Akto dėl vaikų ir šeimos reikalų projektą (*Children and Families Bill*) papildė nuostata, pagal kurią dalyvauti informacijos apie tarpininkavimą suteikimo ir vertinimo susitikime yra teisiškai privaloma (su tam tikromis išimtimis, pvz., kai turima įrodymų dėl smurto šeimoje).

Kaip minėta pirmiau, taip pat bus privaloma kartu su ieškiniu pateikti užpildytą FM1 formą. Numatoma, kad akto projektas įsigalios ir nuostatos bus įgyvendintos 2014 m. pavasarį.

Panašiai kaip **Civilinio proceso taisyklėse**, **Šeimos ginčų proceso taisyklėse** (išsamiam taisyklių, susijusių su teismo procesu, rinkinyje) skatinama naudoti alternatyvius ginčų sprendimo būdus.

Profesinių standartų užtikrinimas

Atskiro Anglijos ir Velso nacionalinio tarpininkų elgesio kodekso nėra. Tačiau, kad gautų Tarpininkavimo civiliniuose ginčiuose tarybos akreditaciją, tarpininkas civiliniuose ginčiuose privalo laikytis tam tikro elgesio kodekso, pagrįsto [ES elgesio kodeksu](#). Profesijai būdinga savikontrolė, vyriausybė neatlieka jokio vaidmens skatinant laikytis kokio nors savanoriško kodekso.

Visos Tarpininkavimo šeimos ginčiuose tarybos steigėjos privalo užtikrinti, kad jų nariai (teikiantys tarpininkavimo šeimos ginčiuose paslaugą) vadovautųsi [Tarpininkavimo šeimos ginčiuose tarybos elgesio kodeksu](#).

Informavimas ir mokymas

Informaciją apie tarpininkavimą civiliniuose ginčiuose, tarnybas ir įkainius galite rasti [Teisingumo ministerijos interneto svetainės puslapyje, skirtame tarpininkavimui civilinėse bylose](#).

Norėdami rasti tarpininką, kuris tarpininkavimo paslaugas galėtų teikti ginčo šalims tinkamoje vietovėje, galite naudotis civilinių ginčų tarpininkų katalogo paieškos priemone. Tarpininkavimo šeimos ginčiuose tarybos interneto svetainėje ir Tarpininkavimo šeimos ginčiuose tarybos paslaugų teikėjų interneto svetainėse pateikta daugiau informacijos apie tarpininkavimą ir tarpininkavimo paslaugas.

Šeimos tarpininkavimo tarnybos paieškos priemonė leidžia atlikti tarpininko paiešką pagal naudotojo gyvenamąją vietą. Organizacijų, kurios yra Šeimos tarpininkavimo tarnybos narės, interneto svetainėse rasite daugiau informacijos apie tarpininkavimo paslaugas.

Anglijoje ir Velse nėra nacionalinės tarpininkų civiliniuose ginčiuose mokymo įstaigos. Tarpininkai civiliniuose ginčiuose rengiami privačiame sektoriuje, kuris nėra reguliuojamas. Profesijai būdinga savikontrolė, o narių rengimo klausimus sprendžia patys profesijos atstovai.

Šeimos ginčų tarpininkai yra įgiję įvairų išsilavinimą, pavyzdžiui, teisės, medicinos ir socialinių paslaugų srityse. Nėra teisiškai reikalaujama, kad tarpininkai lankytų specialius mokymus. Tačiau įvairios narių jungiančios ar akreditaciją teikiančios organizacijos yra nustačiusios savo pasirėngimo ir profesinius standartus, kurie apima mokymo reikalavimus. Tarpininkai, sudarę sutartis dėl valstybės apmokamų tarpininkavimo paslaugų teikimo, turėtų atitikti itin griežtus akreditavimo reikalavimus ir turi baigti mokymus, kad galėtų vesti informacijos apie tarpininkavimą suteikimo ir vertinimo susitikimus ir teikti tarpininkavimo paslaugas.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimo kaina kinta priklausomai nuo paslaugos teikėjo. Civilinėse bylose tarpininkavimo kaina priklauso nuo ginčo vertės, taip pat nuo tarpininkavimo proceso trukmės. Teisingumo ministerijos interneto svetainėje galite rasti informacijos apie tarpininkavimo paslaugų kainas, nurodytas civilinių ginčų tarpininkų kataloge. Labdaros organizacija „LawWorks“ teikia nemokamas tarpininkavimo paslaugas asmenims, kurie neišgali už jas susimokėti. Labdaros organizacijos „LawWorks“ tel. nr. 01483216815, taip pat daugiau informacijos rasite organizacijos [„LawWorks“ interneto svetainėje](#).

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas tarpininkaujant priimtas susitarimas?

Remiantis [Direktyva 2008/52/EB](#), kuri Jungtinėje Karalystėje įgyvendinta 2011 m. Tarpvalstybinio tarpininkavimo (ES direktyva) poįstatyminiais aktais (SI 2011 No 1133), numatyta ginčo šalių teisė reikalauti (kai vienos iš ginčo šalių gyvenamoji vieta ginčo nagrinėjimo metu yra valstybėje narėje) tarpininkavimo būdu sudarytą raštišką susitarimą pripažinti privalomai vykdomu. Valstybės narės praneša Komisijai apie teismus ar kitas institucijas, kompetingas priimti prašymus.

Anglijoje ir Velse informaciją apie kompetentingus teismus galima rasti [Jos Didenybės teismų ir specialiosios jurisdikcijos teismų tarybos](#) interneto svetainėje.

Civilinio ginčo, užregistruoto teisme, šalys, susitarusios tarpusavyje tarpininkų pagalba, gali kreiptis į teismą, kad teisėjas teisiškai patvirtintų tokį susitarimą. Teisėjui patvirtinus susitarimą jis tampa teisiškai privalomu teismo patvirtintu sprendimu, su sąlyga, kad teismas pripažįsta, jog konkretus susitarimas atitinka teisingumo kriterijus.

Šeimos ginčų šalys, susitarusios tarpusavyje solisitorių ar tarpininkų pagalba, gali kreiptis į teismą, kad jų susitarimas taptų teisiškai privalomu teismo patvirtintu sprendimu, su sąlyga, kad teismas pripažįsta, jog konkretus susitarimas atitinka teisingumo kriterijus. Labiau tikėtina, kad tokia priemonė bus taikoma finansinių susitarimų atveju, o ne sprendžiant su vaikais susijusius ginčus.

Nuorodos

[Tarpininkavimo civiliniuose ginčiuose taryba](#), [Tarpininkavimo šeimos ginčiuose taryba](#), [Tarpininkavimo civiliniuose ginčiuose tarybos interneto katalogas](#), [Šeimos tarpininkavimo tarnybos paieškos priemonė](#), [ES tarpininkų elgesio kodeksas](#), [Tarpininkavimo šeimos ginčiuose tarybos elgesio kodeksas](#), [labdaros organizacija „LawWorks“](#)

Paskutinis naujinimas: 13/06/2017

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [en](#).

Tarpininkavimas ES šalyse - Šiaurės Airija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė – tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti. Ir Šiaurės Airijos vyriausybė, ir praktikuojantys teisininkai puikiai suvokia tarpininkavimo pranašumus.

Šiaurės Airijoje nėra vyriausybės departamento, atsakingo už tarpininkavimą. Vis dėlto yra organizacijų, užsiimančių tarpininkavimu ir siūlančių konsultavimo programas.

Į ką kreiptis?

[Šiaurės Airijos teisininkų draugija](#) įkūrė alternatyvaus [ginčų sprendimo tarnybą](#), skirtą tarpininkavimo paslaugoms sprendžiant ginčus teikti. Šia paslauga galima naudotis ne tik tada, kai ginčas nagrinėjamas teisme, bet ir bet kurioje ginčo stadijoje.

Ginčų sprendimo tarnyba veikia kaip solisitorių ir baristerių, kurie parengti ir turi įgaliojimus tarpininkauti ginčo šalių vardu, kolegija.

Kitos savanoriškos organizacijos, pavyzdžiui „[Relate](#)“ ir „[Barnardos](#)“, teikia tam tikras konsultacijų ir tarpininkavimo paslaugas šeimos problemų klausimais. [Darbo santykių agentūra](#) siūlo arbitražo schemą su darbu susijusiuose ginčuose.

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Pagrindinės tarpininkavimo sritys: civiliniai ir komerciniai ginčai, tarpininkavimas sprendžiant šeimos, darbo ir bendruomenės ginčus.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Šiaurės Airijos teisinėje sistemoje nėra tarpininkavimo teisme sistemos. Vis dėlto tikėtina, kad teismai leistų atidėti bylos nagrinėjimą, jeigu yra galimybė, kad problemą galima išspręsti tarpininkaujant ([Šiaurės Airijos teismų tarnyba](#)).

[Šiaurės Airijos teisininkų draugija](#) nustato ginčų sprendimo paslaugų teikimo taisykles ir tvarką.

Informacija ir mokymas

Teisininkų draugija rengia ir suteikia įgaliojimus solisitorių ir baristerių kolegijai, kuri sudaro ginčų sprendimo kolegiją.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimo kaina skiriasi priklausomai nuo paslaugos teikėjo, valstybė jos nereguliuoja.

Ar įmanoma užtikrinti, kad būtų vykdomas po tarpininkavimo priimtas susitarimas?

Tarpininkaujant pasiektas ir šalių pasirašytas susitarimas teismuose bus laikomas ieškinio sureguliuoju. Jeigu ieškinio nėra, susitarimas taip pat gali būti vykdomas kaip privalomojo pobūdžio šalių sutartis.

Susijusios nuorodos

[Šiaurės Airijos teisininkų draugija](#)

[Ginčų sprendimo tarnyba](#)

[Relate](#)

[Barnardos](#)

[Darbo santykių agentūra](#)

Paskutinis naujinimas: 06/03/2017

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([en](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Tarpininkavimas ES šalyse - Škotija

Kam kreiptis į teismą, jei ginčus gali padėti išspręsti tarpininkas? Tarpininkas padeda ginčo šalims susitarti, ir tai yra alternatyvi ginčų sprendimo priemonė. Ir Škotijos vyriausybė, ir praktikuojantys teisininkai suvokia potencialius tarpininkavimo pranašumus.

Jungtinėje Karalystėje Škotija pagal jurisdikciją turi specialią tarpininkavimo organizaciją ir nuostatas dėl tarpininkavimo.

Į ką kreiptis?

Už tarpininkavimo politiką Škotijoje atsakingas Škotijos vyriausybės Konstitucijos, teisės ir teismų direktorato Teisinės sistemos skyrius.

Tarpininkavimo požiūriu svarbūs adresai:

Škotijos tarpininkavimo tinklas (SMN), 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP;

SACRO („Bendruomenių apsauga mažinant pažeidimų skaičių“), 29 Albany Street, Edinburgh EH1 3QN;

Škotijos bendruomenės tarpininkavimo tinklas, 21 Abercromby Place, Edinburgh EH3 6QE. „Relationships Scotland“, 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP „Relationships Scotland“, 18 York Place, Edinburgh, EH1 3EP

Kokiose srityse galima tarpininkauti ir (arba) dažniausiai tarpininkaujama?

Pasinaudoti tarpininkavimu leidžiama visose teisės srityse. Dažniausiai tai daroma šeimos ir kaimynų ginčuose. Vis dažniau tarpininkaujant sprendžiami komerciniai ir verslo nesutarimai. Tarpininkavimas turi būti pasiūlytas ginčuose dėl **papildomos paramos poreikių**, o taikinimas turi būti prieinamas nagrinėjant skundus dėl **diskriminavimo dėl negalios**.

Ar reikia laikytis konkrečių taisyklių?

Besiformuojanti tarpininkų profesija Škotijoje neturi privalomos reguliavimo sistemos. Tarpininkavimas taip pat nėra išankstinė sąlyga, kad būtų galima pradėti bylinėjimąsi. Tarpininkavimu naudojamosi visiškai savanoriškai.

Tačiau Škotijoje galioja tarpininkų **elgesio kodeksas**. Jame atsižvelgiama į įvairias specializacijos sritis, kaip antai šeimos teisė, medicina ir statyba. Škotijos vyriausybė remia SMN veiklą ir [Škotijos tarpininkų registro](#) (SMR) kūrimą. Visi SMN nariai turi laikytis Škotijos tarpininkų elgesio kodekso. SMR nurodyti tarpininkai ir tarpininkavimo tarnybos taip pat gali teikti geresnės kokybės paslaugas. Ir SMN, ir SMR svetainės yra viešos ir yra plačiai naudojamos, o jose norintys būti nurodyti tarpininkai turi laikytis kodekso.

Kaip gauti informacijos apie tarpininkavimą

Informacijos apie tarpininkavimą pateikiama [Škotijos tarpininkavimo tinklo](#) (SMN) svetainėje, o [Škotijos tarpininkų registre](#) pateikiama informacijos apie tai, kaip Škotijoje rasti tarpininką. Abi šios svetainės yra viešos ir jose visa informacija pateikiama nemokamai.

[Škotijos tarpininkų registras](#) yra nepriklausomas tarpininkų ir tarpininkavimo tarnybų registras. Šioje svetainėje nemokamai pateikiama informacija apie visų rūšių tarpininkavimu užsiimančius asmenis. Registrą administruoja [Škotijos tarpininkavimo tinklas](#) (SMN).

Svetainės duomenis tarpininkai atnaujina bent kartą per metus.

Škotijos tarpininkų registro tikslas – užtikrinti žmones, kad jų pasirinkti tarpininkai yra profesionalūs, patvirtinant, kad jie atitinka būtiniausius standartus. Šiuos [standartus](#) nustato nepriklausoma [Standartų taryba](#). SMR nurodyti tarpininkai gali vadintis [Škotijos registruotais tarpininkais](#) ir prie pavardės naudoti SMR logotipą.

[Reguliuojančiai organizacijai](#) patvirtinus, kad tarpininkas atitinka jos nustatytus papildomus šio sektoriaus standartus, prie tarpininko įrašo registre galima naudoti papildomą šios organizacijos ženklelį.

Informavimas ir mokymas

Nuo 2004 m. SMN savo svetainėje pateikia „**tarpininkavimo žemėlapi**“. Informacijos pateikimo būdas keletą kartų atnaujintas, o šį darbą finansavo Škotijos vyriausybė. Nuoroda pateikiama daugelyje lankstinukų ir interneto nuorodų. Dabar ji susieta su Škotijos tarpininkų registru, kad ieškantys kvalifikuoto tarpininko galėtų atlikti paiešką vienoje vietoje.

SMN biuras taip pat priima klausimus telefonu, kuriuos nukreipia atitinkamoms tarpininkavimo tarnyboms.

SMR aprašo tarpininkų kvalifikaciją, kad rinkdamasi tarpininką šalis būtų geriau informuotos.

Škotijoje yra įvairioms tarpininkavimo sritims skirtų **mokymo programų**. Jos visos trunka bent 30 valandų, o tarp mokymo temų turėtų būti:

tarpininkavimo principai ir praktika,

tarpininkavimo proceso stadijos,
tarpininkavimo etika ir vertybės,
ginčų teisinės aplinkybės, jei yra,
tarpininkaujant naudingi bendravimo įgūdžiai,
derybų įgūdžiai ir jų taikymas,
konflikto pasekmės ir būdai jį suvaldyti,
įvairovė.

Kiek kainuoja tarpininkavimas?

Tarpininkavimo kaina skiriasi priklausomai nuo paslaugos teikėjo ir valstybės jos nereguliuoja.

Kai ginčas susijęs su vaikais, kaimynų ir bendruomenės konfliktais, papildomos paramos poreikiais ir taikiniu diskriminacijos dėl negalios atveju, paprastai tarpininkavimas fiziniais asmenims **nemokamas**.

Privačių tarpininkų **mokestis** yra nuo 200 iki 2 000 ir daugiau svarų sterlingų už dieną.

Ar įmanoma tarpininkaujant priimtą susitarimą vykdyti priverstinai?

 Direktyvoje 2008/52/EB numatyta ginčo šalių teisė reikalauti tarpininkavimo būdu sudaryto raštiško susitarimo pripažinimo vykdytinu. Valstybės narės praneša apie tai teismams ir kitoms institucijoms, įgaliotoms priimti tokius prašymus.

Susijusios nuorodos

 Škotijos tarpininkavimo tinklas, **Škotijos tarpininkų registras**, **standartai**, **tarpininkavimas Škotijoje: registruoti tarpininkai, reguliuojanti organizacija**

Paskutinis naujinimas: 11/10/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.